

**RAPORT DE PROGRES**  
**PRIVIND NIVELUL DE REALIZARE A**  
**PLANULUI NAȚIONAL DE ACȚIUNI PENTRU IMPLEMENTAREA**  
**ACORDULUI DE ASOCIERE REPUBLICA MOLDOVA – UNIUNEA EUROPEANĂ**  
**2014-2016**

\*\*\*

CUPRINS

DIALOG POLITIC ȘI REFORME, COOPERAREA ÎN DOMENIUL POLITICII EXTERNE ȘI DE SECURITATE.....	2
LIBERTATE, SECURITATE ȘI JUSTIȚIE .....	8
COOPERAREA ECONOMICĂ ȘI ALTE TIPURI DE COOPERARE SECTORIALĂ.....	14
COMERȚ ȘI ASPECTE LEGATE DE COMERȚ (DCFTA) .....	35
ASISTENȚĂ FINANCIARĂ ȘI DISPOZIȚII ANTIFRAUDĂ ȘI DE CONTROL .....	44
ANEXE .....	57

## Context general

În conformitate cu procedura stabilită Acordul de Asociere RM-UE a început să fie aplicat provizoriu de la 1.09.2014. La 1.07.2016, în rezultatul finalizării procedurilor de ratificare de toate parlamentele din statele membre ale UE, Acordul de Asociere a intrat în vigoare.

În vederea asigurării unei implementări structurate și coerente a Acordului a fost elaborat Planul Național de Acțiuni de Implementare a Acordului de Asociere (PNA AA) pentru 2014-2016 (aprobat prin HG nr. 808 din 7.10.2014 și actualizat prin HG nr. 713 din 12.10.2015).

Realizarea acțiunilor acestuia a presupus inclusiv consolidarea mecanismului instituțional de coordonare și monitorizare a procesului respectiv.

Rolul principal a revenit *Comisiei Guvernamentale pentru Integrare Europeană (CGIE)*, a cărui Secretariat este asigurat de MAEIE. Un rol important în facilitarea monitorizării realizării PNAAA l-a avut trecerea la platforma online de raportare și monitorizare a procesului de implementare a Acordului de Asociere ([www.monitorizare.gov.md](http://www.monitorizare.gov.md)). Platforma respectivă denumită *PlanPro* a devenit operațională din martie 2015, iar către septembrie 2015 accesul la informația și rapoartele generate de instrumentul dat a devenit public.

De asemenea a fost sincronizată agendele Executivului și Parlamentului în contextul implementării Acordului de Asociere. În baza propunerilor prezentate de Guvern Parlamentului au fost aprobate în 2015 și în 2016 Programe legislative de realizare a angajamentelor asumate în cadrul Acordului.

Anul 2016 s-a remarcat inclusiv prin implementarea Calendarului de restanțe (88%) elaborat în vederea accelerării recuperării restanțelor în implementarea PNAAA acumulate în 2015. Unele acțiuni au fost incluse și în Foaia de parcurs al acțiunilor prioritare pentru agenda de reforme adoptată în rezultatul Concluziilor Consiliului Afacerilor Externe din 15.02.2016.

Raportul reflectă implementarea de către autoritățile naționale vizate a Planului Național de Acțiuni pentru implementarea Acordului de Asociere RM-UE (PNAAA) pentru perioada 2014-2016 și include partea descriptivă care reliefează cele mai importante realizări, precum și anexele pe fiecare din titlurile Acordului incluzând referințe la restanțele înregistrate și indicatori sintetici ai impactului obținut sau estimat al măsurilor din Plan.

În conformitate cu Hotărârea de Guvern Nr. 808 din 7.10.2014, modificată prin Hotărârea Nr. 713 din 12.10.2015, informația detaliată privind realizarea fiecărei măsuri poate fi accesată pe platforma online de raportare PlanPro.

Evaluarea cantitativă a nivelului de realizare a PNAAA pentru perioada 2014-2016 indică implementarea acestuia în proporție de **73,73%**. Totodată, rata de armonizare a legislației naționale la acquis-ul comunitar prevăzut de Acord este de **34%** din întreg numărul actelor UE.

## Dialog Politic și Reforme, Cooperarea în Domeniul Politicii Externe și de Securitate

Pe parcursul celor 3 ani de implementare a Planului de Acțiuni **dialogul politic cu UE** a cunoscut perioade de maximă intensitate, dar și de încetinire determinată de instabilitatea politică. În 2016 eforturile s-au axat pe dinamizarea dialogului și contactelor cu instituțiile și statele membre UE.

Un indicator în acest sens îl constituie și numărul de întreprinderi organizate la cel mai înalt nivel. Astfel, în perioada 2014-2016 au avut loc: 9 vizite la Bruxelles la nivel de Prim-ministru (3 vizite în 2014, 4 vizite în 2015 și 2 – în 2016), inclusiv participarea la Consiliul de Asociere. În cadrul acestor vizite au avut loc întreprinderi cu reprezentanți de nivel înalt ai Comisiei Europene (Președintele Juncker, ÎR/VP, F. Mogherini, Com. J. Hahn, Com. M. Šefčovič, Com. C. Malmstrom, Com. V. Dombrovskis, Com. C. Crețu), Consiliului European (Președintele D. Tusk), Parlamentului European (Președintele PE M. Schulz, MPE E. Brok, A. Cristea, P. Austrevicius, G. Pittella) și ai CESE (Președintele H. Malosse).

De cealaltă parte, RM a fost vizitată în 2014 de Președintele Comisiei Europene, José Manuel Barroso, Președintele Consiliului European, Herman Van Rompuy, Comisarii europeni pentru Energie, Agricultură, Transport, Afaceri Interne, Extindere și Politica Europeană de Vecinătate, dar și deputatul european Tanja Fajon, raportor în Parlamentul European pe dosarul liberalizării regimului de vize pentru RM; 2015 de către Președintele Consiliului European, Donald Tusk, Comisarul pentru Comerț, C. Malmstrom, Delegația PE la CAP, Misiunea de MPE din cadrul Comisiei SEDE a PE. În 2016 la nivel înalt Chișinău a fost vizitat de Comisarul J.Hahn, directorul executiv pentru Europa și Asia Centrală din cadrul SEAE - Thomas Mayr-Harting, Directorul General și adjunctul și Directorul Directoratului General Vecinătate din cadrul Comisiei Europene - Christian Danielsson; delegația Parlamentului European; adjunctul DG NEAR - K. Mathernova.

Totodată, intensitatea redusă a contactelor la nivel înalt devenite tradiționale pentru RM din prima jumătate a lui 2016 a fost compensată de interacțiunile la nivel operațional, în particular în marja platformelor stabilite prin Acordul de Asociere.

În perioada de referință a fost asigurat procesul de instituționalizare și organizare a reuniunilor stabilite de Acordul de Asociere în toate formatele: Consiliul de Asociere (16.03.2015 și 14.03.2016 la Bruxelles), Comitetul de Asociere (19.10.2015 la Chișinău și 17.10.2016/Bruxelles), Comitetul de Asociere în configurația Comerț (5.03.2015 și 22.10.2015/Chișinău și 19.10.2016/Bruxelles) și Comitetul Parlamentar de Asociere. De asemenea, au fost organizate subcomitetele: Justiție, Libertate și Securitate; Economie, Aspecte Sociale și în alte Sectoare (6 clustere); iar pe dimensiunea DCFTA - Vamă; Indicații Geografice; Măsuri sanitare și fitosanitare, Dezvoltarea durabilă.

Dialogul politic cu UE a fost consolidat și prin intermediul cooperării cu SM UE, context în care se încadrează și reuniunea Grupului pentru Acțiunea Europeană a Republicii Moldova (denumit generic Friends of Moldova), organizată la inițiativa Franței și a României și care reunește miniștrii de externe din SMUE, reprezentanți ai instituțiilor UE și ministrul de externe al RM. În 2014 au fost desfășurate 2 reuniuni, cea din 1 septembrie, dată care a coincis cu intrarea în vigoare provizoriu a AA, a fost desfășurată la Chișinău. Acest eveniment a avut o importanță politică majoră având în vedere reprezentarea la nivel înalt a Statelor Membre și a instituțiilor UE. Pe parcursul anului 2015, a fost organizată o reuniune în luna martie la Bruxelles, iar cea planificată pentru 2016 a fost amânată din cauza evoluțiilor politice de pe agenda statelor membre UE.

De asemenea, reuniunile anuale în formatul Comitetului pentru Politică de Securitate (COPS) și Grupului de lucru pentru Europa de Est (COEST) au oferit posibilitatea prezentării ultimelor evoluții de pe agenda RM-UE, abordării provocărilor în context regional, inclusiv soluționarea conflictului transnistrean.

A continuat și dialogul bilateral RM-UE pe **dimensiunea drepturilor omului**, RM găzduind reuniunea la nivel de experți (10.06.2015, Chișinău), precum și reuniunile ad-hoc RM-UE-ONU-CoE în domeniul drepturilor omului (13.11.2014, 27.11.2015 și 12.12.2016, Chișinău), inclusiv tradiționalul seminar tematic cu genericul „Determinarea dezabilității și capacității de muncă în contextul ocupării în câmpul muncii a persoanelor cu dezabilități” (12.06.2015, la Chișinău). La 8.06.2016, delegația RM a participat la reuniunea dialogului care a avut loc la Bruxelles.

În contextul demarării reformei interne a instituției naționale de protecție a drepturilor omului, la 3.04.2015 a fost numit prin Hotărâre de Parlament, Avocatul Poporului, iar la 8.04.2016 a fost desemnat Avocatul Poporului pentru drepturile copilului. De asemenea, a fost aprobat Regulamentul de organizare și funcționare a Oficiului

Avocatului Poporului, în vigoare din octombrie 2015, care a permis de facto lansarea procesului de reorganizare a instituției.

De asemenea, la 24.10.2016 a fost creat într-o nouă formulă Mecanismul Național de Prevenire a Torturii și lansat la 2.12.2016 în cadrul unui eveniment public. Realizând recomandările UE în domeniu și angajamentele asumate în implementarea standardelor internaționale de eradicare a torturii, acest mecanism are drept scop prevenirea relelor tratamente și protecția persoanelor împotriva torturii și altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante.

Totodată, a fost consolidat mecanismul de monitorizare a implementării existentelor planuri naționale în domeniul drepturilor omului, dar și elaborate proiectele noilor planuri pentru anii 2017-2020. Astfel, pe parcursul anului 2016, a fost adoptată Strategia de consolidare a relațiilor interetnice în Republica Moldova pentru anii 2017-2027 și lansat procesul de elaborare a Planului de acțiuni privind implementarea Strategiei pentru perioada 2017-2020; a fost adoptat Planul de acțiuni privind susținerea populației de etnie romă din RM pentru 2016-2020. De asemenea, a fost lansat procesul de elaborare a Planului național de acțiuni în domeniul drepturilor omului pentru anii 2017 – 2021 (PNADO III).

Întru consolidarea capacității autorităților publice, organelor de drept, a sectorului privat și societății civile în domeniul prevenirii și combaterii discriminării, au fost organizate un șir de sesiuni de instruire, atât la nivel central cât și local, privind conceptul discriminării, formele de discriminare și criteriile protejate conform prevederilor Legii nr.121 cu privire la asigurarea egalității.

În contextul implementării măsurilor prevăzute de Acord ce țin de **prevenirea și combaterea corupției** realizările principale ale RM pe parcursul perioadei de raportare au fost următoarele:

- a fost consolidată independența Centrului Național Anticorupție prin revenirea la procedura de numire a directorului acestuia de către Parlamentul RM (Lege nr. 180 din 22.10.2015);
- Adoptată Legea nr. 102 din 26.05.2016 pentru a ajusta prevederile Legii nr. 325 din 23.12.2013 privind testarea integrității profesionale la principiile de constituționalitate (Hotărârea Curții Constituționale nr. 7 din 16.04.2015) și introducerea evaluării integrității instituționale. Legea prevede instituirea unui control judiciar asupra mijloacelor și metodelor tehnice de realizare a testelor și extinde câmpul de acțiune a legii de la testarea angajaților publici la evaluarea integrității instituțiilor din care aceștia fac parte.
- Adoptat de Parlament în prima lectură la 28.07.2016 proiectul de lege privind integritatea în sectorul public, în vederea stabilirii cadrului juridic al integrității în sectorul public în Republica Moldova, la nivel politic, instituțional și profesional. .
- Aplicarea în cadrul CNA a mecanismelor de asigurare a integrității și responsabilizare a angajaților: testarea integrității profesionale, monitorizarea stilului de viață, testele psihologice, testele la detectorul comportamentului simulat, instituția avertizorilor de integritate, ținerea registrelor privind denunțarea influențelor necorespunzătoare asupra angajaților privind evidența cadourilor, precum și a celui de evidență a informațiilor cu privire la conflictele de interese raportate de angajați.

Prin Adoptarea Hotărârii Parlamentului 89 din 12.05.2016 a fost extins termenul de implementare a SNA 2011-2015 până în 2016, iar prin Hotărârea Parlamentului 90 din 12.05.2016 a fost adoptat Planul de acțiuni pe anul 2016.

Concomitent au fost elaborate proiectele Strategiei Naționale de Integritate și Anticorupție pentru anii 2017-2020 și Planului de acțiuni pentru implementarea acesteia care au fost avizate și consultate cu societatea civilă. Adoptarea acestora la începutul anului 2017 va constitui o prioritate.

De asemenea, întru eficientizarea activității de evaluare a riscurilor de corupție a fost elaborat Inventarul măsurilor de prevenire a corupției, document în care sunt enumerate 12 instrumente de prevenire a corupției, cu descifrarea activităților desfășurate într-o perioadă determinată de timp ce revin fiecărui instrument de prevenire în parte.

În vederea ajustării cadrului legislativ pentru definirea, corelarea și delimitarea mandatului CNI de mandatul de sancționare contravențională al CNA, precum și a mandatului de urmărire penală al CNA de cel al MAI și PG au fost adoptate următoarele legi:

- Legea nr. 133 din 17.06.2016 privind declararea averii și intereselor personale.
- Legea nr. 132 din 17.06.2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate.

- Legea nr. 134 din 17.06.2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative. Legea reprezintă cadrul conex pentru implementarea Legii nr. 132 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate și Legii nr. 133 privind declararea averii și intereselor personale, inclusiv referitor la competența organului de urmărire penală a CNA.

În contextul implementării Legii nr. 132 din 17.06.2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate a fost constituit Consiliul de Integritate format din șapte membri, fiecare reprezentând autoritatea care l-a desemnat: comisia juridică din Parlament, Guvernul; Consiliul Superior al Magistraturii; Consiliul Superior al Procurorilor; Congresul Autorităților Locale din Moldova; societatea civilă cu activitate în domeniul drepturilor omului, juridic sau prevenirii corupției. Prima ședință a Consiliului organizată pe 30.12.2016 s-a axat pe acțiunile necesare a fi întreprinse pentru lansarea concursului pentru alegerea Președintelui și vicepreședintelui ANI.

Adoptarea la 25.02.2016 a noii Legi cu privire la procuratură, intrată în vigoare la 01.08.2016, a constituit principala realizare în **domeniul reformării sectorului justiției**. O altă realizare importantă este adoptarea de Parlament la 28.04.2016 a modificărilor la legislația cu privire la instruirea procurorilor, judecătorilor și a altor persoane, care contribuie la înfăptuirea justiției.

În același context a fost adoptată Legea pentru modificarea și completarea Constituției Republicii Moldova nr. 256 din 25.11.2016 (MO nr.415/845 din 29.11.2016).

În vederea executării art.98 alin.(11) lit.b) din Legea nr.3 din 25.02.2016 cu privire la Procuratură au fost aprobate:

- Regulamentul Consiliului Superior al Procurorilor, care stabilește modul de organizare, funcționare și realizare a competențelor acestuia, inclusiv fiind detaliat modul de organizare și desfășurare a concursului pentru selectarea candidatului la funcția de Procuror General. (Hotărârea CSP nr.12-225/16 din 14.09.2016)
- Regulamentul privind modul de organizare și funcționare a Colegiului de disciplină și etică, care reglementează modul de organizare, funcționare și realizare a competențelor acestuia (Hotărârea CSP nr.12-228/16 din 14.09.2016).
- Regulamentul privind organizarea și funcționarea Colegiului de evaluare a performanțelor procurorilor și modul de evaluare a performanțelor procurorilor (Hotărârea CSP nr.12-256/16 din 22.12.2016)

În scopul executării art.11 alin. (1) lit.e) și în conformitate cu prevederile art.98 alin.(10) din Legea cu privire la Procuratură, prin ordinul Procurorului General interimar din 24.09.2016, a fost aprobat Regulamentul Procuraturii. Actul normativ reglementează organizarea și funcționarea Procuraturii Generale, a procuraturilor teritoriale, stabilește competența și atribuțiile acestora. Publicat în Monitorul Oficial nr.369-378/1798 din 28.10.2016.

De asemenea, prin ordinul Procurorului General interimar nr.19/35 din 29.07.2016, a fost aprobat Regulamentul cu privire la organizarea, competența și modul de funcționare a Inspecției procurorilor, întru asigurarea funcționalității ei.

Prin Ordinul Procurorului General nr.1076-p din 01.08.2016, au fost create Procuratura de circumscripție Chișinău, Procuratura de circumscripție Bălți și Procuratura de circumscripție Cahul, cu statut de procuratură teritoriale, care vor activa în razele de circumscripție ale Curților de Apel Chișinău, Bălți și Cahul, corespunzător. Prin ordinul menționat, au fost stabilite statutul, raza de circumscripție, funcțiile și numărul statelor de personal ale acestora.

În scopul implementării art.70 alin.(1) lit. s) din Legea nr.3 din 25.02.2016 cu privire la Procuratură, Consiliul Superior al Procurorilor a aprobat Programul de dezvoltare strategică a Procuraturii pentru anii 2016-2020.

Prin Hotărârea Consiliul Superior al Procurorilor nr. 12-230/16 din 22.09.2016 au fost desemnați învingătorii concursurilor anunțate între reprezentanții societății civile pentru a obține calitatea de membru în Colegiul pentru selecția și cariera procurorilor și Colegiul de evaluare a performanțelor procurorilor. Pentru Colegiul de disciplină și etică, cei 2 membri din cadrul societății civile au fost desemnați la 29.09.2016, prin Hotărârea CSP nr. 12-236/16.

În rezultatul implementării noii legi, a fost desemnat prin decretul Președintelui RM, noul Procuror General.

Printre evoluțiile în domeniul justiției se numără:

- Adoptarea Legii nr. 85 din 28.04.2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative (Monitorul Oficial nr. 256-264 din 12.08.2016, art. 545) care vizează inclusiv Institutul Național al Justiției.
- Adoptarea Legii nr. 137 din 03 iulie 2015 cu privire la mediere (Monitorul Oficial 2015, nr. 224-233, art. 445 din 21.08.2015)
- Adoptarea Legii nr. 256 din 25.11.2016 pentru modificarea și completarea Constituției Republicii Moldova (MO nr. 415 din 29.11.2016, art.845)

Totodată, vor constitui priorități ale anului 2017 inclusiv adoptarea de Parlament a:

- proiectului de modificare a Constituției Republicii Moldova în partea ce ține de componența și criteriile de selectare a judecătorilor Curții Constituționale înregistrat în Parlament cu nr. 506 din 22.12.2016.
- proiectului de modificare a Constituției Republicii Moldova în partea ce ține de termenul inițial de numire a judecătorilor și selectarea judecătorilor Curții Supreme de Justiție, precum și în vederea concretizării rolului Consiliului Superior al Magistraturii în procesul de autoadministrare a sistemului judecătoresc, componenței și competențelor acestuia

Merită a fi menționată și Misiunea de Evaluare în domeniul Justiției (*Justice Peer Review*) demarată în noiembrie 2015.

Proiectul Legii cu privire la reabilitarea victimelor infracțiunilor a fost votat în lectura a II - la data de 17.06.2016 și adoptat în lectură finală de către Parlament la 29.07.2016 (Legea nr. 137 din 29.07.2016). Publicat în Monitorul Oficial al RM nr. 293-305 din 09.09.2016, art.618

Promovarea cooperării și participării în domeniul **Politicii de Securitate și Apărare Comune (PSAC)** a UE continuă să reprezinte o prioritate pentru RM. În acest sens, implementând prevederile Acordului Cadru de participare la Misiunile UE de gestionare a crizelor, RM a detașat în 2014 un expert în domeniul dreptului internațional umanitar în cadrul Misiunii UE de gestionare a crizelor din Mali, iar iunie 2015 un expert militar pe poziția de ofițer de legătură în cadrul Misiunii UE de consiliere militară în Republica Centrafricană (EUMAM RCA).

Odată cu intrarea în vigoare a *legii privind participarea Republicii Moldova în misiunile și operațiunile internaționale*, la 5.02.2016, a fost stabilit cadrul legal pentru detașarea experților naționali în misiunile UE de gestionare a crizelor și respectiv pentru consolidarea capacităților instituțiilor naționale cu precădere în domeniul apărării. În acest context, începând cu 25.01.2016, a fost extins pentru încă 6 luni mandatul expertului militar al RM în cadrul Misiunii EUMAM RCA. Totodată, RM a detașat din 20.10.2016 un expert în domeniul dreptului internațional umanitar/drepturile omului/prevenirea violenței sexuale în cadrul misiunii UE de instruire militară și consiliere pentru forțele de apărare și de securitate din Mali (EUTM Mali).

În contextul promovării necesității încheierii *Acordului cu UE privind procedurile de securitate pentru schimbul de informații clasificate*, la 27.07.2015 la Bruxelles a fost organizată prima reuniune a experților RM și UE pentru discutarea cadrului legal al părților în domeniul protecției informațiilor clasificate și al încheierii tratatelor de acest gen, precum și coordonarea pașilor procedurali necesari pentru negocierea și încheierea Acordului respectiv. La 28.04.2016, în cadrul unei videoconferințe, a avut loc prima rundă de negociere a prevederilor acestuia. Pe parcursul lunii iunie au fost finalizate negocierile pe marginea textului Acordului și a fost lansată procedura de aprobare a Acordului la nivelul UE. Astfel, s-a convenit să fie planificată semnarea acestui Acord în trimestrul I 2017.

Pe parcursul perioadei de raportare, RM a participat la toate reuniunile Panelului Parteneriatului Estic privind cooperarea în domeniul PSAC, la masa rotundă în contextul misiunilor civile în cadrul PSAC, precum și la peste 40 de evenimente de instruire și informare (i.e. cursuri de instruire, vizite de studiu, platforme tematice, conferințe și ateliere de lucru etc.). În premieră, în 2015 la Chișinău a fost organizat un curs de orientare în domeniul PSAC, care a reunit 50 de participanți din UE și Parteneriatul Estic. Totodată, a fost consolidată activitatea grupului de lucru național pentru coordonarea PSAC, reuniunile fiind organizate semestrial.

La începutul lunii aprilie 2016 a fost lansat proiectul HIQSTEP „Consolidarea cooperării inter-instituționale și a mecanismelor de comunicare privind aspecte legate de Politica de Securitate și Apărare Comună a UE. Studii de caz: Georgia și Republica Moldova”. Astfel, cu scopul îmbunătățirii cooperării inter-instituționale, comunicării strategice și consolidării cadrului legal în domeniul securității și apărării, au fost organizate 2 vizite de studiu în RM. Raportul final al experților HIQSTEP va cuprinde recomandări adresate instituțiilor naționale vizate.

De asemenea, continuând cooperarea și promovarea convergenței treptate în domeniul politicii externe și de securitate, Republica Moldova s-a aliniat la majoritatea declarațiilor și pozițiilor comune ale UE pe această dimensiune.

Totodată, în vederea ajustării cadrului legislativ în domeniul vizat, a fost elaborată și adoptată *Legea cu privire la aplicarea măsurilor restrictive internaționale*. Astfel, în vederea implementării prevederilor legii, intrată în vigoare la 27.05.2016, au fost transmise spre publicare în Monitorul Oficial declarațiile și poziții comune ale UE care vizează politica externă și de securitate la care Republica Moldova s-a aliniat. Conform art. 20 al aceleiași legi, pe site-ul MAEIE a fost publicată lista măsurilor restrictive internaționale la care RM s-a aliniat pînă la acest moment.

În vederea respectării prevederilor Acordului ce țin de controlul armelor, a fost adoptat Regulamentul cu privire la regimul armelor și al munițiilor cu destinație civilă, iar Parlamentul RM a ratificat Tratatul privind comerțul cu arme. În același timp, a fost lansat procesul de elaborare a cadrului normativ necesar pentru instituirea și funcționarea unui sistem/mecanism eficient de control al exporturilor naționale, care să monitorizeze atît exporturile, cît și tranzitul mărfurilor legate de armele de distrugere în masă, și să prevadă sancțiuni eficiente în cazul încălcării regimului exporturilor.

La 30.03.2015, RM a obținut accesul la baza de date i-ARMS (*INTERPOL Illicit Arms Records and tracing Management System*) al OIPC Interpol, care va facilita schimbul informațional și cooperarea investigativă între organele de aplicare a legii privind circulația ilicită a armelor de foc la nivel internațional, precum și a armelor ilicite care au fost utilizate în comiterea infracțiunilor. Prin intermediul acestui acces, Republica Moldova are posibilitatea să asigure schimbul de date privind traficul de armament, ceea ce contribuie la monitorizarea circuitului de arme, atît legal, cît și ilegal, precum și creează premise favorabile în descoperirea armelor utilizate în crimele din alte state.

În domeniul **combaterii terorismului**, a fost elaborată și aprobată în prima lectură *Legea cu privire la prevenirea și combaterea terorismului*. În contextul dezvoltării cooperării inter-instituționale, regionale și internaționale în domeniu, a fost elaborat și aprobat în prima lectură proiectul legii cu privire la ratificarea protocolului adițional la Convenția CoE privind prevenirea terorismului. În același context, au fost elaborat „Ghidul antiterorist” și Ghidul „Profilul potențialului terorist” destinat colaboratorilor organelor de drept. De asemenea, au mai fost adoptate *Legea cu privire la apărarea națională* și *Legea privind activitatea contrainformativă și activitatea informativă externă*.

Obiectivul menținerii tuturor platformelor de dialog deschise și funcționale în cadrul procesului de **soluționare a conflictului transnistrean**, cu formularea unor abordări constructive în măsură să contribuie la realizarea scopului central al negocierilor (identificarea unei soluții politice durabile cu stabilirea unui statut juridic special pentru regiunea transnistreană), este unul constant pe agenda autorităților de la Chișinău.

Pe parcursul perioadei de referință, s-au desfășurat 3 runde oficiale ale formatului „5+2” (27-28 februarie 2014, 05-06 iunie Viena, 02-03.06.2016 Berlin), precum și 1 rundă de consultări speciale 21.04.2015 Viena. Rezultatele lucrărilor au fost formalizate într-un Protocol care a confirmat disponibilitatea părților să continue activitatea pentru a atinge înțelegeri pe 5 domenii tematice (apostilarea actelor de studii emise în regiunea transnistreană, accesul în traficul internațional a autovehiculelor cu plăcuțe transnistrene, telecomunicații, ecologie, dosare penale).

Întrevederile de lucru de la nivelul reprezentanților politici s-au caracterizat printr-o activitate productivă, având loc 31 întâlniri ale reprezentanților politici pentru reglementarea conflictului transnistrean din partea Chișinăului și Tiraspolului (formatul „1+1”), la care au participat și reprezentanții mediatorilor și observatorilor din formatul „5+2”. În rezultat au fost intensificate contactele directe, abordate subiecte actuale de pe agenda negocierilor, impulsivă activitatea grupurilor de lucru sectoriale, efectuat un schimb de informații și opinii pe marginea aspectelor ce vizează problematica transnistreană, a avut loc consultarea și coordonarea de poziții pe subiecte de interes major.

Odată cu aplicarea uniformă a prevederilor Zonei de Comerț Liber pe întreg teritoriul RM, conform Deciziei semnate la 18.12.2015 la Bruxelles, a fost creat un grup de experți din diferite autorități ale RM pregătiți să ofere expertiză și instruire agenților economici din stînga Nistrului, precum și reprezentanților structurilor de la Tiraspol în implementarea mecanismelor de aplicare în regiunea transnistreană a ZLSAC și promovarea

relațiilor comerciale cu UE. Grupul de lucru a elaborat un plan de acțiuni care prevede măsuri de cooperare în facilitarea comerțului cu UE, cu oferirea asistenței tehnice și financiare din partea partenerilor europeni.

În perioada de referință, au avut loc 6 reuniuni a Consiliului Consultativ al **Misiunii Uniunii Europene de Asistență la Frontieră în Moldova și Ucraina (EUBAM)** Republica Moldova și Ucraina, fiind atinse mai multe rezultate în acest sens: definitivarea programului managementului integrat al frontierei și aspecte legate de etapa post-liberalizare a regimului de vize; semnarea Acordului privind schimbul de informații cu privire la persoanele și vehiculele care trec frontiera de stat moldo-ucraineană și Protocolului privind organizarea controlului în comun la Punctul internațional de Trecere a Frontierei Pervomaisc-Cuciurgan, cu participarea agențiilor de frontieră din Moldova și Ucraina; aprobarea Planului de Acțiuni al Misiunii UE de Asistență la Frontieră pentru anii 2016-2017; stabilirea priorităților Misiunii EUBAM pentru cel de-al doilea an al mandatului său actual, precum și viitorul misiunii EUBAM după încheierea, la 30.11.2017.

De asemenea, pe parcursul perioadei 2014-2016 au avut loc 7 ședințe, la Chișinău și Kiev, a Comisiei mixte de demarcare a frontierei de stat moldo-ucrainene, cu participarea reprezentanților de la Tiraspol, în special în cadrul discuțiilor privind linia segmentului central transnistrean al frontierei de stat moldo-ucrainene. Astfel, a fost aprobat Planul de finalizare a demarcării frontierei de stat, pe toate segmentele nord, central, sud), conform Planului de acțiuni aprobat de către părți; realizarea procedurii de demarcare a 1.222 km de hotar, deși nu a fost încheiat procesul de demarcare în regiunea complexului hidrotehnic de la Novodnestrovsk și în localitatea Giurgiulești.

În perioada de referință, din cele 172 de măsuri (dintre care 73 cu caracter continuu) incluse în Titlul II al AA ce urmau a fi realizate în perioada 2014-2016, au fost realizate – 150 acțiuni, iar nerealizate au rămas 22 acțiuni. Prin urmare, nivelul de realizare a acțiunilor estimat în procente este de 87.2%, restanțele datorându-se, în mare parte, nerespectării termenelor agendei legislative (Anexa 1). Majoritatea proiectelor au fost elaborate de instituții și aprobate de Guvern, în prezent aflându-se la Parlament pentru adoptare.



## Libertate, Securitate și Justiție

În pofida faptului că pînă la intrarea în vigoare deplină a Acordului de Asociere care s-a produs la 1 iulie 2016 de jure puteau fi aplicate provizoriu doar 2 din 9 articole ale Acordului de asociere RM - UE aferente libertății, securității și justiției, prin intermediul Planului național de acțiuni pentru implementarea Acordului de Asociere RM – UE, RM a depus eforturi unilaterale în vederea realizării tuturor celor 9 articole.

Au avut loc două reuniuni ale Subcomitetului de asociere RM - UE privind libertate, securitate și justiție.

Regimul fără vize cu UE pentru cetățenii RM, deținători ai pașapoartelor biometrice a continuat să funcționeze eficient. Periodic au fost prezentate UE date statistice cuprinzătoare despre funcționarea regimului fără vize cu UE.

În rezultatul realizării Matricei de politici pentru implementarea Planului de acțiuni privind liberalizarea regimului de vize pentru anii 2014 – 2016, dedicată îmbunătățirii gestionării frontierei, gestionării migrației, precum și ordinii și securității publice RM i-a fost transferată prima tranșă.

Pe parcursul perioadei de raportare nu au fost constatate probleme sistemice în privința implementării acordurilor privind facilitarea eliberării vizelor și readmisia persoanelor aflate în situația de ședere ilegală. Astfel, în doar în 2016 a avut loc o ședință a comitetului mixte RM – UE pentru readmisie. În contextul negocierii și semnării cu statele terțe a acordurilor de readmisie a persoanelor aflate în situație de ședere ilegală, în curs de negociere sunt următoarele acorduri: Republica Armenia, Republica Azerbaijan, Ucraina, Federația Rusă, Republica Libaneză.

Potrivit ultimelor date cu privire la gradul de realizare al acțiunilor din cadrul Planului de Acțiuni al SRSJ (adoptat prin Hotărîrea Parlamentului nr. 6 din 16.02.2012), 87,1 % din acțiuni sunt realizate. Astfel, din totalul de 487 de acțiuni, 426 sunt realizate, 51 - parțial realizate și 12 figurează ca nerealizate.

Printre principalele realizări conform prevederilor AA pe parcursul 2014-2016 în domeniul migrație și azil menționăm:

- Pentru extinderea cooperării dintre instituțiile de aplicare a legii în vederea gestionării comune a fluxurilor de migrație, pe parcursul celor 3 ani au fost organizate 42 sesiuni de instruire cu participarea a peste 300 de angajați ai subdiviziunilor Ministerului Afacerilor Interne;
- consolidarea infrastructurii și asigurarea cu echipament a secțiilor regionale de combatere a șederii ilegale a străinilor (mun. Cahul și mun. Bălți);
- renovarea centrului de integrare a străinilor din Cahul, precum și acțiunile ce țin de reconstrucția/renovarea edificiilor structurii teritoriale Chișinău și Bălți.
- ajustarea Legii nr. 270-XVI din 18.12.2008 privind azilul în RM la legislația UE și cele mai bune practici europene;
- Implementarea Planului de acțiuni pentru anii 2011-2015 privind implementarea Strategiei naționale în domeniul migrației și azilului (2011-2020) și aprobarea Planului de acțiuni pentru anii 2016 – 2020;
- organizarea confecționării și eliberării documentelor de călătorie pentru refugiați și beneficiari de protecție umanitară (pînă în decembrie 2016 eliberate 35 documente de călătorie pentru refugiați și 15 documente de călătorie pentru beneficiarii de protecție umanitară);
- elaborarea acordului interinstituțional pentru implementarea eficientă a cadrului legal în domeniul integrării străinilor;
- La 18.05.16 a fost aprobată Hotărîrea Guvernului „Privind aprobarea cuantumului ajutorului bănesc acordat refugiaților și beneficiarilor de protecție umanitară pentru anul 2016”.
- La 01.06.2015 prin Ordinul MAI nr.149 a fost aprobată Instrucțiunea referitoare la organizarea și desfășurarea măsurilor necesare pentru combaterea șederii ilegale a străinilor pe teritoriul Republicii Moldova.
- examinarea și publicarea a 3 Rapoarte PME: PME 2008-2013, PME 2009-2014 și PME 2010-2015.
- Adoptarea de parlament la 7.11.2016 a legii nr.144 de modificare, completare și abrogare a unor acte legislative (modificarea Legii nr. 200 din 16.07.2010 privind regimul străinilor și Legea nr. 275-XIII din 10.11.1994 cu privire la statutul juridic al cetățenilor străini și al apatrizilor).

A continuat implementarea coerentă și progresivă a **Parteneriatului de Mobilitate RM – UE**. Coordonarea implementării a fost asigurată anual prin intermediul Reuniunilor la Nivel Înalt, respectiv în lunile noiembrie/decembrie la Bruxelles și Reuniunile Platformei locale, în iulie, la Chișinău. La ambele tipuri de

reuniuni, începând din 2015 adițional membrilor semnatori ai PM cu RM, a fost extinsă participarea și organizațiilor internaționale implementatoare a activităților din domeniu.

În plus, Reuniunea Platformei locale din iulie 2016 a fost organizată pentru prima dată cu participarea reprezentanților statelor Parteneriatului Estic, în calitate de observatori, adițional statelor membre ale UE - semnatare ale Declarației Comune, instituțiilor europene, autorităților naționale ale RM, organizațiilor internaționale și partenerilor de dezvoltare.

Pe parcursul celor trei ani, au fost publicate 6 ediții ale Buletinului informațional (de la 9 la 14).

Adițional, RM a participat la o serie de evenimente regionale și internaționale în vederea împărtășirii experienței în implementarea Parteneriatului de Mobilitate, precum și a contribuit la discuțiile la nivel global privind implementarea Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă din cadrul Agendei ONU 2030, precum și la discuțiile tematice ale Forumului Global pentru Migrație și Dezvoltarea (GFMD), unde anul acesta RM a co-prezidat una dintre cele 6 mese rotunde de discuții și a fost parte a echipelor guvernamentale la alte 4 mese rotunde.

Prin Hotărârea Guvernului nr. 200 din 26 februarie 2016 a fost aprobată Strategia națională *Diaspora-2025* și Planul de Acțiuni pentru anii 2016-2018 privind implementarea acestora. În scopul realizării Strategiei Diaspora 2025, în februarie 2016, BRD în parteneriat cu Organizația Internațională a Migrației (OIM) și Agenția Elvețiană pentru Cooperare și Dezvoltare (SDC) au lansat programul de granturi tematice *Diaspora Engagement Hub* destinat cetățenilor originari din Republica Moldova aflați peste hotare, inclusiv asociațiilor și grupurilor de inițiativă. Scopul programului este de a susține cetățenii Republicii Moldova din străinătate în implementarea ideilor lor și de a pune în valoare potențialul uman al diasporei.

Printre principalele realizări în domeniul protecției datelor cu caracter personal se numără intrarea în vigoare la 7.06.2016 a modificărilor legislative aprobate de către Parlament la 28.04.2016 privind prelucrarea datelor cu caracter personal în cadrul procesului penal și activității poliției.

La 12.10.2016, prin Hotărârea Guvernului nr. 1154 și nr. 1155, a fost aprobat și prezentat Parlamentului spre examinare proiectul de lege privind modificarea și completarea unor acte legislative și, respectiv, proiectul de lege privind Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal. Proiectele menționate supra au fost înregistrate în Secretariatul Parlamentului sub nr. 401 și 402, la 19.10. 2016. Ulterior, la 21.12.2016, Guvernul, în calitate de autor al proiectelor de legi menționate supra, a retras proiectele de legi din Parlament.

Totodată, la 23.12. 2016, în cadrul ședinței plenare a Parlamentului, a fost votată în primă lectură inițiativa legislativă a unui deputat în Parlament, privind modificarea și completarea unor acte legislative (Legea nr. 182-XVI din 10.07.2008, Legea nr. 48 din 22.03.2012 privind salarizarea funcționarilor publici și Legea nr. 155 din 21.07.2011 privind Clasificatorul unic al funcțiilor publice). Subsecvent, în cadrul ședinței plenare, proiectul cu nr.496 privind efectivul limită și structura CNPDCP a fost votat în prima lectură.

Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal a elaborat proiectul Instrucțiunilor privind prelucrarea datelor cu caracter personal și protecția vieții private în sectorul comunicațiilor electronice.

De asemenea în perioada 2014-2016, în Registrul de evidență al operatorilor de date cu caracter personal au fost înregistrați 990 operatori, care au notificat 1982 sisteme de evidență, baze de date și sisteme informaționale, iar, la moment, 50 notificări sunt în proces de examinare. De asemenea, au fost primite 56 de cereri pentru autorizarea transferului transfrontalier.

În perioada vizată, CNPDCP a inițiat 1039 de controale ale legalității prelucrării datelor cu caracter personal, a constatat 148 fapte contravenționale, a întocmit 86 procese verbale cu privire la contravenții și a participat pe cauze contravenționale în 439 ședințe de judecată, inclusiv pe cauzele inițiate anterior.

Printre principalele realizări în domeniul gestionării frontierei se regăsesc:

- Consolidarea gestionării frontierei de stat prin îmbunătățirea infrastructurii de frontieră și capacităților autorităților naționale competente, în special prin: finalizarea construcției a 4 complexe de monitorizare video a frontierei de stat în regiunea Giurgiulești, Tudora, Palanca și Criva; instalarea a 2 sisteme de supraveghere fixă pe turnurile existente (TETRA) în locațiile Cahul și Medeleni, care urmează să fie date în exploatare după desfășurarea instruirilor privind utilizare. Nivelul de supraveghere video a activității la frontieră a atins 40% - în cabinetele de control și 80% - la punctele de trecere a frontierei. La etapa

actuală cu camere video, sunt dotate 23 puncte de trecere a frontierei, dintre care la 13 camere video sunt instalate și în cabinetele de control.

- La data de 07.07.2015 prin Hotărârea Guvernului nr. 429, a fost aprobat Regulamentul cu privire la Sistemul de coordonare a Securității Frontaliere, care transpune parțial Regulamentul (UE) nr.1052/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 22.10.2013 de instituire a Sistemului european de supraveghere a frontierelor (EUROSUR), care stabilește Sistemul de coordonare a securității frontaliere, precum și cadrul aferent acestuia de cooperare interinstituțională, națională și internațională. În vederea continuării eforturilor întru implementarea elementelor sistemului UE de supraveghere a frontierei EUROSUR, Departamentul Poliției de Frontieră al Ministerului Afacerilor Interne a lansat în scop de serviciu prima versiune a Sistemului Informațional "Managementul Operațional", care permite evidența tuturor infracțiunilor depistate la frontiera de stat, amplasarea pe hartă a evenimentelor, formarea diferitor rapoarte, verificarea persoanelor în diferite registre departamentale, naționale și internaționale, precum și jurnalizarea tuturor acțiunilor întreprinse de către utilizator. Totodată, este pregătit caietul de sarcini pentru achiziționarea unui sistem integrat cu funcționalități extinse la nivel național.
- Achiziționarea în septembrie 2016 a sistemului de recunoaștere facială, astfel creînd baza tehnică necesară pentru consolidarea controlului la frontiera de stat.
- Facilitarea procesului de verificare a valabilității documentelor de călătorie, în special la frontiera de stat, prin punerea în funcțiune în decembrie 2016 a sistemului multifuncțional pentru Directoriul Cheilor Publice național.

Se implementează Strategia națională de management integrat al frontierei de stat pentru perioada 2015-2017 și Planul de implementare a acesteia, au fost aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 1005 din 10.12.2014.

Planul de cooperare cu Agenția Europeană pentru Gestionarea Cooperării Operaționale la Frontierele Externe ale Statelor Membre ale Uniunii Europene (FRONTEX) pentru anii 2015-2017 se implementează conform termenilor stabiliți.

La data de 03.11.2015, a fost semnat Acordul dintre Guvernul Republicii Moldova și Cabinetul de Miniștri al Ucrainei cu privire la organizarea schimbului de informații privind persoanele și mijloacele de transport cu care persoanele traversează frontiera de stat moldo-ucraineană.

Proiectul-pilot privind efectuarea controlului comun în punctul de trecere a frontierei „Briceni-Rossoșani”, dislocat pe teritoriul Ucrainei, continuă cu succes. Eficiența proiectului este monitorizată de către Grupul de lucru privind punctele de trecere operate care își desfășoară activitatea sub egida EUBAM.

**În domeniul prevenirii și combaterii criminalității organizate și a altor activități ilegale** au avut loc următoarele evoluții:

- aprobarea la 15.01.2016 a Regulamentului-cadru cu privire la organizarea și funcționarea serviciului de asistență și protecție a victimelor traficului de ființe umane și a standardelor minime de calitate,
- pentru a asigura colaborarea interinstituțională la nivel strategic, la 18 februarie și 14 iunie 2016 au fost organizate 2 ședințe ale Consiliului de coordonare a activităților de prevenire și combatere a criminalității organizate. Urmare celei de-a 2-a ședințe au fost create punctele de contact locale pe lângă Consiliul: Nord în or. Bălți și Sud în or. Cahul,
- la 29.04.2016 a fost aprobat Regulamentul privind Registrul informațional de stocare a datelor cu privire la activitatea grupărilor și organizațiilor criminale,
- la 17.03.2016 a fost aprobat Conceptul integrat de analiză a riscului în domeniul combaterii criminalității informatice,
- În vederea ajustării cadrului legal privind prevenirea și combaterea criminalității, a fost elaborat Proiectul de lege pentru completarea art. 118 din Codul de procedură penală nr. 122 – XV din 14.03.2003, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 935 din 29.07 2016 care se află la etapa de examinare în Parlament, înregistrat cu nr. 349 din 02.08.2016.

Autoritățile RM au decis promovarea politicii în domeniul **traficului de ființe umane**, începând cu anul 2017, în cadrul unui sigur document strategic, care va combina sistemul național de referire pentru protecția și asistența victimelor și potențialelor victime ale traficului de ființe umane și componenta de prevenire și combatere a TFU. În context, au fost elaborate: documentul strategic pentru elaborarea Strategiei de prevenire și combatere a TFU 2017-2022, precum și proiectul Strategiei, care urmează a fi supus procesului de avizare. Adicional, s-a reușit

modificarea și completarea Regulamentului privind procedura de repatriere a copiilor și adulților – victime ale traficului de ființe umane, traficului ilegal de migranți, precum și a copiilor neînsoțiți (HG nr. 850 din 08.07.2016).

Acordul de cooperare operațională și strategică cu Europol a fost semnat la Chișinău, la 18 decembrie 2014. Prin Legea nr. 116 din 28.05.2015 Acordul privind cooperarea operațională și strategică dintre RM și Europol a fost ratificat, care a intrat în vigoare din 23.07.2015. Acordul este funcțional și operațional, iar din 22.04.2015, schimbul de informații este asigurat prin intermediul canalului securizat SIENA din cadrul Centrului de cooperare polițienească internațională al IGP al MAI.

În rezultatul consolidării capacităților CNA în **domeniul combaterii corupției**, în perioada 10 luni 2016, ofițerii CNA au depistat și contracarat 657 infracțiuni, în creștere cu 8,1% față de perioada similară a anului precedent. Astfel, analizând datele statistice pe anii 2013-2015, se constată o evoluție în creștere a numărului infracțiunilor depistate de CNA în mediu cu 14 % pe an. Acest indiciu este rezultatul sporirii și consolidării capacităților profesionale și experienței efectivului CNA în lupta cu corupția și spălarea banilor.

În ceea ce privește implementarea recomandărilor GRECO în perioada 30 noiembrie - 4 decembrie 2015 a avut loc cea de-a 70-a Ședință Plenară a Grupului de State împotriva Corupției (GRECO), în cadrul căreia a fost adoptat Suplimentul la cel de-al doilea Raport de conformitate al Republicii Moldova din cadrul celei de-a III-a Runde de evaluare GRECO. GRECO a concluzionat că Republica Moldova a implementat în mod satisfăcător 15 din cele 17 recomandări formulate în cadrul celei de-a III-a Runde de evaluare. În rezultatul procedurii de evaluare în cadrul cele de-a 4-a Runde de Evaluare GRECO, la 1 iulie 2016 a fost adoptat Raportul de evaluare a RM la capitolul prevenirii corupției în rândul membrilor Parlamentului, judecătorilor și procurorilor. RM este invitată să prezinte Raportul de progres privind implementarea recomandărilor GRECO până la 31.12.2018.

În ceea ce privește **dimensiunea luptei împotriva drogurilor ilicite** pe parcursul perioadei de raportare Comisia Națională Antidrog a examinat în repetate rânduri subiectul consolidării mecanismelor interne de contracarare a fenomenului traficului ilicit de droguri, drept urmare fiind aprobate Metodele de cooperare necesare pentru prevenirea consumului de droguri și combaterii fenomenului traficului de droguri (HG nr. 821 din 01.07.2016). În contextul definitivării priorităților în domeniu, Comisia s-a ghidat de preocupările expuse de organizațiile internaționale în cadrul rapoartelor de monitorizare și studiilor de fezabilitate efectuate. Implicarea societății civile a fost asigurată prin intermediul participării constante la lucrările Comisiei Naționale Antidrog. La 21.06 2016, Comisia a decis crearea grupului de lucru responsabil de elaborarea Planului Național de Acțiuni antidrog pentru anii 2017-2018. Proiectul Planului aflându-se la etapa avizării. Grație colaborării cu organizațiile internaționale de resort autoritățile RM au reușit actualizarea listelor substanțelor narcotice, psihotrope și a plantelor care conțin astfel de substanțe depistate în trafic ilicit și cele supuse controlului. Prin modificarea Legii nr. 382-XIV din 6 mai 1999 cu privire la circulația substanțelor narcotice și psihotrope și a precursorilor (adoptată la 28.07.2016) a fost asigurată armonizarea legislației naționale la aquis-ul UE.

**În domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului** a continuat implementarea Strategiei naționale de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului pentru anii 2013 – 2017. Acțiunile prevăzute pentru perioada anilor 2013 – 2015 au fost realizate, cu excepția a două: realizarea exercițiului de evaluare națională a riscurilor și modificarea Legii cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului.

Evaluarea națională a riscurilor aferente spălării banilor și finanțării terorismului reprezintă unul dintre angajamentele importante asumate și desfășurate pe parcursul anului 2016, care are drept scop primordial identificarea sectoarelor și activităților expuse riscului înalt de spălare a banilor și finanțării terorismului, care ar permite redirecționarea resurselor în domeniile cu risc sporit și va oferi o nouă perspectivă strategică asupra măsurilor ce necesită a fi întreprinse prin elaborarea unui plan de măsuri și noii Strategii PSB/CFT la nivel de stat. A fost elaborat proiectul Raportului de evaluare națională a riscurilor, care a fost coordonat cu reprezentanții Băncii Mondiale și pe parcursul trimestrului I al anului 2017 urmează a fi prezentată varianta finală cu propunerea unui plan de măsuri în vederea redresării deficiențelor identificate.

A fost adoptată Legea nr.94 din 13.05.2016 pentru modificarea și completarea Legii nr.62-XVI din 21.03.2008 privind reglementarea valutară, prin care au fost operate un șir de amendamente care vizează activitatea unităților de schimb valutar. Aceste amendamente au intrat în vigoare la 10.12.2016.

Banca Națională a Moldovei pe parcursul perioadei octombrie 2014-2016 a verificat respectarea de către bănci a prevederilor Legii nr.190-XVI din 26.07.2007 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării

terorismului, prin examinarea politicilor și acțiunilor întreprinse de acestea (în cadrul supravegherii speciale a 3 bănci și efectuării a 6 controale tematice și 6 controale complexe) aferente acumulării informației despre clienți, activității de deschidere a conturilor, suficienței și eficienței mecanismelor de raportare a tranzacțiilor suspecte, corectitudinii și completitudinii datelor raportate către Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor, respectarea de către acestea la efectuarea operațiunilor valutare a legislației aferente prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului și alte aspecte.

Luând în considerare că la 20.05. 2015 Parlamentul European a adoptat Directiva 2015/849 privind prevenirea utilizării sistemului financiar în scopul spălării banilor sau finanțării terorismului, care are menirea de a optimiza standardele UE existente și de a înlocui prin abrogare Directivele 2005/60/CE și 2006/70/CE, iar standardele Financial Action Task Force (FATF) au fost revizuite în 2012, fiind exprimate în 40 Recomandări, a fost elaborat proiectul unei noi Legi cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, axat primordial pe implementarea standardelor europene și internaționale recent adoptate. Proiectul a fost remis Guvernului la 15.12.2016.

A fost stabilită rețeaua regională a punctelor de contact cu țările Peninsulei Balcanice și regiunii Mării Negre pe problemele investigării și urmăririi penale a spălării banilor și finanțarea terorismului, care ar face posibilă facilitarea cooperării informaționale, schimbul de analize și bune practici, la fel ca și sporirea capacității suprimării acestor activități criminale. Punctul de contact din partea RM este un procuror în Procuratura Anticorupție, specializat în investigarea crimelor respective.

În ceea ce ține de **cooperarea judiciară**, Procuratura Generală a continuat să depună eforturi în vederea intrării în vigoare a Acordului de cooperare dintre Republica Moldova și Eurojust. Ca urmare a vizitei reprezentanților Eurojust în RM din 18.12. 2015 Procuratura Generală, în colaborare cu Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal a elaborat regulamentele interne în domeniul protecției datelor cu caracter personal. Acordul de cooperare cu EUROJUST a intrat în vigoare în octombrie 2016.

## Cooperarea economică și alte tipuri de cooperare sectorială

**Reforma administrației publice** reprezintă una dintre prioritățile de bază ale Guvernului. Totodată, pe parcursul primilor 2 ani de implementare a AA RM – UE, au fost făcuți pași mici în acest domeniu, acțiunile de reformare devenind mai vizibile abia în 2016.

La 25.07.2016 a fost aprobată Hotărârea de Guvern nr. 911 privind Strategia de reformă a administrației publice. Totodată, prin Hotărârea Guvernului nr. 1351 din 15.12.2016 a fost aprobat Planul de acțiuni pentru 2016-2018 pentru implementarea Strategiei privind reforma administrației publice pentru anii 2016-2020.

Elaborarea documentelor în cauză a fost precedată de un amplu proces de consultare atât la nivel național, cât și a partenerilor de dezvoltare. Un rol aparte i-a revenit și Consiliului național pentru reforma administrației publice creat în octombrie 2015 (Hotărârea Guvernului 716). În special acesta are menirea de a asigura un proces integrat de planificare strategică, de implementare și monitorizare a politicilor Guvernului în domeniul reformei administrației publice atât la nivel central, cât și la nivel local.

În vederea instruirii și consolidării capacităților funcționarilor publici, a fost aprobat Programul de instruire a funcționarilor publici pentru anii 2016-2020 prin HG nr.970 din 11.08.2016. La baza programului au stat și recomandările din raportul SIGMA cu privire la administrația publică din Republica Moldova prezentat în martie 2016.

Un progres aparte a fost înregistrat în ceea ce privește *modernizarea serviciilor publice*. Toate e-serviciile sectoriale planificate spre dezvoltare și lansare în 2014-2016 în cadrul autorităților publice au fost inițiate conform graficului (mai multe detalii în anexa Raportului). Mai mult ca atât, e-Serviciile sunt pe larg utilizate de către beneficiari.

În partea ce ține de descentralizare și consolidare a autonomiei locale, menționăm aprobarea modificărilor la legea finanțelor publice locale, cu aplicare în cadrul a 3 raioane-pilot (Rîșcani, Ocnița, Basarabeasca) și municipiul Chișinău cu începere din 1 ianuarie 2014, iar din 2015 implementată pe întreg teritoriul Republicii Moldova.

La prima etapă a Reformei de Descentralizare au fost constituite grupuri pentru descentralizare în cadrul Ministerului Finanțelor, Ministerului Economiei, Ministerului Educației, Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei, Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor, Ministerului Sănătății. Actualmente, sunt funcționale grupuri de lucru pentru descentralizare în toate ministerele, care gestionează domeniile, servicii, pasibile descentralizării.

În proces de elaborare se află proiectul de lege cu privire la proprietatea publică. Totodată, se lucrează asupra elaborării instrucțiunilor privind inventarierea și evidența proprietății publice a statului și a Unității Teritoriale Administrative Găgăuzia.

La capitolul consolidarea capacității administrative - în prezent este în proces de lucru metodologia de estimare a capacităților APL, care să concretizeze în ce măsură fiecare autoritate locală are capacitățile materiale, umane și financiare pentru îndeplinirea responsabilităților.

Raportul de evaluare a stadiului implementării Strategiei Naționale de Descentralizare (SND) în Republica Moldova în perioada 2012-2015, efectuat cu suportul PNUD Moldova, a constatat că implementarea acțiunilor stabilite în cadrul SND, este încă în curs de realizare și pe alocuri a fost finalizată. Pentru atingerea tuturor obiectivelor și acțiunilor prevăzute s-a impus extinderea perioadei de implementare a Planului de acțiuni pentru implementarea SND. Astfel, a fost adoptată Legea nr.168 din 15.07.2016 cu privire la modificarea Legii nr.68 din 5 aprilie 2012 pentru aprobarea Strategiei naționale de descentralizare și a Planului de acțiuni privind implementarea Strategiei naționale de descentralizare pentru anii 2012–2015 publicată în Monitorul Oficial nr.293-305/620 din 09.09.2016.

### **Dialogul economic**

Moldova și UE organizează periodic dialoguri bilaterale pe aspecte macroeconomice, care oferă posibilitatea de a trece în revistă principalele realizări în domeniul economic. Astfel, în perioada de referință au fost organizate 3

reuniuni ordinare, la 10.05.2014 reuniunea Sub-comitetului pentru Economie, Finanțe și Statistică, iar începând cu 2015 urmare aplicării cadrului instituțional prevăzut de AA, au fost organizate 2 reuniuni ale Clusterului I: „Dialog economic, managementul finanțelor publice, statistică, servicii financiare, clauze de control și anti-fraudă” la 23-24.07.2015 și respectiv, 23.06.2016. Reuniunile au fost precedate de întrevederile bilaterale dintre experții Comisiei Europene și oficiali din Moldova (Ministrul Finanțelor, Guvernatorul BNM, Directorul CNA).

Conform art. 24-26 din AA, părțile au promovat schimbul de opinii despre situația macroeconomică din RM și cea a UE, perspectivele de accelerare a cooperării bilaterale în contextul implementării reformelor ce derivă din DCFTA, despre politica fiscală, monetară, evoluțiile privind inflația și balanța de plăți, managementul finanțelor publice (auditul extern, achiziții publice, reforma administrației publice), cooperarea în domeniul statisticii, precum și posibilitatea acordării asistenței financiare în cadrul suportului bugetar. Negocierile RM cu FMI asupra unui nou Acord de finanțare a fost un alt subiect important pe agenda discuțiilor, interesul față de care a fost menținut pe parcurs, în special în contextul programelor de suport bugetar acordate de UE.

### **Dreptul societăților comerciale, contabilitate și audit și guvernanță corporativă**

În domeniul dreptului societăților comerciale, contabilitate și audit, măsurile importante realizate pe parcursul perioadei de referință au vizat armonizarea legislativă. Remarcăm următoarele progrese:

- Legea nr. 21 din 4.03.2016 privind modificarea și completarea actelor legislative (completează Legea nr.220-XVI din 19.10. 2007 privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali cu art. (341).), care transpune Directiva 2009/101/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 16.09.2009 de coordonare, în vederea echivalării, a garanțiilor impuse societăților în statele membre, în înțelesul articolului 48 al doilea paragraf din tratat, pentru protejarea intereselor asociaților sau terților
- Legea nr. 96 din 13.05.2016, care transpune a unsprezecea Directivă 89/666/CEE a Consiliului din 21.12.1989 privind publicitatea sucursalelor înființate într-un stat membru de anumite forme de societăți comerciale care intră sub incidența legislației unui alt stat
- Ordinul Ministrului Finanțelor nr. 105 din 17.02.2015 privind acceptarea, publicarea și modificarea Standardelor Internaționale de Raportare Financiară (Monitorul Oficial nr. 197-205/1339 din 31.07.2015), care transpune Regulamentul (CE) nr. 1606/2002 al Parlamentului European și al Consiliului din 19.07.2002 privind aplicarea standardelor internaționale de contabilitate.\* *Acceptarea, publicarea și modificare Standardelor în cauză s-a efectuat și până la perioada de raportare prin Ordinul Ministrului Finanțelor nr. nr.109 din 19.12.2008 (MO nr. 237-240/692 din 31.12.2008) și nr.44 din 01.04.2013 (MO nr. 83-90/425 din 19.04.2013).*

Este în proces de elaborare proiectul Legii privind auditul situațiilor financiare în redacție nouă, conform prevederilor Directivei 2006/43/EC a Parlamentului European și a Consiliului din 17.05.2006 privind auditul legal al conturilor anuale și al conturilor consolidate și a Legii contabilității în redacție nouă, conform prevederilor Directivei 2013/34/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26.06.2013 privind situațiile financiare anuale, situațiile financiare consolidate și rapoartele conexe ale anumitor tipuri de întreprinderi, programate pentru a fi transpuse în trimestrul III 2017.

La fel a fost adoptată Legea nr.106 din 28.05.2015 pentru modificarea și completarea Legii nr.1134-XIII din 02.04.1997 privind societățile pe acțiuni (Monitorul Oficial nr.150-159/313 din 19.06.2015).

Pentru a accelera promovarea unor principii generale în domeniul guvernării corporative și a managementului riscurilor, au fost elaborate amendamente la Legea instituțiilor financiare, care au fost aprobate de Parlament prin Legea nr.182 din 22.07.2016 (în vigoare din 12.08.2016). În vederea executării prevederilor respectivei legi, Banca Națională a Moldovei a elaborat proiectul *Regulamentului privind cadrul de administrare a activității băncii*, care include prevederi ce țin de sistemul de control în bănci. Proiectul acestui regulament a fost publicat în decembrie 2016 pe pagina-web oficială a Băncii Naționale ([www.bnm.md](http://www.bnm.md)) pentru consultare publică.

Prin Hotărârea CNPF nr. 67/10 din 24.12.2015 a fost aprobat Codul de guvernanță corporativă. În anul 2015 sistemul RCA Data a fost dezvoltat prin introducerea blocului bonus-malus. Prin Hotărârea CNPF nr.22/3 din 29.04.2015 a fost aprobat Regulamentul privind aplicarea sistemului bonus-malus la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule (în redacție nouă).

Comisia Națională a Pieței Financiare beneficiază de un proiect de Twinning ENPI/2015/363-321 privind Dezvoltarea și consolidarea capacităților operaționale și instituționale ale CNPF în domeniul reglementării și supravegherii prudențiale. Derularea proiectului a început la 01.09.2015.

Pe parcursul anului 2016, în cadrul proiectului Twinning "*Consolidarea capacității Băncii Naționale a Moldovei în domeniul reglementării și supravegherii bancare*", au fost realizate mai multe activități de evaluare a impactului implementării cadrului legislativ european relevant (directiva UE și regulamentul UE privind cerințele de capital – CRD IV/CRR IV) asupra sectorului financiar din Republica Moldova. În acest sens, urmare activităților de evaluare derulate în perioada august 2016 și noiembrie 2016, a fost finalizat raportul de evaluare a politicilor băncilor privind guvernarea internă, managementul riscurilor și procesului intern de evaluare a adecvării capitalului la riscuri. Astfel, rezultatele acestui studiu au permis identificarea lacunelor atât în cadrul normativ existent, cât și în abordările interne ale băncilor în domeniul guvernării corporative. Aceste deficiențe urmează a fi soluționate prin promovarea și adoptarea unui noi cadru de reglementare în acest sens bazat pe acquis-ul Uniunii Europene.

Prin Ordinul Ministrului Justiției Nr. 152 din 17 februarie 2016 a fost aprobat Planul de acțiuni privind etapele de aderare la rețeaua Registrelor Comerciale Europene, care reprezintă o platformă pentru efectuarea schimbului de informații cu UE.

### **Ocuparea forței de muncă, politica socială și egalitate de șanse**

Pe durata perioadei de referință a fost majorat nivelul Venitului Lunar Minim Garantat (VLMG). Astfel, în anul 2014 nivelul VLMG a constituit 680 lei, iar prin rectificarea Legii bugetului de stat pentru anul 2014, începând cu 1.11.2014, nivelul VLMG-ului a constituit - 720 lei. De menționat că, începând cu 1.04.2015, nivelul VLMG a fost majorat la 765 lei, iar prin rectificarea efectuată prin Legea nr. 200 din 20.11.2015 – acest nivel al VLMG a fost majorat la 900 de lei, începând cu 1.10.2015. Prin Hotărârea Guvernului nr. 838 din 02.12.2015, a fost majorat cuantumul APRA de la 250 lei la 315 lei.

În scopul consolidării rolului structurilor teritoriale de asistență socială în implementarea politicilor din domeniul asistenței sociale și dezvoltării în continuare a sistemului integrat de servicii sociale, prin Hotărârea Guvernului nr. 828 din 20.11.2015 a fost aprobat Regulamentul-cadru de organizare și funcționare a organului local de specialitate în domeniul asistenței sociale și protecției familiei și a structurii-tip a acestuia. Concomitent, prin ordinul Ministrului Muncii, Protecției Sociale și Familiei nr. 208 din 22.12.2015 au fost aprobate standardele de prestare a serviciilor pentru structurile teritoriale de asistență socială, ghidurile și metodologia pentru implementarea standardelor de prestare a serviciilor de către structurile teritoriale de asistență socială.

În scopul consolidării rețelei de asistenți sociali și implementării unui mecanism eficient de instruire și evaluare profesională, la data de 18.11.2016 prin Hotărârea Guvernului nr. 1263 a fost aprobat Regulamentul privind organizarea și funcționarea Agenției Naționale Asistență Socială, a structurii și efectivului-limită ale acesteia.

La data de 18.11.2016 prin Hotărârea Guvernului nr. 1263 a fost aprobat Regulamentul privind organizarea și funcționarea Agenției Naționale Asistență Socială, a structurii și efectivului-limită ale acesteia. Una din funcțiile de bază ale Agenției constă în facilitarea procesului de consolidare a capacităților profesionale a personalului din sistemul de asistență socială.

Sistemului Informațional Automatizat „Asistență Socială”, lansat în septembrie 2013, în prezent efectuează schimb de date necesare cu SIA Registrul de stat al populației (RSP), Casa Națională de Asigurări Sociale și Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă și Poliția de frontieră.

A fost elaborat și prezentat studiul de evaluare a implementării Strategiei naționale privind politicile de ocupare a forței de muncă pe anii 2007-2015 și recomandărilor pentru elaborarea unei noi Strategii de ocupare a forței de muncă. De asemenea, a fost elaborată Strategia națională privind ocuparea forței de muncă pentru anii 2017-2021, aprobată de Guvern la data de 28.12.2016.

A fost asigurată introducerea măsurilor temporare speciale pentru a asigura o reprezentare echitabilă a femeilor și bărbaților în structurile decizionale prin *Legea nr. 71 din 14.04.2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative*. Documentul prevede stabilirea cotei de 40% a ambelor sexe în: listele candidaților pentru alegerile parlamentare și locale, pentru formarea Guvernului.



În partea ce ține de armonizarea la acquis-ul comunitar, evidențiem:

- Modificarea și completarea Codului muncii în vederea aducerii acestuia în concordanță cu Directivele: 91/533/CEE, 1999/70/CE, 97/81/CE, 2001/23/CE, 2002/14/CE- Legea nr. 52 din 1 aprilie 2016, care a intrat în vigoare la 22 aprilie 2016.
- Legea nr. 305 pentru completarea unor acte legislative înregistrat în Parlament adoptat în lectură finală pe 22 decembrie 2016 în vederea transpunerii Directivei 2006/54/CE, 2004/113/CE.
- Hotărârea Guvernului 819 din 01.06.2016, ce transpune Directiva 90/270/CEE.
- Hotărârea Guvernului 584 din 12.05.2016, ce transpune Directiva 90/269/CEE.
- Hotărârea Guvernului 589 din 12.05.2016, ce transpune Directiva 2002/44/CE.

Au fost inițiate și negociate acorduri bilaterale de securitate socială cu statele de destinație a lucrătorilor migranți:

- Au fost lansate negocierile privind Acordul în domeniul securității sociale între Republica Moldova și Republica Turcia și Aranjamentului Administrativ pentru aplicarea acestuia (23-26 iunie, Ankara și 12-14 august, Chișinău 2014)
- Acordul între Republica Moldova și Republica Letonă în domeniul securității sociale (8-9.10.2014).
- Acordul între Republica Moldova și Republica Lituania în domeniul protecției sociale și Aranjamentul Administrativ pentru aplicarea acestuia (1.10.2014).
- Consultările moldo-italiene în domeniul securității sociale (14.11. 2014)
- Acordul între Republica Moldova și Statul Israel în domeniul securității sociale (2014)
- Aranjamentul Administrativ pentru aplicarea Acordului în domeniul securității sociale dintre Republica Moldova și Regatul Belgiei (Prin Hotărârea Guvernului nr. 258 din 18.05.2015 a fost aprobată semnarea Aranjamentului Administrativ).
- Au fost lansate negocierile pe marginea proiectului de Acord între Republica Moldova și Republica Federală Germania în domeniul securității sociale (2016).

### **Protecția consumatorilor**

În acest domeniu a fost asigurată transpunerea acquis-ului comunitar după cum urmează:

- Legea nr. 231 din 10.12.2015 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, care transpune Directiva 2001/95/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 3.12.2001 privind siguranța generală a produselor.
- Hotărârea Guvernului nr.37 din 01.02.2016 cu privire la aprobarea Reglementării tehnice privind punerea la dispoziție pe piață a brichetelor care prezintă caracteristici de siguranță pentru copii și interzicerea introducerii pe piață a brichetelor fantezie (Decizia 2006/502/CE).
- Legea nr. 187 din 22.07.2016 pentru modificarea și completarea Legii nr. 105-XV din 13.03. 2003 privind protecția consumatorilor (Directiva 1999/44/CE).
- Legea nr.256 din 09.12.2011 privind clauzele abuzive în contractele încheiate cu consumatorii. Legea în vigoare – 24.05.2012 (Directiva 93/13/CEE).
- Lege nr.6 din 26.02.2016 pentru modificarea și completarea Codului Civil (Directiva 90/314/CEE).
- Legea nr.8 din 26.02.2016 privind drepturile consumatorilor la încheierea contractelor (Directiva 97/7/CE, Directiva 97/7/CE, Directiva 85/577/CEE).
- Legea nr. 230 din 10.12.2015 pentru completarea unor acte legislative (Directiva 97/7/CE, Directiva 97/7/CE, Directiva 85/577/CEE).
- Legea nr. 200 din 28.07.2016 privind modificarea și completarea unor acte legislative. publicat în MO la 30.09.2016 (Directiva 2008/122/CE).
- Hotărârea de Guvern nr. 1246 din 15.11.2016 pentru aprobarea Reglementării tehnice privind imitațiile de produse alimentare care prezintă risc de a pune în pericol sănătatea sau siguranța consumatorilor (Directiva 87/357/CEE).
- Hotărârea de Guvern nr. 966 din 18 septembrie 2010 pentru aprobarea Regulamentului privind modul de indicare a prețurilor produselor oferite consumatorilor spre comercializare. Intrarea deplină în vigoare 1 ianuarie 2013 (Directiva 98/6/CE).
- Legea nr. 140 din 28.07.2011 pentru modificarea și completarea unor acte legislative (Legea nr 105 din 13.03.2003 privind protecția consumatorilor ș.a.). Intrarea în vigoare – 1.01.2012. (Directiva 2005/29/CE).

- Legea nr. 202 din 12.07.2013 privind contractele de credit pentru consumatori. Intrarea în vigoare – 12.02.2013 (Directiva 2008/48/CE).
- Legea nr. 157 din 18.07.2014 privind încheierea și executarea contractelor la distanță privind serviciile financiare de consum. Intrarea în vigoare – 18.02.2015 (Directiva 2002/65/CE).
- Legea nr. 159 din 18.07.2014 pentru completarea art. 344 din Codul Contravențional. Intrarea în vigoare – 18-02-2015 (Directiva 2002/65/CE).

### Statistici

În conformitate cu recomandările incluse în Agenda de Asociere, eforturi considerabile s-au depus pentru desfășurarea Recensământului populației și a locuințelor (RPL) 2014, inclusiv la prelucrarea datelor, care a început în luna aprilie 2016 și s-a finalizat la 1.11. 2016 (4145812 chestionare atât pentru gospodărie, cât și persoană. În trimestrul I 2017, BNS va agrega și analiza datele; elabora tabele și note informative pentru diseminarea rezultatelor finale, inclusiv prin elaborarea de hărți și grafice tematice cu rezultatele finale, conform pct.24 Planului de acțiuni (Anexa 1) a Hotărârii Guvernului nr.967/2012.

În vederea actualizării Legii privind statistica oficială conform legii-cadru privind statistica oficială, elaborată de către Eurostat, dar și Codului celor mai bune practici europene în statistică, Biroul Național de Statistică a inițiat în 2014, în cooperare cu partenerii de dezvoltare, procedura de modificare a legii. Actualmente, proiectul de lege menționat a fost aprobat de Guvern (Hotărârea Guvernului nr.1353 din 16.12.2016) și transmis spre examinare Parlamentului Republicii Moldova (la data de 22.12.2016). Întrunirea Consiliului pentru Statistică, în componența recomandată de către experții internaționali și Eurostat, a fost amânată pînă la adoptarea noii legi privind statistica oficială.

Din 2014, Clasificatorul Activităților Economice a Republicii Moldova rev. 2/NACE, rev.2 a fost implementat în sistemul statistic național. Începînd cu anul 2015, a fost implementat Clasificatorul Produselor după Activități (CPA, 2008).

Întru implementarea propriu-zisă a Metodologiei Sistemului Conturilor Naționale a Organizației Națiunilor Unite, versiunea 2008/Sistemului European de Conturi, versiunea 2010 (SCN-ONU-2008/SEC-2010) s-au efectuat calcule experimentale, în conformitate cu metodologia SCN- ONU-2008/SEC-2010, ai indicatorilor care, în primul rând influențează mărimea Produsului Intern Brut (PIB) și anume:

- *Calculul serviciilor intermediarilor financiari indirect măsurate (SIFIM) și distribuirea acestora pe activități economice și sectoare instituționale.* Calculele au fost executate pentru anii 2010-2015, trimestrial și anual și pentru trimestrele I-III 2016. *Anual*, calculele au fost efectuate în prețuri curente și prețurile anului precedent; *trimestrial* - în prețuri curente și prețurile medii din anul precedent.
- *Calculul volumului producției, consumului intermediar și valorii adăugate brute pentru Banca Națională.* Calculele au fost executate pentru anii 2010-2015, trimestrial și anual și pentru trimestrele I-III 2016. *Anual*, calculele au fost efectuate în prețuri curente și prețurile anului precedent; *trimestrial* - în prețuri curente și prețurile medii din anul precedent.
- S-a lucrat asupra formării bazei informaționale necesare pentru tratarea armamentului și activității de cercetare-dezvoltare. Au fost revizuite sursele informaționale existente în statistică. S-a ajuns la înțelegeri cu alte ministere în vederea prestării informațiilor necesare pentru executarea calculelor. Ministerul Apărării, anual, va prezenta în adresa Biroului Național de Statistică (BNS), indicatorii necesari executării calculelor, conform tabelii stabilite bilateral. Lucrările sunt în curs de desfășurare și executare.
- *Indicatorii macroeconomici* (producția, consumul intermediar, valoarea adăugată brută, consumul final, formarea brută de capital fix, variația stocurilor, exportul/importul) elaborați în bază trimestrială, se recalculează în prețurile medii din anul precedent, în prețurile din anul 2010 și se ajustează sezonier.
- A fost elaborat Produsul Intern Brut Regional (PIBR) pentru anii 2013-2014 în prețuri curente; pentru anul 2014 - și în prețurile anului precedent.
- Au fost implementate (anual și trimestrial) tabelele fluxurilor de bunuri pentru calculul consumului final al gospodăriilor (COICOP) și formării brute de capital fix. Calculele se efectuează în prețuri curente și prețurile anului precedent.
- Începînd cu 01.01.2015 calculele se elaborează în conformitate cu Clasificatorul Activităților din Economia Moldovei, Revizia 2 (CAEM, rev.2).

Începînd cu 1.01.2015 BNS colectează și prelucrează datele lunare privind energia. Datele sunt disponibile pe pagina oficială a BNS.

De asemenea, BNS a elaborat instrumentarul cercetării statistice privind activitatea inovațională (chestionarul statistic și metodologia cercetării statistice) conform cerințelor Uniunii Europene, implementarea căruia va fi efectuată pe parcursul anului 2017.

Angajamentul privind introducerea managementului calității datelor statistice a fost asumat de BNS în Strategia de dezvoltare a Sistemului Statistic Național 2016 – 2020, care actualmente se află la etapa de finalizare și înaintare la Guvern spre aprobare.

În decursul anului 2015 a fost îmbunătățită metoda de analiză, prelucrare și procesare a informației primare privind prețurile de consum la mărfuri și servicii incluse în cercetare pentru calculul IPC. A fost perfecționat softul nou de calculare a IPC prin aplicarea unor ajustări privind metoda de imputare a prețurilor lipsă la produsele sezoniere și de ajustare a influenței calității produselor asupra evoluției prețurilor de consum. De asemenea, IPC este calculat conform structurii COICOP la 2-4 semne. Conform recomandărilor expertului de la FMI, în decursul anului 2015 au fost efectuate calcule experimentale a IPC pe regiuni statistice. Începând cu ianuarie 2016, IPC este calculat, atât la nivel național, cât și pentru 4 regiuni statistice: Nord, Centru, Sud și municipiul Chișinău.

În 2014-2015 au fost revizuite și plasate pe pagina web a BNS 26 metadate privind indicatorii ODM, au fost actualizate / certificate 30 metadate de referință, precum și 22 metadate privind SDDS plasate pe pagina FMI.

Cu suportul financiar al Agenției Suedeze de Cooperare pentru Dezvoltare Internațională (SIDA) și de comun cu Compania Unisim Soft SRL a fost elaborat, testat și implementat un complex nou de programe pentru preluarea, verificarea, validarea, procesarea, extragerea și diseminarea datelor statistice privind comerțul exterior de mărfuri; calcularea indicilor valorii unitare și indicilor volumului fizic la mărfurile exportate și importate. Acest complex de programe a fost pus în aplicare, începând cu 1 decembrie 2016.

Registrul Statistic (RS) însumează lista tuturor unităților economice active rezidente și unităților necomerciale pe teritoriul Republicii Moldova și reprezintă baza de eșantionare pentru organizarea și efectuarea tuturor cercetărilor organizate în întreprinderi.

Pentru îmbunătățirea ariei de acoperire a unităților economice în anul 2015 a fost semnat Acordul de schimb de informații între BNS și Inspectoratul Fiscal Principal de Stat, care permite actualizarea RS cu date aferente întreprinderilor active și unităților locale.

În noiembrie 2016 au fost actualizate și publicate pe pagina-web oficială a BNM normele metodologice și baza informațională de compilare a statisticii conturilor internaționale.

Banca Națională a Moldovei colectează, elaborează și diseminează statistica investițiilor străine directe trimestrial împreună cu alți indicatori în cadrul conturilor internaționale.

### ***Gestionarea finanțelor publice: politica bugetară, controlul intern, inspecția financiară și auditul extern***

Printre progresele înregistrate în acest domeniu se numără:

- Adoptarea legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181 din 25.07.2014;
- Aprobarea Conceptului și Planului de acțiuni pentru elaborarea Standardelor Naționale de Contabilitate pentru Sectorul Public, prin Ordinul Ministrului finanțelor nr. 159 din 27.12.2016;
- Aprobarea Regulamentului privind monitoring-ul financiar al întreprinderilor de stat/municipale și al societăților comerciale cu capital integral sau majoritar public, prin Hotărârea Guvernului nr. 875 din 21.10.2014, elaborat în vederea ajustării conținutului Hotărârii Guvernului nr. 580 din 08.05.2008 cu privire la aprobarea Regulamentului privind monitoring-ul financiar al întreprinderilor de stat/ municipale și al societăților comerciale cu capital public sau majoritar public.
- Elaborarea noii clasificării bugetare aliniate la COFOG și GFS 2001, aprobată prin Ordinul ministrului finanțelor nr.190 din 31.12.2014 și Setul metodologic privind elaborarea, aprobarea și modificarea bugetului, aprobat prin Ordinul ministrului finanțelor nr.191 din 31.12.2014, cu aplicabilitate începând cu planificarea bugetară pe anii 2016-2018 (ca urmare a elaborării modului informațional „Gestionarea alocațiilor bugetare”, cât și în legătură cu necesitatea introducerii anumitor modificări/completări referitor la unele prevederi, Setul metodologic a fost ajustat/completat și reaprobat prin Ordinul ministrului finanțelor nr.209 din 24.12.2015. De asemenea, prin Ordinul ministrului finanțelor nr.208 din 24.12.2015 a fost reaprobată

noua clasificatie bugetară și normele metodologice privind aplicarea acesteia, aliniată la standarde internaționale).

- Prin Legea nr.71 din 12.04.2015 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, ce țin de realizarea politicii fiscale, vamale și bugetare pentru anul 2015 și perfecționarea legislației fiscale, vamale și bugetare, a fost extinsă baza impozabilă a taxei pentru dispozitivele publicitare cu panourile pentru reclamă, publicitate, alte informații ale agenților economici care le utilizează în scopuri proprii în locul în care aceștia își desfășoară activitate de întreprinzător (inclusiv denumirea agentului economic) sau oricare alt loc.
- Prin Legea nr.138 din 17.06.2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative (privind realizarea măsurilor de politică fiscală și vamală pe anul 2016 și perfecționarea actelor legislative din domeniul fiscal și vamal), începând cu 01.01.2017, se acordă dreptul autorităților administrației publice locale de a finanța evaluarea și reevaluarea bunurilor imobiliare în scopuri fiscale din sursele bugetului local și altor surse conform prevederilor cadrului legal, de rînd cu cele ale bugetului de stat.
- Prin Legea nr.281 din 16.12.2016 cu privire la modificarea și completarea unor acte legislative (privind realizarea măsurilor de politică fiscală și vamală pe anul 2017 și perfecționarea actelor legislative din domeniul fiscal și vamal), a fost majorată cota maximă de impozitare pentru bunurile imobiliare cu destinație locativă de la 0,3% la 0,4% (drept urmare, cota minimă de impozitare va constitui 0,05%, iar cea maximă 0,4%), precum și cota impozitului pentru bunurile imobiliare cu altă destinație decât cea agricolă de la 0,1% la 0,3%.

În domeniul controlului financiar public intern, menționăm aprobarea prin Hotărîrea de Guvern nr. 433 din 15.07.2015 a Regulamentului-cadru de activitate a serviciilor financiare. Standardele naționale de control intern în sectorul public au fost revizuite și aprobate prin Ordinul Ministerului Finanțelor nr.189 din 05.11.2015, iar Manualul de management financiar și control a fost revizuit în luna decembrie 2015, editat în ianuarie 2016 cu suportul experților externi în cadrul Acordului de colaborare dintre Ministerul Finanțelor al Moldovei și Ministerul Finanțelor al Olandei și distribuit autorităților publice centrale.

Prin Hotărârile Curții de Conturi nr. 60 din 11.12.2013 și nr. 7 din 10.03.2014 s-a decis aplicarea ISSAI în activitatea de audit. În scopul consolidării cadrului intern, prin Hotărârea Curții de Conturi nr. 54 din 05.12.2016 au fost aprobate spre testare un set din cinci proiecte de norme metodologice privind realizarea auditurilor în conformitate cu principiile ISSAI.

Un alt document important, care urmează să reformeze Curtea de Conturi este proiectul Legii privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi, care a fost înaintat spre examinare în Parlament, cu titlu de inițiativă legislativă. Proiectul de lege este distribuit spre avizare Comisiei permanente economie, buget și finanțe. Acest proiect nu implică și modificarea Constituției țării.

Curtea de Conturi de comun cu Procuratura Generală, Ministerul Afacerilor Interne, Centrul Național Anticorupție, Serviciul de Informații și Securitate, Autoritatea Națională de Integritate, Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal au semnat la 11.11.2016 Ordinul Interdepartamental (Comun) nr.205/50/384/193/128/4/23 privind organizarea și funcționarea Consiliului interdepartamental de cooperare între Curtea de Conturi și organele de drept.

În perioada raportată au fost organizate 4 ședințe ale Consiliului și expediate organelor de drept 23 de materiale ale Curții de Conturi.

### **Fiscalitate**

În domeniul fiscal au intervenit mai multe schimbări determinate de implementarea Acordului de Asociere RM – UE, și anume:

- a fost aprobată Strategia de dezvoltare a Serviciului Fiscal de Stat pentru anii 2016 – 2020 și Planul de dezvoltare a Serviciului Fiscal de Stat pentru anii 2016-2020 de Colegiul Ministerului Finanțelor la data de 3.08.2016. (extrasul din procesul – verbal nr. 4/1 din 03.08.2016).
- a fost aprobată Hotărîrea Guvernului nr.4 din 18.01.2016 pentru modificarea și completarea Hotărîrii Guvernului nr. 101 din 05.02.2013 „Cu privire la aprobarea formelor tipizate ce atestă rezidența și impozitul pe venit achitat de către nerezidenți în Republica Moldova”.
- a fost elaborat și aprobat Setul de riscuri prin Ordinul Inspectoratului Fiscal Principal de Stat nr. 107 din 11.02.2015 cu privire la aprobarea Normelor metodologice privind determinarea și clasificarea riscurilor de conformare fiscală.

În ceea ce privește transpunerea acquis-ului comunitar, prin Legea nr.71 din 12.04.2015, Legea nr.138 din 17.06.2016, Legea nr.281 din 16.12.2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, ce țin de politica bugetar-fiscală și vamală pentru anii 2015, 2016, 2017 și perfecționarea legislației fiscale, vamale și bugetare, a fost asigurată continuarea ajustării cotelor accizelor în vederea ajustării graduale a acestora la nivelul țărilor din regiune, inclusiv la standardele europene. Prin urmare, a fost asigurată continuarea armonizării cotei accizului pentru țigăretele cu filtru:

- pentru perioada 01.05.2015 - 30.06.2016:
  - 200 lei/1000 țigărete + 18%;
- pentru perioada 01.07.2016 – 31.12.2016:
  - 300 lei/1000 țigărete + 12%, dar nu mai puțin de 400 lei;
- pentru anul 2017:
  - 360 lei/1000 țigărete + 12%, dar nu mai puțin de 480 lei;
- pentru anul 2018:
  - 410 lei/1000 țigărete + 12%, dar nu mai puțin de 540 lei;
- pentru anul 2019:
  - 460 lei/1000 țigărete + 12%, dar nu mai puțin de 610 lei.

În scopul respectării angajamentelor asumate referitoare la combaterea traficului ilicit de țigărete a fost aprobat Planul de acțiuni pentru combaterea traficului ilicit de țigărete pentru perioada anilor 2016-2018, prin Ordinul Serviciului Vamal nr.67-o din 03.03.2016.

### **Politica industrială și antreprenorială**

Îmbunătățirea mediului de afaceri și sporirea competitivității a devenit una dintre prioritățile Guvernului, stipulate și în Foaița de parcurs privind agenda de reforme prioritare, dar și în PNA AA. Cele mai importante realizări includ adoptarea legii cu privire la întreprinderile mici și mijlocii - Legea nr. 179 din 21.07.2016, publicată în MO din 19.09.2016. În contextul implementării Legii respective se înscrie și adoptarea Hotărârii Guvernului nr. 1064 din 16.09.2016 cu privire la aprobarea Programul-pilot Femei în Afaceri, publicată în MO din 20.09.2016.

Matricea de politici a Foi de parcurs pentru ameliorarea competitivității în Republica Moldova a fost aprobată prin HG nr. 806 din 29.06.16

Cumulativ, numărul companiilor absolvente ale Incubatoarelor de afaceri (IA), membri ai Rețelei IA din Moldova, constituie 141.

Dezvoltarea instrumentarului pentru o gestionare eficientă a proiectelor de parteneriat public-privat s-a materializat prin aprobarea HG nr. 299 din 18.03.2016 pentru aprobarea Regulamentului privind procedurile standard și condițiile generale de selectare a partenerului public-privat. A fost aprobată Hotărâre de Guvern nr. 586 din 12.05.2016 privind modificarea și completarea anexelor nr.1 și nr.2 a HG nr. 419/2012 privind aprobarea Listei bunurilor proprietate publică a statului și a listei lucrărilor și serviciilor de interes public propuse parteneriatului public-privat.

În vederea implementării Programului de Atragere a Remitențelor în Economia „PARE 1+1”, au fost întreprinse următoarele acțiuni:

- au fost instruiți 249 migranți și rudele de gradul I acestora în crearea și gestionarea afacerilor, dintre care 34% sunt femei;
- au fost organizate 8 ședințe ale Comitetului de Supraveghere al Programului;
- au fost încheiate 346 contracte de finanțare nerambursabilă (136 contracte obligația din anul 2015 și 210 - din anul 2016), în sumă de 51,91 mil. lei, ceea ce va favoriza investiții în economie de 158,09 mil. lei;
- în urma recepționării actelor justificative a investițiilor efectuate de către beneficiari, au fost transferate granturi în sumă de circa 46,95 mil. lei;
- au fost acordate 520 consultații post-finanțare aferente implementării proiectelor investiționale;
- au fost efectuate vizite de monitorizare la 152 beneficiari PARE 1+1.

Pentru revizuirea condițiilor și procedurilor de eliberare a licențelor pentru unificarea și perfecționarea acestora, inclusiv examinarea posibilității de optimizare a numărului genurilor de activitate supuse licențierii a fost adoptată Legea nr. 127 din 09.06.2016 pentru modificarea și completarea Legii nr. 451/2001 privind reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător. Prin Hotărârea nr.753 din 14.06.2016 a fost aprobat Conceptul

mecanismului de gestionare și eliberare actelor permise și implementarea soluțiilor de ghișeu unic și Planul de acțiuni pentru optimizarea actelor permise și implementarea soluțiilor de ghișeu unic. Prin Hotărârea Guvernului nr. 775 din 20.06. 2016 a fost aprobat proiectul de hotărâre pentru modificarea și completarea unor acte normative potrivit căruia Metodologia de elaborarea a Analizei impactului de reglementare a fost expusă într-o nouă redacție.

Menționăm și aprobarea Hotărârii de Guvern nr. 28 din 01.02.2016 de completare a Strategiei inovaționale a Republicii Moldova pentru perioada 2013-2020 „Inovații pentru competitivitate”, incluzând prevederile privind cluster-ele.

Strategia de creștere a competitivității industriei IT a fost aprobată prin HG nr. 254 din 14.05.2015. Una dintre prioritățile Strategiei, „Mediul de afaceri, facilități economice și inovație în domeniul IT”, care are în calitate de obiectiv specific: Sporirea numărului companiilor IT active pînă la 600 de companii și a cifrei de afaceri a acestora pînă la 260 mln. USD către anul 2021. A fost adoptată Legea nr.77 din 21.04.2016 cu privire la parcurile pentru tehnologia informației, care urmărește crearea premiselor necesare pentru impulsionearea creșterii industriei IT orientate la export. În același domeniu a fost acordat titlul de parc industrial SRL „Sud-Invest Company” prin HG nr. 186 din 26.02.2016.

A fost elaborat proiectul Regulamentului privind utilizarea voucher-ului pentru inovare în Republica Moldova. Regulamentul va fi aprobat de Consiliul Suprem pentru Știință și Dezvoltare Tehnologică după identificarea surselor de finanțare.

### **Sectorul minier și al materiilor prime**

În cadrul Ministerului Mediului a fost desemnată Direcția resurse naturale și biodiversitate, care în comun cu Agenția pentru Geologie și Resurse Minerale vor asigura dialogul permanent cu UE în vederea schimbului de informații privind implementarea acțiunilor la capitolul minier.

Astfel, structurile în cauză au participat în cadrul a 2 Reuniuni ale Clusterului 2 – politica industrială și antreprenorială, sectorul minier și al materiilor prime, turism, dreptul societăților comerciale și guvernanta corporativă, protecția consumatorilor și fiscalitate - din cadrul Sub-comitetului de cooperare economică și sectorială, care au avut loc în a. 2015 la Chișinău și pe data de 5 iulie 2016, la Bruxelles, Belgia, prezentând rapoarte de progres privind implementarea angajamentelor asumate în Acordul de Asociere la capitolul „sectorul minier și al materiilor prime”.

Au fost inițiate discuții în vederea accesării unui proiect în cadrul *Programului Orizont 2020* în domeniul cercetărilor geologice. A fost solicitat suportul Comisiei Europene, în particular Directoratului General pentru piața internă, industrie, antreprenoriat și IMM în vederea stabilirii contactelor și schimbului de experiență cu statele membre ale UE, care dispun de resurse minerale similare celor din Republica Moldova.

### **Agricultură și dezvoltare rurală**

O realizare importantă pentru domeniul agriculturii și industriei alimentare a fost aprobarea prin Hotărârea Guvernului nr. 742 din 21.10.2015 a Planului de acțiuni privind implementarea *Strategiei naționale de dezvoltare agricolă și rurală pentru anii 2014 – 2020*. În baza acestuia au fost aprobate un șir de acte (proiecte de lege și Hotărâri de Guvern), care vin să transpună standardele și acquis-ul comunitar în domeniu:

- Legea nr.276 din 16.12.2016 cu privire la principiile subvenționării în agricultură și dezvoltarea rurală.
- Legea nr. 97 din 13 mai 2016 pentru modificarea și completarea Legii nr. 66-XVI din 27 martie 2008 privind protecția indicațiilor geografice, denumirilor de origine și specialităților tradiționale garantate.
- Hotărârea Guvernului nr. 356 din 11.06.2015 pentru aprobarea Reglementării Tehnice „Organizarea pieții vitivinicole”.
- Ordinul MAIA nr 149 din 4.08. 2015 „Cu privire la procedura de omologare a caietelor de sarcini pentru produsele agroalimentare cu denumiri de origine, indicații geografice și specialități tradiționale garantate”.
- Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 808 din iunie 2016 “Cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea și completarea Codului funciar nr. 828-XII din 25.12.1991”. La moment este examinat în comisiile parlamentare.
- Hotărârea de Guvern nr. 1020 din 02.09.2016 pentru aprobarea Cerințelor privind importul și comercializarea hameiului și a produselor din hamei (Regulamentul (CE) nr. 1295/2008).

- Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 136 din 24.02.2014 cu privire la modificarea și completarea Hotărârii Guvernului nr. 836 din 11.11.2011 (pentru transpunerea Directivei 66/401/CEE).
- Hotărârea Guvernului pentru modificarea și completarea Hotărârii Guvernului nr. 929 din 31.12.2009 cu privire la aprobarea reglementării tehnice „Cerințe de calitate și comercializare pentru fructe și legume proaspete” (aprobată în ședință de Guvern pe 11.01.2017).
- Hotărârea Guvernului cu privire la aprobarea Cerințelor privind metodele de analiză și evaluare calitativă a laptelui și produselor lactate (Regulamentul 273/2008) din 28.12.2016.
- Hotărârea Guvernului nr. 16 din 19.01.2009 cu privire la aprobarea Reglementării tehnice „Produse pe bază de grăsimi vegetale”.
- Hotărârea de Guvern nr. 1034 din 08.09.2016 prin care se modifică și completează Hotărârea Guvernului nr. 773 din 2013 (Regulamentul (CE) nr. 543/2008).
- Hotărârea Guvernului nr. 317 din 2012 cu privire la aprobarea Reglementării tehnice „Definirea, descrierea, prezentarea și etichetarea băuturilor alcoolice” (Regulamentul (CE) nr. 110/2008).
- Hotărârea Guvernului nr. 1208 din 28.10.2008 cu privire la aprobarea Normei sanitar-veterinare privind comercializarea ouălor pentru consum uman (Regulamentul (CE) nr. 589/2008).
- Hotărârea Guvernului nr. 713 din 09.17.2013 pentru aprobarea Cerințelor privind producerea și comercializarea semințelor de legume, răsadurilor și a materialului săditor legumicol (Directiva 2002/55/CE).
- Hotărârea Guvernului nr. 189 din 17.03.2010 cu privire la aprobarea Cerințelor minime de comercializare pentru cartofii de sămânță (Directiva 2002/56/CE).
- Hotărârea Guvernului nr. 216 din 27.02.2008 cu privire la aprobarea Reglementării tehnice „Gemuri, jeleuri, dulcețuri, piureuri și alte produse similare” modificată și completată prin HG nr. 538 din 2012 cu privire la modificarea și completarea Reglementării tehnice „Gemuri, jeleuri, dulcețuri, piureuri și alte produse similare (Directiva 2001/113/CE).
- Hotărârea Guvernului nr. 1111 din 2010 cu privire la aprobarea Reglementării tehnice „Sucuri și anumite produse similare destinate consumului uman” (Directiva 2001/112/CE).

Printre alte măsuri realizate, care nu sunt de ordin legislativ se numără și desfășurarea proiectului Twinning „Dezvoltarea capacităților instituționale ale AIPA pentru aplicarea normelor și standardelor europene privind administrarea schemelor de suport pentru agricultură și dezvoltarea rurală”.

Eforturile pe această dimensiune sunt susținute de UE, inclusiv în cadrul Programului ENPARD. Pe 25.12.2016 a fost debursată prim tranșă (necondiționate) a programului în valoare de 17,0 mil. euro. Concomitent au fost depuse eforturi în vederea implementării cerințelor specifice din Acordul de Finanțare, necesare pentru debursarea celei de-a doua tranșe. În prezent se implementează unele programe investiționale cu suportul Băncii Europene de Investiții „Programul de restructurare a sectorului vitivinicol”, Programul „Livada Moldovei” (lansat oficial în iunie 2016).

### **Pescuitul și politica maritimă**

În linii generale pe domeniul transportului și politicii maritime, s-a reușit stabilirea unui dialog și integrarea experților național în Rețeaua persoanelor de contact pentru proiectul de cooperare din cadrul Politicii Maritime Integrate (PMI) în regiunea Mării Negre, reuniunile căreia abordează inclusiv subiecte ce vizează dezvoltarea economiei maritime, rezultatele studiilor de analiză a regiunii Mării Negre. RM a participat la Conferința părților implicate în iunie 2016, la Odesa la nivel de ministru.

Pe parcurs RM a participat și la discuțiile privind definitivarea conceptului Instrumentului pentru dezvoltarea economiei albastre în Marea Neagră (*Facility for blue economy development in the Black Sea*).

În calitate de tendințe pozitive se remarcă îmbunătățirea statisticii în partea ce ține de transportul de pasageri și a încărcăturii; activitatea sporită a agenției naționale responsabile de supravegherea siguranței Căpitania Portului Giurgiulești – 15% din nave fiind radiate din registrul național pe motivul necorespunderii standardelor de navigabilitate.

În 2017 un proiect de twinning light urmează să sprijine eforturile naționale în acest sector, inclusiv în vederea soluționării deficiențelor ce vizează:

- Identificarea formulelor pentru constrângerile financiare aferente îmbunătățirii infrastructurii portuare;
- Modernizarea și reformarea Agenției Naționale Navale
- Armonizarea la acquis-ul comunitar

- Excluderea RM din lista neagră a Memorandumului de la Paris.

### **Cooperarea în sectorul energetic**

Sectorul energetic a constituit din momentul semnării Acordului de Asociere RM – UE una dintre prioritățile cheie ale acestuia, fiind întreprinse eforturi consolidate pentru reformarea sectorului.

Pentru asigurarea cadrului necesar și implementarea corespunzătoare a Strategiei energetice a Republicii Moldova pînă în anul 2030 au fost elaborate Foile de parcurs în domeniul energetic pentru perioada 2015-2030 (electroenergetica și gazele naturale), aprobate prin HG nr. 409 din 16.06.2015.

În vederea transpunerii pachetului energetic III au fost adoptate următoarele legi:

- Legea nr. 107 cu privire la energia electrică, adoptată de Parlament la 27.05.2016.
- Legea nr. 108 cu privire la gazele naturale a fost adoptată de Parlament la 27.05.2016.
- Legea nr. 109 pentru modificarea și completarea unor acte legislative a fost adoptată de Parlament la 27.05.2016 (proiect conex la proiectul de lege cu privire la energia electrică și gazele naturale necesar pentru a asigura implementarea noii Legi cu privire la gazele naturale și Legii cu privire la energia electrică și în scopul ajustării cadrului legal național.)

De asemenea, a continuat procesul de armonizare pe dimensiunea eficienței energetice prin:

- Legea nr.10 privind promovarea utilizării energiei regenerabile a fost aprobată de Parlamentul RM în data de 26.02.2016.
- HG 896 din 21.07.2016, privind procedura de certificare a performanței energetice a clădirilor și a unităților de clădiri.
- Legea nr.44 din 27.03.2014 privind etichetarea produselor cu impact energetic
- Legea nr. 151 din 17.07.2014 privind cerințele în materie de proiectare ecologică aplicabile produselor cu impact energetic.
- Hotărârea Guvernului nr. 750 din 13.06.2016, cu privire la aprobarea Regulamentelor privind cerințele în materie de proiectare ecologică aplicabile produselor cu impact energetic, care conține 11 Regulamente, aferente Legii nr. 151 din 17.07.2014 privind cerințele în materie de proiectare ecologică aplicabile produselor cu impact energetic.
- Hotărârea nr. 917 din 27.07.2016 cu privire la aprobarea modificărilor și completărilor ce se operează HG 1003 din 10.12.2014 cu privire la aprobarea regulamentelor privind cerințele de etichetare energetică a unor produse cu impact energetic.

Planul național de acțiuni în domeniul eficienței energetice pentru anii 2016-2018, a fost aprobat la ședința Guvernului din 21.12.2016, urmând a fi publicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Realizări importante au fost înregistrate și pe partea de interconectare.

Gazoductul Iași-Ungheni a fost inaugurat de Ziua Independenței Republicii Moldova la 27.08.2014, aceasta fiind prima fază a interconexiunii sistemului de gaze al Republicii Moldova cu cel al Uniunii Europene (România). Faza a doua a gazoductului Ungheni-Iași presupune construcția gazoductului Ungheni-Chișinău. Costul estimativ de realizare a proiectului constituie cca 93 (I etapă)/113,0 mil. Euro. A fost elaborat și aprobat de către BERD caietul de sarcini pentru proiectul tehnic.

Prin Hotărârea Guvernului României din 05.10.2016 s-a decis acordarea unui împrumut nerambursabil în valoare de 550 mii euro pentru contractarea serviciilor de proiectare pentru gazoductul Ungheni – Chișinău, beneficiarul final fiind Î.S. "Vestmoldtransgaz", iar prestatorul serviciilor de proiectare - S.A. "Transgaz", Operatorul de transport și sistem din România. Totodată, Guvernul României a acceptat finanțarea lucrărilor de construcție a centrului de automatizare pentru gazoductul de interconectare Iași – Ungheni în valoare de 350 000 Euro. Compania SNTGN TRANSGAZ este în curs de elaborare a proiectului tehnic detaliat pentru gazoductul Ungheni – Chișinău. La 13.10.2016, a fost anunțată licitația pentru lucrările de construcție a centrului de automatizare la gazoductul de interconectare Iași – Ungheni în valoare de 350 000 Euro. La 22.11.2016, a fost semnat contractul de prestare a serviciilor de proiectare pentru gazoductul Ungheni-Chișinău. La 13.12.2017, a fost emis ordinul de plata pentru serviciile de proiectare în valoare de 550 mii Euro. La 19.12.2017, a fost semnat contractul pentru executarea lucrărilor la centrul de automatizare (interconectorul Iași -Ungheni).



La 19.12.2016, au fost semnate Acordurile de finanțare (BERD, BEI) pentru construcția gazoductului Ungheni-Chișinău interconectorul Iași –Ungheni.

Interconectarea sistemelor de transport electroenergetice ale Republicii Moldova și României va fi realizată prin construcția celor 3 linii electrice: LEA 400 kV Vulcănești-Chișinău; LEA 400 kV Strășeni- Ungheni – Iași și LEA 400 kV Bălți – Suceava și a stațiilor Back-to-Back aferente. A fost prezentat raportul preliminar al Studiului de fezabilitate pentru interconectarea sistemelor de transport electroenergetice ale Republicii Moldova și României către Î.S. Moldelectrica în luna decembrie 2016. Elaborarea Studiului de fezabilitate pentru construcția LEA 400 kV Strășeni - Ungheni - Iași și actualizarea studiului de fezabilitate pentru construcția LEA 400 kV Bălți - Suceava vor avea loc după finalizarea primei etape (Isaccea-Vulcănești).

În partea ce ține de reglementări menționăm că Consiliului de administrație al Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică a aprobat un șir de regulamente care vin să îndeplinească standardele și normele europene în domeniu (prezentate în anexă).

### **Transporturi**

În acest domeniu, evidențiem aderarea Republicii Moldova la Convenția asupra Semnalizării Rutiere, prin Legea nr.141 din 3.07.2015, dar și la Acordul European ce completează Convenția asupra Semnalizării Rutiere, încheiată la Viena la 8.11. 1968, din 1.05.1971, prin Legea nr.142 din 3.07.2015. Prin Legea nr.143 din 3.07.2015, țara noastră a aderat la Protocolul privind marcajele rutiere, adițional la Acordul European ce completează Convenția asupra Semnalizării Rutiere.

Printre alte Convenții la care a aderat țara noastră, menționăm:

- Convenția privind garanțiile internaționale în materie de echipamente mobile, prin Legea nr. 59 din 09.04.2015.
- Acordul privind adoptarea prescripțiilor tehnice uniforme pentru vehiculele cu roți, echipamente și piese care pot fi montate și/sau pot fi utilizate pe vehiculele cu roți și condițiile pentru recunoașterea omologărilor pe baza acestor prescripții, prin Legea nr. 111 din 27.05.2016, publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.217-229/479 din 22.07.2016.
- Convenția vamală relativă la containere din 2.12.1972, prin Legea nr. 110 din 27.05.2016, publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.293-305/616 din 09.09.2016.

A continuat colaborarea în cadrul proiectelor TRACECA în vederea elaborării și implementării măsurilor pentru îmbunătățirea atractivității coridorului TRACECA (prin înlăturarea obstacolelor fizice și administrative, îmbunătățirea infrastructurii de transport, a siguranței circulației) și ajustării legislației naționale din domeniu la legislația UE și internațională.

În vederea apropierii legislației naționale de acquis-ul comunitar, enumerăm aprobarea:

- Codului transportului rutier, aprobat prin Legea nr.150 din 17.07.2014, publicată în *Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.247-248/568 din 15.08.2014*
- Regulamentului cu privire la condițiile de montare, reparare și verificare a tahografelor și limitatoarelor de viteză, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 475 din 20.04.2016 *publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.114 – 122/542 din 29.04.2016*
- Regulamentului privind eliberarea, înlocuirea, schimbarea și înnoirea cartelelor tahografice, precum și pentru descărcarea și stocarea datelor din tahografele și cartelele tahografice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 437 din 12.04.2016, publicată în *Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 106-113/504 din 22.04.2016.*
- Regulamentului privind transportul interior de mărfuri periculoase, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 143 din 18.02.2016, *publicată în Monitorul Oficial nr. 43/170 din 23.02.2016*
- Ordinului Ministrului Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor nr.9 din 10.02.2015 cu privire la elaborarea Programelor de formare profesională continuă.
- Regulamentului cu privire la stabilirea unor cerințe referitoare la coca dublă sau a unor standarde de proiectare echivalente pentru petrolierele cu coca simplă, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 733 din 09.06.2016, *publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.163-168/795 din 17.06.2016.*

### **Mediul înconjurător**

În perioada de raportare s-a reușit realizarea unui număr important de măsuri planificate pentru sectorul dat în special prin transpunerea reglementărilor UE și celor internaționale cu privire la evaluarea impactului asupra mediului și asigurarea unei evaluări strategice de mediu.

Începând cu 4.01.2015 se aplică noua Lege nr.86 din 29.05.2014 cu privire la evaluarea impactului asupra mediului care instituie un cadru juridic de funcționare a mecanismului de evaluare (procedurile și modalitățile aplicate) în corespundere cu prevederile Directivei 2011/92/UE privind evaluarea efectelor anumitor proiecte publice și private asupra mediului. Până în prezent au fost înregistrate și examinate 255 cereri prezentate de agenții economici privind evaluarea impactului asupra mediului de la activitățile planificate de aceștia și eliberate 4 Acorduri de mediu pentru activitățile planificate cu impact semnificativ asupra mediului).

Adițional a fost aprobat prin Hotărârea Guvernului din 14.12.2016 Regulamentul privind accesul la informația de mediu (armonizat la Directiva 2003/4/CEa Parlamentului European și a Consiliului din 28.01.2003 privind accesul publicului la informațiile despre mediu).

Următoarea etapă vizează adoptarea Legii privind evaluarea strategică de mediu, armonizată la Directiva 2001/42/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 27.06.2001 privind evaluarea efectelor anumitor planuri și programe asupra mediului (examinat în I-a lectură în Parlament la 15.12.2016).

În partea ce ține de domeniile sectoriale, așa cum este prezentat în anexă cele mai bune performanțe au fost înregistrate la capitolul calitatea apei și gestionarea resurselor de apă, iar cele mai slabe la poluarea industrială și calitatea aerului. De asemenea, realizări modeste au fost și în domeniul gestionării deșeurilor, în mare parte datorită tergiversărilor în adoptarea și publicarea noii Legi privind deșeurile.

### **Politici climatice**

În domeniul dat au fost îndeplinite majoritatea acțiunilor planificate pentru perioada respectivă, în special prin stabilirea cadrului de dezvoltare. Astfel, a fost aprobată Strategia Republicii Moldova de adaptare la schimbările climatice până în 2020 și Planul de acțiuni pentru implementarea acesteia (Hotărârea Guvernului nr. 1009 din 10.12.2014);

Un alt succes este aprobarea Strategiei de dezvoltare cu emisii reduse a Republicii Moldova până în anul 2030 și Planului de acțiuni pentru implementarea acesteia (în ședința Guvernului din 14.12.2016), dar și a Programului de suprimare eșalonată a hidroclorofluorocarbunilor halogenate pentru anii 2016-2040 și Planului de acțiuni pentru implementarea acestuia în anii 2016-2020 (Hotărârea Guvernului nr. 856 din 13.07.2016).

Republica Moldova a participat la pregătirea noului acord global privind schimbările climatice (Acordul de la Paris). *Contribuția intenționată determinată la nivel național (INDC)* privind reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră pentru Acordul de la Paris a fost prezentată Secretariatului Convenției-cadru a Națiunilor Unite privind schimbările climatice, la data de 25.09.2015, fiind integrată în prevederile noului Acord. La data de 21.09.2016 Republica Moldova a semnat la New York, Acordul de la Paris. În rezultat au fost inițiate procedurile de ratificare a acestui Acord, fiind elaborat un proiect de lege în acest sens.

Implementarea activităților în domeniul schimbărilor climatice este susținută de UE în cadrul proiectului regional „Clima East”. Astfel, în cadrul acestui proiect:

- a fost realizat un Studiu privind capacitățile Republicii Moldova de a implementa sistemul UE de comercializare a cotelor de emisii, care a identificat că RM la moment nu poate să pună în aplicare un astfel de sistem, dar este necesar să stabilească și să introducă cerințe de autorizare, monitorizare, raportare și verificare a emisiilor gazelor cu efect de seră;
- a fost evaluat cadrul instituțional și legislația națională în vederea identificării opțiunilor de transpunere a prevederilor Directivei 2003/87/CEa Parlamentului European și a Consiliului din 13.10.2003 de stabilire a unui sistem de comercializare a cotelor de emisie de gaze cu efect de seră în cadrul Comunității, a Directivei 98/70/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 13.10.1998 privind calitatea benzinei și a motorinei, a Regulamentului CE nr. 1005/2009 a Parlamentului European și a Consiliului din 16 septembrie 2009 privind substanțele care diminuează stratul de ozon și a Regulamentului CE nr. 842/2006 a Parlamentului European și a Consiliului din 17.05.2006 privind anumite gaze fluorurate cu

efect de seră. În rezultat au fost elaborate 4 foi de parcurs privind transpunerea și implementarea acestor 4 acte UE.

### **Societatea informațională**

În vederea securizării datelor și promovării punerii în aplicare a instrumentelor TIC pentru o mai bună guvernare, adițional realizărilor majore pe plan legislativ din 2014 (adoptarea Legilor nr. 91 din 29.05.2014 privind semnătura electronică și documentul electronic și nr.174 din 25 iulie 2014 cu privire la organizarea și funcționarea Serviciului național unic pentru apelurile de urgență 112) menționăm aprobarea prin Hotărârea Guvernului nr. 811 din 29.10.2015 a Programului de securitate cibernetică a RM pe anii 2016-2020 și activitățile de punere în aplicare a serviciului 112. Programul național de implementare a Serviciului de urgență național 112, a fost aprobat prin HG nr. 241 din 03.03.2016. De asemenea, Regulamentul, structura, efectivul-limită și statele de personal ale Serviciului 112 au fost aprobate prin HG nr. 243 din 03.03.2016 privind crearea „Serviciului național unic pentru apelurile de urgență 112”. La fel, pentru funcționalitatea Serviciului național 112 a fost aprobată HG nr. 242 din 03.03.2016 cu privire la aprobarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea Comitetului coordonator interdepartamental pentru asigurarea interacțiunii dintre Serviciul național unic pentru apelurile de urgență 112 și serviciilor specializate de urgență. În scopul implementării Legii nr.174/2014, ANRCETI a aprobat 3 (trei) Hotărâri ale Consiliului de Administrație nr. 30, nr. 31 și nr.32 din data 22 decembrie 2016 care prevăd aprobarea:

1. Condițiilor tehnice, juridice și organizatorico-economice referitoare la realizarea comunicațiilor electronice către/de la Serviciul 112;
2. Condițiilor tehnice de transmitere a informației de localizare primară în cazul apelurilor la numărul unic de urgență 112;
3. Procedurilor și limitelor tehnice pentru reducerea apelării abuzive, a alertării false și a apelurilor involuntare către Serviciul 112

O realizare importantă ține de adoptarea la 10.03.2016 a Legii privind accesul pe proprietăți și utilizarea partajată a infrastructurii asociate rețelelor publice de comunicații electronice (Legea nr.28 din 10.03.2016 și publicată în Monitorul Oficial nr. 100-105/194 din 15.04.2016). Aceasta are drept obiectiv final simplificarea procedurilor de obținere și exercitare a dreptului de acces pe proprietățile publice sau private în scopul construirii rețelelor publice de comunicații electronice, cât și reducerea cheltuielilor de instalare, întreținere demontare, înlocuire, transfer sau re tehnologizare a rețelelor.

În vederea implementării Legii privind accesul pe proprietăți și utilizarea partajată a infrastructurii asociate rețelelor publice de comunicații electronice nr. 28 din 10 martie 2016, ANRCETI a *elaborat*:

1) Proiectul Metodologiei de calcul al tarifelor maxime pentru dreptul de acces pe proprietățile publice și/ sau de utilizare partajată a infrastructurii fizice, (aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1434 din 29.12.2016 Monitorul Oficial, 2016, nr.2-8, art.12).

2) Proiectul Contractului - tip de acces pe proprietatea publică sau privată în vederea construirii (instalării), întreținerii, demontării, înlocuirii, transferului sau re tehnologizării rețelelor publice de comunicații electronice ori a elementelor de infrastructură necesare susținerii acestora, aprobat prin Hotărârea Consiliului de Administrație al ANRCETI nr.18 din 05.08.2016 și plasat pe pagina web oficială a ANRCETI la rubrica "Acces pe proprietăți" ([http://www.anrceti.md/contract\\_tip\\_ap](http://www.anrceti.md/contract_tip_ap)) 1 iulie 2016;

3) Proiectul Hotărârii Consiliului de Administrație al ANRCETI pentru stabilirea modalității de aplicare și formatului informațiilor necesare pentru elaborarea inventarului detaliat al rețelelor publice de comunicații electronice și al elementelor de infrastructură asociate acestora a fost consultat public, s-a desfășurat ședința de dezbateri a propunerilor parvenite. Proiectul este la etapa de pregătire pentru examinare și aprobare de către Consiliul de Administrație al ANRCETI

4) Proiectul Regulamentului privind procedura de soluționare a litigiilor ce intră în competența ANRCETI a fost aprobat prin Hotărârea Consiliului de Administrație al ANRCETI nr.17 din 05.08.2016 - se află la etapa de expertiză și înregistrare la Ministerul Justiției;

5) Proiectul Hotărârii Consiliului de Administrație al ANRCETI pentru aprobarea Regulamentului privind activitatea de control desfășurată de către Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației și Analiză a impactului de reglementare la proiectul Regulamentului - se află la etapa de

pregătire pentru înaintarea spre examinare către Grupul de lucru al Comisiei de Stat pentru reglementarea activității de întreprinzător pe lângă Ministerul Economiei.

Alte activități în domeniul TIC țin de implementarea platformei de interoperabilitate în sectorul sănătății cu utilizarea standardelor europene de comunicare; asigurarea posibilității de furnizare a serviciilor publice de comunicații electronice mobile la bordul aeronavelor, urmare a aprobării Hotărârii Comisiei de Stat pentru Frecvențe Radio nr. 3 din 1.07.2015 „Cu privire la aprobarea modificărilor și completărilor ce se operează în Tabelul național de atribuire a benzilor de frecvențe”.

La capitolul priorități pentru perioada imediat următoare putem enumera:

- Aprobarea modificărilor la Legea comunicațiilor electronice. (Proiectul de lege a fost aprobat prin HG nr. 1036 din 12.09.2016, publicat în Monitorul Oficial al RM nr. 306-313/1124 din 16.09.2016. În prezent, proiectul de lege a fost examinat și avizat pozitiv în 7 din 9 comisii parlamentare.
- Aprobarea "Programului de dezvoltare a rețelelor în bandă largă pe anii 2016-2020". ( Proiectul a fost elaborat, expus la consultări publice, avizat de instituțiile interesate, inclusiv expertiza anticorupție și expertiza juridică. Prin scr. 01/1440 din 04.11.2016 proiectul Programului a fost remis Cancelariei de Stat pentru examinare și promovare spre aprobare în ședință de Guvern.)
- Aprobarea Programului național de implementare a serviciului universal în domeniul comunicațiilor electronice în Republica Moldova pentru anii 2016-2020. Proiectul a fost definitivat și plasat pe pagina web a MTIC pentru consultări publice. Urmează a fi promovat spre aprobare de către Guvern.

Pe parcursul acestor 3 ani, în vederea implementării Legii nr. 133 din 8.07.2011 privind protecția datelor cu caracter personal, reprezentanții CNPDCP au realizat următoarele măsuri:

1. În Registrul de evidență al operatorilor de date cu caracter personal au fost înregistrați 990 operatori, care au notificat 1982 sisteme de evidență, baze de date și sisteme informaționale, iar, la moment, 50 notificări sunt în proces de examinare.
2. Au fost permise 56 de cereri pentru autorizarea transferului transfrontalier.
3. Centrul a inițiat 1039 de controale ale legalității prelucrării datelor cu caracter personal, a constatat 148 fapte contravenționale, a întocmit 86 procese verbale cu privire la contravenții și a participat pe cauze contravenționale în 439 ședințe de judecată, inclusiv pe cauzele inițiate anterior.

### **Turismul**

În anul 2014 a fost elaborat Ghidul traseelor turistice din Republica Moldova în care au fost incluse 20 de rute turistice. Ghidul a fost re-editat și lansat oficial la 02.04.2015.

Anual, în lunile decembrie-ianuarie este elaborată Agenda evenimentelor culturale și sportive de interes turistic. Agenda este plasată pe site-ul Agenției Turismului și distribuită prin e-mail agenților economici, servind drept bază pentru formarea ofertelor turistice.

În octombrie 2015 propunerile Republicii Moldova referitor la obiectivele vitivinicole ce urmează a fi incluse în rutele europene au fost transmise Autorității Naționale pentru Turism din România.

Agenția Turismului participă anual la evenimente de promovare a atracțiilor turistice din țară.

Spotul publicitar de promovare a Republicii Moldova ca atracție turistică a fost difuzat la canalul International Euronews TV, prezentat în cadrul expozițiilor internaționale la care a participat Republica Moldova și distribuit tuturor solicitanților în cadrul evenimentelor de promovare turistică.

Dintre măsurile de ordin legislativ putem enumera:

- Elaborarea proiectul Hotărârii de Guvern privind modificarea Hotărârii Guvernului nr. 643 din 27.05.2003 „Cu privire la aprobarea Normelor metodologice și criteriilor de clasificare a structurilor de primire turistică cu funcțiuni de cazare și de servire a mesei” care a fost transmis spre avizare autorităților publice centrale și plasat pe site-ul Agenției Turismului pentru consultări publice.
- Prin Hotărârea Guvernului nr. 364 din 17.11.2014 de modificare a Regulamentului circulației rutiere, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 357 din 13.05.2009, au fost prevăzute reguli noi privind indicatoarele de informare turistică conform standardelor europene.
- Adoptarea în I lectură la 23.12.2016 a proiectului de lege pentru modificarea și completarea Legii privind organizarea și desfășurarea activității turistice în Republica Moldova nr. 352 – XVI din 24.11.2006, care prevede procedura de atestare a ghizilor de turism.

**Dezvoltare regională, cooperarea la nivel transfrontalier și regional**

Principala realizare în domeniu vizează elaborarea și adoptarea Strategiei naționale de dezvoltare regională pentru anii 2016-2020 (Legea nr. 239 din 13.10.2016).

În vederea elaborării planurilor regionale sectoriale pentru domeniile: eficiența energetic (EE), aprovizionarea cu apă și canalizarea (AAC), drumurile locale și regionale (DRL), managementul deșeurilor solide (MDS), în anul 2016 în contextul planificării integrate, a fost elaborat un portofoliu de proiecte (CPV) în domeniile: AAC – 15 proiecte (inclusiv studii de fezabilitate); DRL – 15 proiecte cu analiza situațională a drumurilor; EE – 12 proiecte, inclusiv studiile de fezabilitate și schițele de proiect; MDS – 1 proiect, zona de management a deșeurilor nr. 3 din RD Sud, pentru care a fost elaborat studiul de fezabilitate și documentația de evaluare a impactului asupra mediului.

În rezultatul celor obținute în domeniile:

- AAC și EE - Delegația UE, prin intermediul GIZ, a alocat 3,5 mil. Euro pentru elaborarea documentației tehnice și caietelor de sarcini pentru CPV;
- MDS – BEI și BERD sunt disponibili să aloce cca 100,00 mil. Euro;
- DRL – Banca Mondială a acordat 100,00 mil. Euro. Proiectele vor fi implementate de către Administrația de Stat a Drumurilor.

În conformitate cu Decizia Consiliului Național de Coordonare a Dezvoltării Regionale nr. 7/16 din 02.09.2016 „Cu privire la repartizarea mijloacelor financiare ale Fondul național de dezvoltare regională (FNDR) în anul 2016 și principiile de repartizare a mijloacelor FNDR pe anul 2016 conform Legii Bugetului”, au fost modificate și alocările din Fond pentru implementarea proiectelor de dezvoltare, acestea constituind cca 139,8 mii lei și sunt repartizate după cum urmează:

- Infrastructura drumurilor – 74,5 mil. lei.
- Aprovizionare cu apă și sanitație – 25,6 mil. lei.
- Îmbunătățirea factorilor de mediu – 0,5 mil. lei.
- Atractivitate turistică – 6,9 mil. lei.
- Susținerea businessului – 32,3 mil. lei

În scopul implementării proiectelor finanțate din FNDR, în anul 2016 au fost valorificate mijloace financiare în mărime de 137,4 mil. lei sau 98,4 % din alocările prevăzute din FNDR pentru anul 2016. În cadrul acestor proiecte, agențiile au valorificat resursele respective după cum urmează: ADR Nord – 52,7 mil. lei, ADR Centru – 28,6 mil. lei, ADR Sud – 51,1 mil. lei și ADR UTAG – 5,0 mil. Lei Totodată, în regiunile de dezvoltare se implementează 7 proiecte GIZ în domeniile AAC, MDS, EE, pentru implementarea cărora în semestrul I au fost valorificați 7,9 mil. lei.

Pentru elaborarea conceptului Planului de amenajare a teritoriului național a fost semnat pe 10.06. 2016 un acord de colaborare dintre Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor și Agenția Cehă pentru Dezvoltare (CzDA), pentru a beneficia de expertiza cehă în domeniu. Simultan MDRC pregătește proiectul de HG privind aprobarea Conceptului Planului de Amenajare a Teritoriului Național.

Pe durata perioadei de referință a continuat implementarea proiectului "Dunărea unește" finanțat de Agenția Austriacă pentru Dezvoltare (ADA) în cadrul căruia autoritățile administrației publice locale, organizațiile non-guvernamentale, agenții privați pot beneficia de consultanță la identificarea partenerilor și a proiectelor transfrontaliere.

Un rezultat bun îl reprezintă implementarea Strategiei UE pentru Regiunea Dunării (SUERD), RM sporindu-și considerabil participarea în cadrul SUERD. Rezultatele obținute se datorează eforturilor de implementare a celor 11 arii prioritare SUERD. Reprezentanții naționali au participat la reuniunile *Coordonatorilor naționali*, reuniunile celor 11 arii prioritare, reuniunile ariei prioritare nr.9 „*Investiția în oameni și capacități*”, coordonată de RM împreună cu Austria. Totodată, a fost asigurată participarea delegației naționale în cadrul *Forumurilor anuale SUERD*. La nivel național, a fost consolidat mecanismul de gestionare și implementare a Strategiei prin intermediul acțiunilor realizate de către *Unitatea de implementare a SUERD*, creată cu susținerea financiară din partea Agenției Austriece pentru Dezvoltare. A fost negociată cu Comisia Europeană (DG Regio) Acordul Financiar, care va asigura participarea RM în cadrul următorului apel de propuneri pentru proiecte transnaționale în cadrul SUERD. Din partea RM, Acordul Financiar a fost semnat la nivel de Prim-ministru, iar următorul apel de propuneri pentru proiecte va fi lansat în perioada ianuarie-martie 2017. RM are posibilitatea să beneficieze de proiecte transnaționale în valoare de 5 mln euro.

### **Sănătate publică**

În domeniul sănătății publice remarcăm accelerarea implementării reformelor și ajustarea cadrului legal național la acquis-ul comunitar. Astfel, pot fi enumerate următoarele realizări:

- Aprobarea Hotărârii de Guvern nr. 1207 din 2.11.2016 "Pentru aprobarea Regulamentului sanitar privind produsele cosmetice"
- Aprobarea Hotărârii Guvernului nr.1056 din 15.09.2016 "Cu privire la aprobarea Regulamentului sanitar privind enzimele alimentare".
- Aprobarea în ședința Guvernului din 9.11.2016 a fost aprobat a proiectului Hotărârii Guvernului "Privind aprobarea Regulamentului sanitar pentru sistemele mici de apă potabilă.
- În vederea perfecționării cadrului normativ pentru prevenirea și evitarea conducerii mijloacelor de transport în stare de ebrietate sau după agravarea stării de sănătate a fost aprobată Hotărârea Guvernului nr. 290 din 14.03.2016 "Pentru aprobarea Regulamentului privind modul de organizare și efectuare a Controlului treziei".
- În vederea armonizării normelor privind examinarea medicală a conducătorilor de vehicule și a candidaților pentru obținerea permisului de conducere a fost aprobat proiectul Hotărârii de Guvern nr. 393 din 4.04.2016 privind modificarea Hotărârii Guvernului nr. 12 din 19.01.2009 „Pentru aprobarea Normelor privind examinarea medicală a conducătorilor de vehicule și a candidaților pentru obținerea permisului de conducere”.

De asemenea, menționăm aprobarea Planului de acțiuni pentru implementarea Strategiei naționale de prevenire și control al bolilor netransmisibile pe anii 2012-2020 (Hotărârea Guvernului nr. 403 din 6.04.2016).

A fost aprobat Regulamentul sanitar privind enzimele alimentare prin Hotărârea de Guvern nr.1056 din 15.09.2016.

A fost adoptată Legea cu privire la controlul tutunului în lectură finală, conform prevederilor Convenției-cadru privind controlul tutunului a Organizației Mondiale a Sănătății (Legea nr. 124 din 29.05.2015 privind modificarea și completarea unor acte legislative). A fost instituit Serviciul de consiliere și tratament pentru renunțare la fumat. A fost elaborat Raportul privind implementarea prevederilor Convenției-cadru privind controlul tutunului a Organizației Mondiale a Sănătății (CCCT) și prezentarea acestuia în adresa Secretariatului CCCT.

În domeniul prevenirii transmiterii transfrontaliere a pericolelor pentru sănătatea publică a fost aprobată Hotărârea de Guvern nr. 531 din 03.07.2014 "Cu privire la acțiunile de implementare a Regulamentului Sanitar Internațional în prevenirea transmiterii transfrontaliere a pericolelor pentru sănătatea publică" și este în proces de implementare.

Priorități pentru anul 2017 vor constitui adoptarea Ordinului cu privire la sistemul de supraveghere și control al bolilor transmisibile cu ajustarea listei de boli transmisibile și evenimente de sănătate publică luate sub supraveghere și a anexei la Ordinul privind implementarea definițiilor de caz în sistemul de supraveghere și control al bolilor transmisibile, cu ajustarea listei de boli transmisibile și evenimente de sănătate publică luate sub supraveghere (se referă la Ordinul privind transpunerea Deciziei 2000/96/CE).

Pe 23.11.2016 a fost aprobată Hotărârea de Guvern privind sistemul național integrat de pregătire și răspuns al sectorului de sănătate în urgențe de sănătate public.

### **Protecție civilă**

Printre principalele realizări se numără consolidarea capacităților autorităților naționale în analiza, pregătirea pentru și gestionarea situațiilor excepționale, precum și dezvoltarea cooperării practice cu Comisia Europeană și țările vecine România și Ucraina:

- Lansarea și operaționalizarea în anul 2014 a Centrului de dirijare în situații excepționale a Comisiei pentru Situații Excepționale.
- Aprobarea metodologiei de evaluare a riscurilor la dezastre (Ordinul Serviciului Protecției Civile și Situațiilor Excepționale al Ministerului Afacerilor Interne (SPCSE) nr. 98 din 27.04.2015 cu privire la aprobarea „Recomandărilor metodice privind analiza situațiilor excepționale posibile la nivel de raion, municipiu, UTA Găgăuzia și impactul asupra populației, economiei și mediului ambiant” și Directiva Nr.136-din 5.05.2015 „Cu privire la identificarea și evaluarea situațiilor excepționale posibile la nivel de raion, municipiu, UTA Găgăuzia”).
- Instalarea Atlasului Electronic de Riscuri Regionale – în anul 2014 pe serverele din Cehia, iar în anul 2016 și pe serverele din RM (componenta națională a atlasului).

- Implementarea Planului de lucru RM – UE privind cooperarea în domeniul protecției civile pentru anii 2015 – 2016, realizarea proiectului transfrontalier moldo – român SMURD, precum și participarea în anul 2015 la exercițiul internațional „UCRAINA 2015” privind managementul consecințelor dezastrelor, organizat sub egida Centrul Euro-Atlantic de Coordonare a Răspunsului la Dezastre.

În calitate de restanțe, urmînd să fie depășite în perioada următoare, au rămas: a) asigurarea acreditării de către Grupului Internațional Consultativ de Căutare și Salvare (INSARAG) a echipei naționale de căutare-salvare în mediul urban, specializată la intervențiile internaționale, și b) adoptarea Hotărîrii Guvernului cu privire la aprobarea Regulamentului privind acordarea suportului țării gazdă în situații excepționale.

### **Cooperarea în materie de învățămînt, formare, multilingvism, tineret și sport**

În sectorul învățămîntului adoptarea Codului Educației, dar și a Strategiei de dezvoltare a educației pentru anii 2014 – 2020, au asigurat cadrul strategic necesar pentru dezvoltarea continuă a sistemului educațional național, fundamentată pe 3 piloni de bază: acces, echitate și relevanță și va asigura coordonarea integrată a procesului de planificare strategică sectorială în domeniul educației.

Începînd cu anul 2014, instituțiile de învățămînt din țară au avut acces la Programul Erasmus + al CE, iar din 2015 Republica Moldova a fost eligibilă pentru încă 2 acțiuni noi ale Programului Erasmus +, acestea fiind Credit Mobility (KA1) și Capacity building (KA2).

În contextul KA1 (Credit Mobility), în 2015 au participat 18 universități din Republica Moldova, iar în 2016 – 22 de universități, fiind încheiate 59 de acorduri de parteneriat în 2015 și 99 în 2016. În perioada 2015-2016 au fost înregistrate un număr de 787 de mobilități, dintre care 593 pentru studenții și profesorii din Republica Moldova și respectiv, 204 mobilități pentru studenții și profesorii din țările Uniunii Europene.

În contextul Acțiunii cheie, KA2 (Capacity Building) - în perioada 2015-2016 au fost selectate pentru finanțare 7 proiecte cu participarea instituțiilor de învățămînt superior din Republica Moldova.

În perioada 2014-2016 au fost selectate pentru finanțare 11 proiecte Jean Monnet și a continuat implementarea a 17 proiecte TEMPUS din apelurile anterioare în valoare de 17,5 mln euro.

În cadrul Acțiunii Erasmus Mundus Joint Master Degree, în perioada 2014-2016, 11 tineri din RM au beneficiat de burse de masterat în instituții de învățămînt din Europa, iar în Acțiunea Erasmus Mundus Action 2 (scholarships/mobilities) RM a beneficiat de 314 mobilități, din care: 101 – Licență; 93 – Masterat; 55 – Doctorat; 40 – Postdoctorat; 25 - cadre didactice.

Implementarea programului e-Twinning s-a extins și cantitativ și calitativ: astfel pentru anul 2016, ultimele statistici fiind: 109 școli înregistrate în Program, 202 profesori înregistrați în Program și 453 proiecte active.

În anul 2016 s-a continuat procesul de elaborare a reglementărilor care asigură stabilitatea și predictibilitatea organizării și funcționării sistemului de învățămînt superior, precum și asigurării accesului, îmbunătățirea calității și relevanței studiilor în învățămîntul terțiar și adaptarea la nevoile pieței muncii, iar implementarea ciclului III, studii superioare de doctorat, precum și demararea procesului de reformare a sistemului de cercetare-dezvoltare, inovare și transfer tehnologic urmează să contribuie la dezvoltarea resursei umane înalt calificate, competente în realizarea cercetării științifice, inovării și activității didactice în instituțiile de învățămînt superior. În scopul dezvoltării și promovării culturii calității în domeniul învățămîntului profesional tehnic, superior și în formarea continuă și racordarea învățămîntului din RM la standardele și Liniile Directoare pentru Asigurarea Calității în Spațiul European Comun al Învățămîntului Superior în anul 2014 a fost instituită Agenția Națională de Asigurare a Calității în Învățămîntul Profesional (ANACIP). În perioada 2014-20156 mai multe programe de studii din RM au primit acreditarea internațională a unor Agenții de asigurare a Calității din România (ARACIS), Germania (AQAS) și Estonia (EKKA). Astfel au obținut acreditare internațională 26 de programe la licență în drept, științe ale educației, inginerie, administrare publică etc., precum și 21 de programe de master în drept din cadrul a 20 de instituții de învățămînt superior.

Prin aprobarea Regulamentului privind organizarea studiilor superioare de doctorat, ciclul III, (HG. nr. 1007 din 10.12.2014), a fost realizat obiectivul Procesului de la Bologna, care prevede stabilirea Doctoratului drept ciclul III al ÎS și prin aceasta asigurată, revenirea cercetării în universități.

În contextul cooperării Moldova-UE, merită o atenție deosebită și realizările înregistrate în sectorul Învățămîntului profesional tehnic (VET). Datorită suportului bugetar din partea UE, în perioada 2014-2016 a fost posibilă îmbunătățirea sistemului VET în Moldova prin reformarea rețelei instituțiilor VET și creșterea calității

procesului de învățământ și ajustarea pregătirii profesionale în acest sector la necesitățile pieței muncii. În contextul Reformei Învățământului Profesional Tehnic, inclusiv prin Programul de suport bugetar au fost create 11 Centre de Excelență pe domenii formare profesională, elaborate 67 de calificări profesionale și 34 de curricula pentru Învățământul profesional-tehnic. Din anul 2017 în instituțiile de învățământ din acest sector se implementează un nou mecanism de finanțare aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1077 din septembrie 2016. În scopul consolidării și extinderii colaborării instituțiilor de învățământ profesional cu angajatorii și cu asociațiile profesionale, precum și promovării programelor de instruire la locul de muncă, a fost extins experimentul de formare profesională prin sistem dual la 9 programe de formare profesională prin învățământ dual. Astfel, formarea profesională duală este realizată prin cooperarea dintre 8 instituții de învățământ profesional tehnic și 15 agenții economice.

Toate aceste realizări reprezintă un pas important spre racordarea învățământului din RM la standardele europene, contribuind astfel la sporirea competitivității economice și a coeziunii sociale în Republica Moldova.

Pe dimensiunea tineretului adoptarea Legii cu privire la tineret, elaborarea Strategiei Naționale de Dezvoltare a Sectorului de Tineret 2014-2020 și Planului de acțiuni privind implementarea acesteia vor asigura crearea oportunităților de participare și dezvoltare multilaterală a tinerilor în vederea participării lor active la toate aspectele vieții prin integrare și implicare deplină, prin acces la informare și la servicii de calitate în educație, sănătate și în domeniul social-economic.

### **Cooperarea în domeniul activităților de cercetare, de dezvoltare tehnologică și demonstrative**

Ținând cont de dinamica pozitivă a participării comunității științifice la Programul Cadru 7 al Uniunii Europene pentru Cercetare Inovare și Activități Demonstrative (2007-2013), în anul 2014 a fost semnat Acordul privind participarea Republicii Moldova la Programul-cadru al Uniunii Europene pentru Cercetare și Inovare (2014-2020) – Orizont 2020.

Participarea la programul respectiv include două acțiuni importante și anume: participarea în apelurile de concurs anunțate în cadrul Programului ORIZONT 2020 și integrarea în Spațiul European de Cercetare (European Research Area).

Valorificare statutului de țară asociată la Orizont 2020 este realizată prin intermediul platformei funcționale care asigură: activitatea Rețelei Punctelor Naționale de Contact; participarea reprezentanților oficiali și a experților naționali din RM în Comitetele de Program, Comitetele Strategice și Grupurile de Lucru la nivel pan-european; funcționarea Oficiului Republicii Moldova pentru Știință și Tehnologii pe lângă Comisia Europeană (MOST); promovarea programelor EURACCESS, COST ș.a..

Pentru stimularea, eficientizarea și asigurarea participării comunității științifice din domeniul cercetării și dezvoltării, IMM-urilor, ONG-urilor și altor instituții la Programul Orizont2020 au fost elaborate și realizate un șir întreg de activități printre care: programe de concurs, module de traininguri și evenimente de vizibilitate și promovare. Astfel, au fost elaborate și realizate trei programe de concursuri noi: a) Conectarea Centrelor de Excelență din Republica Moldova la Infrastructura Europeană de Cercetare (12 de proiecte); b) Creșterea participării în cadrul Programului Orizont 2020 prin susținerea mobilității cercetătorilor (peste 90 de proiecte); c) BONUS EUROPEAN pentru stimularea participării la Programul Orizont 2020 (peste 60 de proiecte).

Până în prezent au fost depuse peste 220 de proiecte din care 23 au fost susținute financiar din partea Comisiei Europene. Suma câștigată prin aceste proiecte constituie - 2.268.857 EURO. O parte din proiectele înaintate la diferitele Apeluri de concurs la H2020, au obținut un punctaj mult mai mare decât marja de trecere și sînt pe lista de așteptare.

Participarea în programele comunitare Europene contribuie la ajustarea sistemului CDI la cerințele și standardele europene, dezvoltarea infrastructurii de cercetare autohtonă, mobilitatea cercetătorilor, schimbul de experiență în procesul de integrare în Spațiul European de Cercetare. Cu acest scop, cu suportul Comisiei Europene în cadrul programului Policy Support Facilities Under Horizon 2020, un grup de experți europeni a efectuat exercițiul peer-review a domeniului cercetare inovare. Recomandările acestora vor sta la baza reformei sistemului de cercetare inovare din Republica Moldova.



### **Cooperarea în domeniul culturii, al politicii audiovizuale și al mass-media**

Cooperarea moldo-comunitară în domeniul culturii a fost marcată de aderarea Republicii Moldova la Programul „Europa Creativă” (Acordul între Republica Moldova și Uniunea Europeană a fost semnat la data de 18 martie 2015, a intrat în vigoare din 11 mai 2015).

La 29 iunie 2015 a fost creat Biroului „Europa Creativă Moldova”. Acest birou promovează Programul „Europa Creativă” la nivel național, acordă asistență tehnică gratuită operatorilor care vor să acceseze finanțare, contribuie la identificarea de parteneri europeni pentru cooperare și promovează proiectele finanțate. Astfel, în 2016 asociația obștească OWH Studio a obținut prin intermediul programului „Europa Creativă” finanțare pentru desfășurarea Festivalului Internațional CRONOGRAF.

Participarea Republicii Moldova la subprogramele “Media” și “Cultura” ale programului “Europa Creativă” oferă actorilor din domeniul cultural și de creație acces la un buget de circa 1,4 miliarde Euro, fapt care creează premisele necesare pentru depășirea deficitului de resurse bugetare necesare pentru dezvoltarea acestui sector. În acest context, crearea la 4 decembrie 2015 a Centrului Național de Cinematografie va permite o mai bună valorificare a resurselor și oportunităților oferite de subprogramul “Media” la capitolul consolidarea și promovarea sectorului cinematografic și a operelor europene în Republica Moldova, precum și susținerea și dezvoltarea industriei filmului.

Organizarea evenimentelor culturale: Zilele europene ale Patrimoniului, Noaptea Muzeelor și Ziua Internațională a Monumentelor și Siturilor a constituit pe parcursul ultimilor ani un bun prilej pentru valorificarea patrimoniului cultural mobil și imobil, creșterea gradului de conștientizare a populației în raport cu valorile culturale naționale, ceea ce se atestă prin creșterea anuală a participanților la evenimentele organizate. Totodată, prin derularea evenimentelor culturale în tandem cu tematicile propuse de UE, are loc înscrierea Republicii Moldova în circuitul valorilor culturale europene.

În domeniul Audiovizualului a fost aprobat, în decembrie 2015, Regulamentul cu privire la procedura și condițiile de eliberare a licențelor de emisie și a autorizațiilor de retransmisie pentru utilizarea capacității multiplexurilor digitale terestre, iar pe parcursul anului 2016, au fost adoptate serie de recomandări privind mecanismul trecerii radiodifuzorilor de la regimul de televiziune analogică terestră la cel de televiziune digitală terestră, astfel încât să nu se admită lichidarea lor. Totodată, în anul 2016, CCA a organizat două concursuri pentru suplینirea capacității disponibile a Multiplexului A, prin intermediul căruia 15 radiodifuzori își vor difuza serviciile de programe în sistemul digital terestru de televiziune cu acoperire națională și acces necondiționat. În luna noiembrie a anului 2016, 8 radiodifuzori (posturi TV) și-au început deja activitatea și își difuzează serviciile de programe prin intermediul Multiplexului A. În același timp, CCA a lansat procedura de selectare a proiectelor pentru producerea spoturilor sociale, video și audio, cu privire la campania de informare a populației despre avantajele și oportunitățile recepționării posturilor în format digital și tranziția la televiziunea digitală.

Pe parcursul anilor 2015-2016, CCA a elaborat proiectul Legii pentru modificarea și completarea Codului Audiovizualului (armonizare la Directiva serviciilor mass-media 2010/13/UE), care a fost votat în luna decembrie în prima lectură în Parlament. O prioritate a anului 2017 o va constitui adoptarea modificărilor la Codul Audiovizualului.

### **Cooperarea cu societatea civilă**

Pe dimensiunea cooperării cu societatea civilă, autoritățile au urmărit obiectivul de a consolida mecanismele permanente de cooperare pentru asigurarea transparenței și implicării în procesul decizional. În acest sens, a fost aprobat mecanismul de consultare publică cu societatea civilă în procesul decizional (HG nr. 967 din 09.08.2016); implementat mecanismul de consultare a reprezentanților diasporei, prin intermediul asociațiilor formate peste hotare, asupra proiectelor de acte normative elaborate de autoritățile publice centrale, care îi vizează în mod direct sau indirect; lansate activitățile Grupurilor de lucru (create la nivel de Parlament) pentru analiza propunerilor societății civile în vederea modificării legislației referitoare la transparența în procesul decizional și a ședinței pentru crearea grupului de lucru responsabil de revizuirea Strategiei de Dezvoltare a Societății Civile pentru anii 2012-2015; adoptată legea nr. 177 (22.07.2016) privind modificarea și completarea unor acte legislative, numită convențional „Legea 2%”, care ar permite contribuabililor să redirecționeze până la 2% din taxele care urmează să fie plătite la bugetul de stat, către ONG-uri.

La nivel de guvern a fost facilitată cooperarea între reprezentanții organizațiilor nonguvernamentale, sindicatelor și mediului de afaceri în vederea creării și lansării Platformei Societății Civile RM-UE. Prima ședință a reuniunii Platformei Societății Civile, instituită conform prevederilor Acordului de Asociere RM-UE, s-a desfășurat la 10 mai 2016. În vederea asigurării implicării societății civile în procesul de implementare a Acordului de Asociere RM-UE, în septembrie 2015 a fost oferit acces publicului larg la baza de date online care permite vizualizarea în timp real a raportării pe marginea realizării acțiunilor din PNAAA.

### **Cooperarea în domeniul protecției și al promovării drepturilor copilului**

Protecția și promovarea drepturilor copilului a constituit o prioritate pentru autoritățile RM, acțiunile întreprinse fiind direcționate spre: educarea unui mediu lipsit de violență la școală, în familie și în societate; ameliorarea mecanismului de analiză și de acordare a asistenței copiilor aflați în situații de risc, inclusiv prin îmbunătățirea capacităților autorităților publice în acordarea serviciilor juridice calitative copiilor victime/martori și copii în conflict cu legea; asigurarea implicării copiilor în procesul de luare a deciziilor care îi vizează; prevenirea abandonului școlar și dezvoltarea educației incluzive, precum și crearea programe educaționale extra-curriculare.

Un pas important pentru consolidarea instituției naționale de protecție a drepturilor omului l-a constituit numirea în funcție a Avocatului Poporului pentru Protecția Drepturilor copilului (Hotărârea Parlamentului nr. 61 din 08.04.2016). La fel, au fost operate modificări legislative în vederea prevenirii și combaterii abuzului și exploatarei sexuale online a copiilor, consolidarea capacităților întru asigurarea prestațiilor sociale pentru copii, precum și pentru excluderea cazurilor de plasare în arest a persoanelor în vârstă de până la 18 ani care pot fi reeducate.

Printre alte realizări majore pot fi menționate aprobarea:

- Planurilor de acțiuni privind Prevenirea și Combaterea abandonului și absenteismului școlar și privind implementarea Programului de dezvoltare a educației incluzive în Republica Moldova pentru 2011 – 2020;
- Regulamentului-cadru cu privire la organizarea și funcționarea serviciilor de intervenție timpurie și a standardelor minime de calitate pentru serviciile de intervenție timpurie;
- Regulamentului-cadru revizuit privind organizarea și funcționarea Comisiei pentru protecția copilului aflat în dificultate și Planului de acțiuni pe anii 2016-2020 privind implementarea Strategiei pentru protecția copilului.

A fost lansată activitatea Consiliului Consultativ Național al Copiilor pe lângă MMPSF, precum și dezvoltat serviciul de asistență telefonică gratuită pentru copii „Telefonul Copilului”.

Concomitent au fost inițiate mai multe servicii de sprijin pentru copii în situații de risc, precum Serviciul social de sprijin pentru familiile cu copii; Serviciul de asistență parentală profesionistă; Serviciul social Casa comunitară pentru copii în situație de risc și Serviciul social Centrul de zi pentru copii în situație de risc.

Au fost întreprinse eforturi pentru îmbunătățirea capacităților autorităților publice în instrumentarea cazurilor cu implicarea copiilor victime/martori și copii în conflict cu legea, prin aprobarea mai multor regulamente, instrucțiuni și standarde minime de calitate.

### **Participarea la agențiile și programele uniunii**

În esență participarea RM la Programele și Agențiile UE poate fi considerată drept una dintre cele mai rezultative or, în prezent țara noastră participă deplin la 4 programe, o performanță unică în rândul statelor Parteneriatului Estic:

- Programul-cadru al Uniunii Europene pentru Cercetare și Inovare (2014-2020) – Orizont 2020
- Programul UE pentru Competitivitatea Întreprinderilor Mici și Mijlocii 2014 – 2020 (COSME), 7.04.2015
- Programul comunitar Europa Creativă, 11.05.2015
- Al treilea program în domeniul sănătății al UE Health for Growth, 21.07.2016

În contextul ratificării Addendumului nr.2 la Acordul de finanțare dintre Guvernul Republicii Moldova și Uniunea Europeană privind Programul Cadru de suport al acordurilor curente și viitoare dintre Uniunea Europeană și Republica Moldova, a fost solicitată rambursarea a 50% din contribuția financiară totală a Republicii Moldova pentru participarea la cel de-al Șaptelea Program Cadru de Cercetare și Dezvoltare Tehnologică (PC7) în 2012 și 2013 (1.371.189,20 euro), conform componentei 5 din programul Cadru – Intensificarea participării RM în programele și agențiile UE.

## Comerț și aspecte legate de Comerț (DCFTA)

Măsurile de implementare planificate pentru titlul V al Acordului de Asociere RM-UE au fost realizate în proporție de **63,02 %**, respectiv din cele 522 de acțiuni preconizate pentru perioada 2014-2016 au fost realizate 329 de măsuri.

Este important de menționat că pe parcursul anului 2016, în comun cu UE au fost aduse un șir de modificări conținutului Acordului de Asociere, cu precădere anexelor la titlul V, Comerț și aspecte legate de Comerț, astfel fiind actualizată și completată lista actelor UE ce urmează a fi apropiate de RM (Anexa XVI, Anexa XXIV-B, Anexa XXIX, Anexa XXX-C și Anexa XXX-D). De asemenea, au fost finalizate procedurile necesare în vederea substituirii Protocolului II la Acord privind definiția noțiunii de „produse originare” și metodelor de cooperare administrativă.

Totodată, rata de apropiere legislativă constituie **31,97%** din totalul de acte UE prevăzute pentru a fi transpuse timp de 10 ani. Precizăm că în comparație cu aceeași perioadă a anului trecut, nivelul de armonizare legislativă a crescut atât cantitativ, cât și procentual în pofida faptului că la capitolul măsuri sanitare și fitosanitare, lista actelor UE prevăzute pentru aproximare a fost suplinită cu 241 de acte care fac parte Anexa XXIV-B.

### **Statistica comerțului /accesul mărfurilor pe piața UE**

În cadrul AA/DCFTA RM-UE, agenții economici naționali beneficiază de scutiri anuale de taxe pentru contigentele tarifare la exportul de mărfuri, stipulate în anexa XV. În ceea ce privește valorificarea contingentelor tarifare la exportul de fructe în UE în perioada 01.01.2016-31.12.2016, menționăm că s-au înregistrat exporturi semnificative la struguri de masă: 10 000 tone din 10 000 tone (100%) și la prune: 7534 tone din 10 000 tone (75%). Totodată, cota la exportul de mere a fost valorificată modest: 74 tone din 40 000 tone (0,1%).

O serie de produse moldovenești au înregistrat creștere la comercializare pe piața UE, ceea ce presupune că agenții economici utilizează pe deplin de oportunitățile oferite de DCFTA. Astfel, în ceea ce privește exportul de cereale prin aplicarea mecanismului de prevenire a eludării, menționăm că se atestă o creștere considerabilă la:

- grâu - 559 863 tone (746 % din totalul cotei stabilite 75 000 tone),
- porumb - 200 088 tone (153 % din totalul de 130 000 tone),
- orz - 77 555 tone (110 % din totalul de 70 000 tone),
- zahăr - 66 133 tone (176 % din totalul de 37 400 tone)
- cereale prelucrate - 16 797 tone (671 % din totalul de 2500 tone),
- porumb zaharat - 944 tone (62 % din totalul 1500 tone).

În acest context, în perioada anilor 2014-2016, o dată cu atingerea volumului indicativ de export a produselor supuse mecanismului de prevenire a eludării, în vederea menținerii dreptului de exporta până la cuantumul de 100% din cota permisă pentru agenții economici au fost prezentate note argumentative privind capacitatea de producere a Republicii Moldova. În baza informațiilor justificative, Comisia Europeană a aprobat extinderea accesului preferențial pe piața Uniunii Europene peste volumele indicative stabilite în acord la grâu, făină și aglomerate sub formă de pelete (pozițiile tarifare 1001 91 90 și 1001 99 00), orz, făină și aglomerate sub formă de pelete (poziția tarifară 1003 90 00), cereale prelucrate (24 poziții tarifare, inclusiv alcool etilic nedenaturat cu tărie alcoolică de minim 80%, și pînă la 80%).

La capitolul **administrare vamală și reguli de origine**, relevăm substituirea Protocolului II privind regulile de origine a mărfurilor la Acordul de Asociere RM-UE cu Convenția privind regulile de origine Pan-Euro-Mediterraneană începînd cu 1.12.2016 (Legea nr.111 din 28.05. 2015). În acest sens, a fost elaborat și promovat Decretul Președintelui RM nr. 2025-VII din 13.04.2016 privind inițierea negocierilor și aprobarea semnării Deciziei Subcomitetului vamal. Decizia respectivă a fost semnată în cadrul Subcomitetului vamal care a avut loc la 6.09.2016, la Bruxelles

Totodată, prin adoptarea Legii nr.138 din 17.06.2016 cu privire la modificarea și completarea unor acte legislative, ce ține de politica fiscală, vamală și bugetară pentru 2016, au fost operate modificări în art.1843 din Codul vamal, la capitolul privind implementarea procedurilor simplificate.

A fost aprobat Memorandumul de înțelegere dintre Serviciul Vamal de pe lîngă Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova și Conferința Națiunilor Unite pentru Comerț și Dezvoltare privind dezvoltarea Sistemului Informațional Integrat Vamal bazat pe softul ASYCUDA World, întocmit la Geneva la 7.11.2016 (HG nr. 1258 din 16.11.2016).

Prin Legea nr. 129 din 09.06.2016 Republica Moldova a acceptat Protocolul de amendare a Acordului de la Marrakech privind constituirea Organizației Mondiale a Comerțului (Acordul de Facilitare a Comerțului), care conține angajamente în domeniul simplificării procedurilor transfrontaliere și de modernizarea tehnicilor și instrumentelor de vămuire și control vamal.

Datorită evaluării pozitive din partea UE a fost extins pentru 2017 proiectul-pilot de recunoaștere unilaterală a statutului AEO, lansat la 1.07.2015, la punctul de trecere a frontierei de stat Leușeni-Albița. În perioada de raportare, numărul titularilor de certificate AEO a ajuns la 102 agenți economici autorizați, fapt ce va permite acestora să beneficieze de anumite facilități în procesul de perfectare a actelor vamale la import și export.

A fost aprobat Planul intern de acțiuni pentru realizarea și definitivarea procesului de armonizare a actelor legislative vamale naționale la prevederile Codului vamal al Uniunii Europene, prin adoptarea unui nou Cod vamal al Republicii Moldova (Ordinul Ministrului Finanțelor nr.67 din 23.05.2016).

Armonizarea cadrului normativ cu legislația UE în domeniul protecției proprietății intelectuale, valorii în vamă și originii mărfurilor a fost asigurată prin aprobarea:

- Regulamentului privind asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală de către organele vamale (HG nr. 915 din 26.07.2016).
- Regulamentului privind modul de declarare a valorii în vamă a mărfurilor, prin (HG nr. 974 din 15.08.2016).
- Modificărilor și completărilor la Regulamentul cu privire la completarea, autentificarea, eliberarea și controlul ulterior al certificatelor de origine preferențială a mărfurilor (HG nr. 1402 din 23.12.2016).

O prioritate a domeniului regimului vamal și facilitării comerțului este definitivarea noului Cod vamal în conformitate cu prevederile Regulamentului Consiliului (CEE) 2913/92 din 12.10.1992 de instituire a Codului vamal comunitar.

Realizările din *domeniul infrastructurii calității și supravegherea pieței* includ *inter alia*:

- adoptarea legii nr.7 din 26.02.2016 privind supravegherea pieței;
- adoptarea Legii nr.231 din 10.12.2015 pentru modificarea și completarea unor acte legislative (Legea nr. 422 din 12.12.2006 privind securitatea generală a produselor);
- adoptarea Legii nr.184 din 11.07.2012 pentru modificarea și completarea unor acte legislative (Codul civil) (produse cu defect);
- aprobarea Hotărârii de Guvern nr.368 din 12.05.2015 cu privire la aprobarea Reglementării tehnice "Recipiente simple sub presiune";
- aprobarea Hotărârii de Guvern nr.744 din 22.10.2015 pentru aprobarea Reglementării tehnice privind instalațiile de transport pe cablu care transportă persoane;
- aprobarea Hotărârii de Guvern nr. 8 din 20.01.2016 cu privire la aprobarea Reglementării tehnice privind ascensoarele și componentele de siguranță pentru ascensoare;
- aprobarea Hotărârii de Guvern nr. 1333 din 14.12.2016 pentru aprobarea Reglementării tehnice privind punerea la dispoziție pe piață a echipamentelor sub presiune.

În vederea alinierii *sistemului național de standardizare*:

- A fost aprobată Legea nr. 20 din 04.03.2016 cu privire la standardizarea națională, care transpune Regulamentul UE 1025/2012.
- A fost aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 969 din 10.08.2016 Regulamentul pentru organizarea și funcționarea Institutului de Standardizare din Moldova;
- A fost aprobată Hotărârea Guvernului nr. 1213 din 04.11.2016 cu privire la serviciile în domeniul standardizării prestate contra plată de către Institutul de Standardizare din Moldova.
- A fost aprobată Hotărârea Guvernului nr. 1329 din 12.12.2016 cu privire la aprobarea RT "Aparate consumatoare de combustibili gazoși";
- Au fost adoptate aproximativ **14 544 standarde europene**.
- Au fost adoptate 99% de standarde europene armonizate a căror utilizare oferă prezumția de conformitate cu cerințele esențiale din reglementările tehnice care transpun legislația comunitară de armonizare.
- În perioada 2014-2016 au fost anulate aproximativ 3625 standarde moldovene conflictuale cu standardele europene.

- Institutul de Standardizare din Moldova gestionează fondul național de standarde prin Sistemul Informațional Automatizat „e-Standard. Catalogul Standardelor Moldovene”. Acest sistem permite accesul online al părților interesate la informația despre standardele moldovene.

În contextul alinierii la rigorile europene a **sistemului de acreditare** se remarcă următoarele realizări:

- Aprobarea Legii nr. 9 din 26.02.2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative (Legea nr.235 din 01.12.2011 privind activitățile de acreditare și de evaluare a conformității; Legea nr.160 din 22.07.2011 privind reglementarea prin autorizarea activității de întreprinzător; Codul Contravențional nr.218 din 24.10.2008), care transpune Regulamentul 765/2008 și Decizia 768/2008.
- Aprobarea Hotărârii Guvernului nr. 961 din 08.08.2016 pentru modificarea și completarea Hotărârii Guvernului nr. 77 din 25.01.2013 (Regulamentul de organizare și funcționare a instituției publice Centrul național de Acreditare).
- Aprobarea Ordinului nr. 63 din 14.04.2016 cu privire la modificarea și completarea Regulamentului și a componenței Consiliului de Acreditare.
- Aprobarea Ordinului nr. 119 din 14.06.2016 cu privire la modificarea Anexei la Ordinul nr. 22 din 15.02.2016 (Lista standardelor de referință care stabilesc criteriile pentru competența organismului național de acreditare și a organismelor de evaluare a conformității).

În vederea semnării Acordului de recunoaștere multilaterală cu Cooperarea Europeană pentru Acreditare (EA MLA) au fost îmbunătățite documentele sistemului de management al MOLDAC, conform cerințelor standardului SM SR EN ISO/CEI 17011. MOLDAC a fost supusă evaluării simulate în cadrul Proiectului Twinning Light de către Agenția Italiană ACCREDIA, pentru a se pregăti de evaluarea la nivel de omologi de către echipa EA.

Urmare depunerii de către MOLDAC a cererii și a documentelor sistemului de management pentru a deveni semnatar al EA MLA, MOLDAC a fost evaluat cu succes de către echipa EA de pre-evaluare, fiind identificate doar 3 îngrijorări. În februarie 2017 urmează a fi desfășurată evaluarea MOLDAC de EA MLA. În vederea eliminării îngrijorărilor ce țin de trasabilitatea măsurărilor efectuate în RM, au fost acreditate laboratoarele de etalonări din cadrul Institutului Național de Metrologie și Centrului de Metrologie Aplicată și Certificare pentru mărimi geometrice, mărimi termice, mărimi mecanice (mase), presiuni, mărimi electrice, fizico-chimie, debite, mase, lungimi și umiditate constituind un pas important în contextul

Alinierea la standardele europene ale **sistemului național de metrologie** a fost asigurată prin implementarea următoarelor acțiuni:

- Aprobarea Legii metrologiei nr. 19 din 04.03.2016, care transpune, în special, documentul OIML D1:2012.
- Aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a Institutului Național de Metrologie, prin Hotărârea Guvernului nr. 976 din 16.08.2016.
- Aprobarea Hotărârii Guvernului nr. 1042 din 13.09.2016 cu privire la aprobarea Listei oficiale a mijloacelor de măsurare și a măsurărilor supuse controlului metrologic legal.
- Aprobarea prin Hotărârea Guvernului nr. 1074 din 22.09.2016 a Nomenclatorului serviciilor prestate în domeniul metrologiei de către Institutul Național de Metrologie.
- Acreditarea laboratoarelor de etalonări din cadrul Institutului Național de Metrologie, conform cerințelor standardului SM SR EN ISO/CEI 17025, pentru domeniile mărimi geometrice, mărimi termice, mărimi mecanice (mase), presiuni, mărimi electrice, fizico-chimie și debite.
- Aprobarea prin Ordinul nr. 117 din 13.06.2016 RGML a "Sistemului național de Metrologie. Registrul de stat a mijloacelor de măsurare permise spre utilizare în Republica Moldova".
- Aprobarea Ordinului ME nr. 139 din 08.07.2016 cu privire la modificarea Ordinului Ministerului Economiei nr. 14 din 09.02.2016 cu privire la aprobarea RGML 09 "Etaloanele unităților de măsură. Principii generale. Modul de elaborare, aprobare, înregistrare, conservare și utilizare";
- Aprobarea Ordinului ME nr. 140 din 08.07.2016 cu privire la modificarea Ordinului Ministerului Economiei nr. 13 din 09.02.2015 cu privire la aprobarea RGML 17:2015 „Scheme de trasabilitate a unităților de măsură. Principii de stabilire. Modul de elaborare, aprobare și utilizare”,
- Aprobarea Ordinului ME nr. 143 din 08.07.2016 cu privire la aprobarea RGML 02:2016 "Condiții pentru acordarea avizului tehnic de înregistrare";
- Aprobarea Ordinului ME nr. 177 din 18.08.2016 cu privire la aprobarea RGML 16:2016 „Aprobarea de model a mijloacelor de măsurare în cadrul sistemului național de metrologie.”

Asigurarea uniformității, legalității și exactității măsurărilor în domeniile de interes public a fost realizată prin aprobarea a 6 Etaloane Naționale și 2 Etaloane de Referință.

În scopul apropierei legislației naționale la *acquis*-ul comunitar a fost aprobată Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr.913 din 25.07.2016 „Privind aprobarea Reglementării tehnice cu privire la cerințele minime pentru comercializarea produselor pentru construcții” și publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2016, nr. 247-255, art. 997.

A fost modificată și armonizată Hotărârea Guvernului nr. 461 din 6.07.1995 „Cu privire la aprobarea Regulamentului privind agrementul tehnic pentru produse, procedee și echipamente noi în construcții” prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 913 din 06.11.2014 „Pentru aprobarea Regulamentului cu privire la organizarea și funcționarea ghișeului unic de elaborare a evaluării tehnice în construcții și Regulamentului cu privire la organizarea și funcționarea ghișeului unic de eliberare a certificatului de atestare tehnico-profesională a specialiștilor în construcții.”

De asemenea, printre progresele înregistrate de Republica Moldova în procesul de apropiere a *acquis*-ului relevant al Uniunii reliefăm adoptarea următoarelor acte:

- Hotărârea Guvernului nr. 418 din 05.06.2014 pentru aprobarea Regulamentului privind condițiile de plasare pe piață a dispozitivelor medicale,
- Hotărârea Guvernului nr. 410 din 04.06.2014 pentru aprobarea Regulamentului privind condițiile de plasare pe piață a dispozitivelor medicale implantabile active,
- Hotărârea Guvernului nr. 435 din 10.06.2014 pentru aprobarea Regulamentului privind condițiile de plasare pe piață a dispozitivelor medicale pentru diagnostic in vitro.

#### **Măsuri sanitare și fitosanitare**

În sectorul dat merită a fi menționat faptul că în perioada 19.05.2015-21.05.2015 a fost stabilită și aprobată lista finală de armonizare legislativă în domeniile vizate de capitolul Măsuri Sanitare și Fitosanitare (SPS) - Decizia nr. 1/2016 a Sub-comitetului SPS RM-UE privind aprobarea Listei măsurilor sanitare și fitosanitare ce vor fi transpuse de RM până în anul 2020. Actele au fost incluse în proiectul Planului Național de Acțiuni pentru implementarea Acordului de Asociere pentru anii 2017-2019.

Cu suportul Băncii Mondiale a fost inițiată procedura de optimizare a sistemului de înregistrare a animalelor – Sistemul de Identificare și Trasabilitate a Animalelor. Astfel, la 7.12.2015 a fost dezvoltată și lansată noua versiune – Sistemul Informațional Automatizat „Registrul de Stat al Animalelor”.

Întru asigurarea elaborării, înregistrării și monitorizării planului strategic anual și gestionării datelor necesare pentru managementul supravegherii sanitar-veterinare a fost dezvoltat și lansat în producție prin Ordinul comun MAIA-ANSA nr.57 din 21.03.16 și nr.33 din 24.02.2016 Sistemul Informațional Automatizat „Managementul Măsurilor Sanitar Veterinare Strategice”;

De asemenea, în perioada de raportare a fost asigurată informarea continuă a DG SANTE cu privire la situația epizootică în RM și au fost raportate în timp util măsurile întreprinse de către autoritatea responsabilă în vederea gestionării și a eradicării focarelor pestei porcine africane de pe teritoriul țării.

În vederea dotării laboratoarelor a fost procurat echipament în conformitate cu planul de achiziții aprobat prin Ordinul ANSA Nr. 337 din 17.12.2015, „Privind Planul de Procurări al ANSA pentru perioada 2016-2018”. Cu suportul ANSVSA România, în baza proiectului „Întărirea capacității Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor din Republica Moldova”, au fost procurate seturi diagnostice pentru febra aftoasă, limba albastră și rabie, kituri pentru analiza imuno-enzimatică a antibioticelor, kituri pentru verificarea eficienței vaccinurilor în conformitate cu cerințele Comisiei Europene.

A fost elaborată și aprobată Hotărârea Guvernului nr. 404 din 06.04.2016 pentru aprobarea Normei sanitar-veterinare privind stabilirea măsurilor de control și combatere a anumitor forme transmisibile de encefalopatie spongiformă la animale (Regulamentul (CE) nr. 999/2001 (Anexa XXIV-B)).

A fost elaborată și aprobată Hotărârea Guvernului nr. 855 din 13.07.2016 cu privire la aprobarea modificărilor și completărilor ce se operează în Hotărârea Guvernului nr. 558 din 22 iulie 2011 „Privind măsurile de urgență din domeniul fitosanitar pentru a preveni introducerea și răspândirea în Republica Moldova a unor organisme de carantină (Decizia 2012/270/EU).

Un alt progres îl constituie reabilitarea Laboratorului pentru siguranța alimentelor din cadrul Centrului Republican de Diagnostic Veterinar. Pentru acreditarea Laboratorului Diagnostic Sănătate Animală, IPCRDV la

cerințele standardului ISO 17025, au fost elaborate 11 proceduri specifice spre acreditare pentru următoarele boli: leucoza enzootică bovină, bruceloza, pesta porcină clasică, influența aviară, boala NewCastle, rabie, salmoneloză enzootică, gama și beta radiație. Începând cu 01.02.2016 a fost dat în exploatare sistemul LIMS (Laboratory Information Management System) în cadrul IPCRDV.

Cu privire la Sistemul Rapid de Alertă pentru Alimente și Nutriție (RASFF) al UE referitor la siguranța produselor alimentare, în perioada de raportare a fost menținut accesul prin logare la respectiva bază de date fiind desemnat punctul de contact în cadrul ANSA pentru monitorizarea și recepționarea notificărilor ce vizează RM. Gestionarea notificărilor se efectuează în baza Procedurii Operaționale "Notificările Sistemului Rapid de Alertă pentru Alimente și Furaje la nivel central ANSA", aprobate prin ordinul nr. 41 din 02.03.2016. <http://ansa.gov.md/uploads/files/Ordinele%20ANSA/RASFF%20Procedura%202016.pdf>.

De asemenea, a fost elaborată și adoptată Legea nr. 226 din 23.09.2016 pentru modificarea și completarea Legii nr. 113 din 18 mai 2012 cu privire la stabilirea principiilor și a cerințelor generale ale legislației privind siguranța alimentelor, în special vederea stabilirii bazei legale pentru dezvoltarea și implementarea Sistemului Rapid de Alertă pentru Alimente și Furaje RASFF. Totodată, a fost elaborat proiectul Hotărârii de Guvern cu privire la măsurile de punere în aplicare a *Sistemului Rapid de Alertă pentru Alimente și Furaje (aprobat la ședința Guvernului din 18.01.2017)*.

A fost elaborată și aprobată Hotărârea Guvernului nr. 711 din 12.10.2015 cu privire la reorganizarea unor întreprinderi de stat. Întreprinderea de Stat „*Centrul Național de Verificare și Certificare a Producției Vegetale și Solului*”, Chișinău. În cadrul întreprinderii nou create activează: Laboratorul de control al reziduurilor de pesticide în produsele vegetale, acreditat (în 2016) conform standard-ului SR EN ISO/CEI 17025 - „Cerințe generale pentru competența laboratoarelor de încercări și etalonări”.

Menționăm finalizarea în luna iunie 2016 a procedurii de introducere a datelor cu privire la toți agenții economici care exportă bunuri pe piața comunitară în sistemul informațional european TRACES. În prezent se introduc date despre agenții economici care importă mărfuri supuse controlului sanitar-veterinar. Exportul produselor supuse controlului sanitar veterinar în UE se face exclusiv prin sistemul informațional TRACES.

În prezent, din categoria produselor de origine animalieră Republica Moldova exportă pe piața comunitară miere de albine și caviar (misiunea de evaluare Misiunea DG SANCO/FVO în domeniul pisciculturii a avut loc în perioada 27-31.01.2014, iar la 16.07.2014 a fost publicată în Jurnalul Oficial al UE Decizia Comisiei de punere în aplicare a modificărilor la anexa II la Decizia 2006/766/CEE în ceea ce privește includerea RM pe lista țărilor terțe și a teritoriilor din care se autorizează importurile de anumite produse pescărești destinate consumului uman și anume caviarului).

Au fost demarate și sunt în proces de definitivare procedurile aferente exportului pe piața UE a ouălor de categoria B (în cadrul misiunii de evaluare realizat de DG SANTE în perioada 25.11-3.12.2014, s-a constatat că legislația este în conformitate cu normele UE, totodată urmau a fi consolidate capacitățile pentru diagnosticarea influenței aviare și a bolii Newcastle) și a carnei de pasare (adițional recomandărilor formulate de misiunea de audit, ANSA a beneficiat de asistență TAIEX privind carnea de pasăre și produsele din carne de pasăre destinate exportului în UE).

Cu titlu aparte merită a fi menționată și misiunea generală a DG SANTE/OAV de evaluare și control a reziduurilor și contaminațiilor din animale vii și produse de origine animală, inclusiv a controalelor produselor medicamentoase veterinare care s-a desfășurat în perioada 25-29.01.2016, ale cărei rezultate pot fi considerate pozitive, or RM a păstrat dreptul de export a produselor de origine animală pe piața UE enumerate mai sus.

O altă realizare ține de aprecierea pozitivă și Decizia UE de echivalare a semințelor și materialului săditor din RM, urmare desfășurării în perioada 14-21.06.2016 a misiunii de audit pentru evaluarea sistemelor de control în domeniu.

Totodată, există un șir de priorități care urmează a fi realizate în pentru perioada următoare și anume: (1) darea în exploatare a punctelor de control sanitar-veterinare și fitosanitare, și dotarea cu echipamentul necesar pentru desfășurarea activităților acestora; (2) implementarea unui sistem informatic pentru comunicarea și raportarea datelor aferente activităților de control ale Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor (3) echiparea laboratoarelor oficiale specializate (inclusiv a laboratoarelor de referință) care sunt acreditate la nivel regional și

internațional și (4) finalizarea procesului de dezvoltare a Sistemului de înregistrare și Trasabilitate a animalelor (SITA).

### **Comerțul cu servicii și dreptul de stabilire**

În anul 2016, urmare efectuării analizei de conformitate a legislației naționale cu *acquis*-ul Uniunii Europene, experții Băncii Naționale a Moldovei au stabilit că în noul cadru legal și normativ național aferent serviciilor financiar-bancare (elaborat în contextul transpunerii în dreptul intern a Directivei 2013/36/UE și a Regulamentului (UE) 575/2013/UE), Banca Națională a Moldovei va utiliza terminologia astfel cum este definită în Acordul de Asociere Republica Moldova – Uniunea Europeană.

În proiectul *Legii cu privire la activitatea băncilor și a societăților de investiții*, precum și în proiectele altor acte normative, elaborate în cadrul proiectului Twinning de care beneficiază Banca Națională a Moldovei, a fost aplicată abordarea Uniunii Europene cu privire la sucursale și filiale. Astfel, reglementarea unor noțiuni propuse de Banca Națională a Moldovei în proiectele sus-menționate diferă de reglementările prevăzute în cadrul național aplicabil în prezent.

În ceea ce privește *Serviciile informatice* pot fi menționate:

- Implementarea Programului strategic de modernizare tehnologică a guvernării (e-Transformare);
- Aprobarea Strategiei de creștere a competitivității industriei IT prin HG nr. 254 din 14.05.2015
- Adoptarea Legii nr.77 din 21.04.2016 cu privire la parcurile pentru tehnologia informației;
- Elaborarea și aprobarea proiectului de hotărâre a Guvernului cu privire la aprobarea Metodologiei publicării datelor guvernamentale deschise, HG nr. 701 din 25.08.2014 cu privire la aprobarea Metodologiei publicării datelor guvernamentale deschise.

### *Serviciile financiare*

La 22.07.2016, Parlamentul Republicii Moldova a adoptat 3 legi care apropie legislația națională la Directiva 98/26/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 19.05.1998 privind caracterul definitiv al decontării în sistemele de plăți și de decontare a titlurilor de valoare și de Directiva 2002/47/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 06.06.2002 privind contractele de garanție financiară:

- Legea nr. 183 din 22.07.2016 cu privire la caracterul definitiv al decontării în sistemele de plăți și de decontare a instrumentelor financiare, în vigoare din 16.03.2017;
- Legea nr. 184 din 22.07.2016 cu privire la contractele de garanție financiară, în vigoare din 09.03.2017;
- Legea nr. 185 din 22.07.2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, elaborată în vederea aducerii în concordanță a legislației naționale cu prevederile legilor nr. 183 și 184 sus-menționate, în vigoare din 16.03.2017.

În vederea ajustării cadrului normativ secundar la legile sus-menționate, a fost inițiat procesul de amendare a *Regulamentului cu privire la Sistemul de înscrieri în conturi ale valorilor mobiliare*, aprobat prin Hotărârea Consiliului de administrație al Băncii Naționale a Moldovei nr.250 din 25.10.2012).

La 01.08.2016 a intrat în vigoare Hotărârea Comitetului executiv al Băncii Naționale a Moldovei nr.158 din 16.06.2016 cu privire la modificarea și completarea unor acte normative ale Băncii Naționale. Aprobarea acestei hotărâri a derivat inclusiv din necesitatea armonizării legislației naționale cu prevederile Regulamentului (CE) nr.1781/2006 al Parlamentului European și al Consiliului din 15.11.2006 cu privire la informațiile privind plătorul care însoțesc transferurile de fonduri.

La data de 10.06.2016 în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.157-162 a fost publicată Legea nr.94 din 13.05.2016 pentru modificarea și completarea Legii nr.62-XVI din 21 martie 2008 privind reglementarea valutară. Odată cu publicarea Legii nr.94, unele operațiuni valutare de capital au fost liberalizate și, respectiv, actualmente nu necesită autorizare din partea Băncii Naționale a Moldovei. Aceste liberalizări sînt suplimentare față de acele operațiuni valutare de capital care au fost liberalizate anterior.

În proiectul *Legii cu privire la activitatea băncilor și a societăților de investiții* (publicată pentru consultare publică la 30.12.2016), precum și în proiectele altor acte normative, elaborate în cadrul proiectului Twinning de care beneficiază Banca Națională a Moldovei<sup>1</sup>, a fost aplicată abordarea Uniunii Europene cu privire la sucursale și

<sup>1</sup> La 30 iunie 2015 Banca Națională a Moldovei a demarat activitățile aferente proiectului Twinning "Consolidarea capacității Băncii Naționale a Moldovei în domeniul reglementării și supravegherii bancare" în contextul implementării cerințelor Acordului Basel II/III care va consolida procesul de transpunere în legislația națională a legislației Uniunii Europene, în special a standardelor internaționale Basel III și care vor



filiale. Astfel, reglementarea unor noțiuni propuse de Banca Națională a Moldovei în proiectele sus-menționate diferă de reglementările prevăzute în cadrul național aplicabil în prezent.

În context remarcăm progrese în elaborarea și adoptarea următoarelor acte normative și legislative.

- Legea nr. 239 din 29.12.2015 pentru modificarea și completarea Legii nr.414-XVI din 22.12.2006 cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto pentru pagube produse de autovehicule a fost publicată în Monitorul Oficial nr.25-30/59 din 05.02.2016 și intrată în vigoare la data publicării.
- Elaborarea proiectului Legii cu privire la fondurile de pensii facultative. Proiectul legii nr.259 din 14.06.2013 a fost aprobat în primă lectură în cadrul ședinței Parlamentului din 22.11.2013.
- Regulamentul privind cerințele de pregătire și competență profesională în asigurări a fost aprobat prin Hotărârea CNPF nr.49/5 din 30.09.2016 și publicat în Monitorul Oficial nr.399-404/1949 din 18.11.2016

Cu titlul aparte menționăm că a fost adoptată Legea comunicațiilor poștale nr. 36 din 17.03.2016. În vederea punerii în aplicare a legii date a fost elaborat cadrul normativ și de reglementare secundar:

1. Regulile privind prestarea serviciilor poștale (aprobat în ședința Guvernului din 21.12.2016);
2. Modul și condițiile de folosire a rețelelor poștale pentru necesitățile apărării și securității naționale în caz de forță majoră și de stare excepțională (aprobat în ședința Guvernului din 21.12.2016);
3. Caracteristicile rețelei poștale publice a furnizorului de serviciu poștal universal (aprobat în ședința Guvernului din 16.11.2016);
4. Standardele de calitate în ceea ce privește serviciul poștal universal aprobate prin HG nr. 1226 din 09.11.2016, publicată în MO 388-398/1323 din 11.11.2016.

În vederea punerii în aplicare a Legii comunicațiilor poștale nr. 36 din 17 martie 2016, pe parcursul anului 2016 ANRCETI a elaborat proiectele:

1. Instrucțiunii privind plata de reglementare și monitorizare în domeniul comunicațiilor poștale pentru 2017 - Hotărârea Consiliului de Administrație nr.16 din 21.07.2016.
2. Regulamentul privind procedura de soluționare a litigiilor ce intră în competența ANRCETI - Hotărârea Consiliului de Administrație nr.17 din 05.08.2016 (se află la etapa de expertiză și înregistrare la Ministerul Justiției).
3. Formularul-tip al notificării privind furnizarea serviciilor poștale, Certificatul-tip privind înregistrarea în Registrul public al furnizorilor de servicii poștale și Notificarea privind sistarea activității de furnizare a serviciilor poștale - Hotărârea Consiliului de Administrație nr.18 din 05.08.2016
4. Cu privire la raportarea de date statistice de către furnizorii de rețele și/sau servicii poștale - Hotărârea Consiliului de Administrație nr.19 din 05.08.2016
5. Metodologia de repartizare a costurilor de producție pentru servicii rezervate și nere rezervate - Hotărârea Consiliului de Administrație nr.24 din 29.09.2016.
6. Cu privire la aprobarea Metodologiei de stabilire a tarifelor pentru serviciile poștale din sfera serviciului poștal universal - Hotărârea Consiliului de Administrație al ANRCETI nr.25 din 29.09.2016
7. Mecanismul de finanțare și compensare a costului net al furnizării serviciilor poștale din sfera serviciului poștal universal, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1237 din 11.11.2016
8. Regulamentul privind activitatea de control desfășurată de către Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației și Analiză a impactului de reglementare la proiectul Regulamentului - se află la etapa de pregătire pentru înaintarea spre examinare către Grupul de lucru al Comisiei de Stat pentru reglementarea activității de întreprinzător pe lângă Ministerul Economiei;
9. Cu privire la stabilirea principiilor și regulilor de utilizare a rețelei poștale publice a furnizorului de serviciu poștal universal - se află în faza de definitivare și coordonare cu organul central de specialitate.

#### *Servicii de comunicații electronice.*

Printre cele mai importante realizări la capitolul dat menționăm următoarele:

- Elaborarea proiectului de Lege privind modificarea și completarea Legii comunicațiilor electronice nr. 241 din 15.11.2007 (aprobat prin HG nr. 1036 din 12.09.2016, publicat în Monitorul Oficial al RM nr. 306-313/1124 din 16.09.2016). Către data de 10.01.2017 proiectul de lege a fost examinat și avizat în cadrul a 7 din 9 comisii parlamentare;

---

permite Băncii Naționale să-și întărească capacitățile de reglementare și supraveghere a sectorului bancar, respectiv, să fie diminuate și riscurile financiare de sistem. Desfășurarea proiectului este prevăzută pentru o perioadă de 2 ani.

- Implementarea Programului de management al spectrului de frecvențe radio pe anii 2013-2020, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.116 din 11.02.2013;
- Adoptarea și intrarea în vigoare a Legii nr.28 din 10.03.2016 privind accesul pe proprietăți și utilizarea partajată a infrastructurii asociate rețelelor publice de comunicații electronice;
- Aprobarea prin Hotărârea Guvernului nr. 240 din 8.05.2015 a Programului de tranziție de la televiziunea analogică terestră la televiziunea digitală terestră care este în proces de implementare;
- Aplicarea prevederilor Regulamentului privind regimul de autorizare generală și eliberare a licențelor de utilizare a resurselor limitate pentru furnizarea rețelelor și serviciilor publice de comunicații electronice, aprobat prin Hotărârea Consiliului de Administrație al Agenției Naționale pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației nr. 57 din 21.12.2010;

În domeniul **achizițiilor publice** cele mai importante progrese includ:

- Adoptarea Hotărârii Parlamentului nr. 271 din 15.12.2016 „Cu privire la instituirea, organizarea și funcționarea Agenției Naționale pentru Soluționarea Contestărilor”;
- Adoptarea Legii nr.131 privind achizițiile publice, în vigoare la data de 01.05.2016, care este armonizată la Directivele 2004/18/CE și ale Directivei 89/665/CEE.
- Aprobarea Hotărârii Guvernului nr.1332 din 14.12.2016 „Cu privire la aprobarea Strategiei de dezvoltare a sistemului de achiziții publice pentru anii 2016-2020 și a Planului de acțiuni privind implementarea acesteia”, care include în sine Foia de parcurs, însoțită de un calendar al etapelor și termenilor stabilite în anexa XXIX B la Acordul de Asociere.

În ceea ce privește evoluțiile cooperării RM-UE în domeniul **Drepturilor de Proprietate Intelectuală**, remarcăm instituirea Subcomitetului RM-UE pentru Indicații Geografice, inclusiv adoptarea Regulamentului de procedură, stabilirea mecanismului de cooperare dintre părți. Un rezultat important l-a constituit modificarea anexelor XXX-C și XXX-D la Acordul de asociere RM-UE (Decizia Nr.1/2016 a Subcomitetului pentru Indicații Geografice din 18.10.2016).

Printre progresele la acest capitol se includ:

- Aprobarea prin Hotărârea Guvernului nr.915 din 26.07.2016 a Regulamentului privind asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală de către organele vamale,
- Aprobarea prin Hotărârea Guvernului nr. 491 din 11.08.2015 a Planului de acțiuni pentru anii 2015-2017 privind implementarea Strategiei Naționale în domeniul proprietății intelectuale până în anul 2020.
- Ajustarea cadrului legislativ național la prevederile Acordului de asociere în materie de marcă, soiuri de plante și design industrial prin adoptarea Legii nr. 162 din 30.07.2015 pentru modificarea și completarea unor acte legislative.
- Adoptarea în I lectură de către Parlament la data de 16.07.2014 a proiectului de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative, și anume a Legii nr.1456-XII din 25.05.1993 cu privire la activitatea farmaceutică, a Legii nr.1409-XIII din 17.12.1997 cu privire la medicamente, a Legii nr. 119 – XV din 22.04.2004 cu privire la produsele de uz fitosanitar și la fertilizanți.

O altă realizare în domeniu a fost implementarea sistemului de validare a brevetelor europene pe teritoriul Republicii Moldova prin crearea cadrului normativ-legislativ și mecanismului de validare asigurat prin adoptarea Legii nr.57 din 09.04.2015 pentru ratificarea Acordului dintre Guvernul Republicii Moldova și Organizația Europeană de Brevete privind validarea brevetelor europene (Acord de validare), încheiat la München la 16 octombrie 2013 și a Legii nr. 160 din 30.07.2015 pentru modificarea și completarea Legii nr.50-XVI din 7.03.2008 privind protecția invențiilor.

În vederea susținerii brevetării în străinătate a invențiilor și a soiurilor de plante cu potențial economic, create în Republica Moldova prin aprobarea Regulamentului cu privire la susținerea brevetării în străinătate a invențiilor și a soiurilor de plante create în Republica Moldova (Hotărâre de Guvern nr. 805 din 28.06.2016), a fost creat mecanismul financiar național care va facilita obținerea protecției pe cale internațională a produselor inovatoare din țara noastră.

A fost adaptat cadrul legislativ național la prevederile Acordului de asociere în materie de indicații geografice, inclusiv Directivele și Regulamentele UE vizate de Anexa XXX-A, partea B și Anexa VII, prin adoptarea Legii nr. 97 din 13.05.2016 pentru modificarea și completarea Legii nr.66-XVI din 27.03.2008 privind protecția indicațiilor geografice (IG), denumirilor de origine (DO) și specialităților tradiționale garantate (STG). Adaptarea cadrului legislativ național în domeniul indicațiilor geografice, prin adoptarea Legii nr. 97 din 13.05.2016, la prevederile Directivelor și Regulamentelor UE vizate de Anexa XXX-A, partea B și Anexa VII, s-a efectuat doar în partea ce

ține de protecția indicațiilor geografice, anexele menționate cuprinzând și alte acte europene care nu vizează domeniul de referință.

În domeniul **concurenței și ajutorului de stat** reliefăm următoarele progrese și realizări:

- Aprobarea Raportului privind ajutoarele de stat acordate în Republica Moldova pentru anul 2014;
- Crearea și implementarea „Sistemului informațional Registrul ajutorului de stat din Moldova,” aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 378 din 27.05.2014.
- Aprobarea Regulamentelor privind ajutorul de stat pentru sectorul siderurgic; pentru serviciile publice de radiodifuziune; pentru filme și alte opere audiovizuale; pentru întreprinderile de transport feroviar; pentru serviciile publice de transport feroviar și rutier de călători; pentru societățile de administrare a navelor; pentru serviciile poștale.
- Aprobarea a 10 Regulamente prin Hotărârile Plenului Consiliului Concurenței nr. 3 din 08.09.2016 și nr. 4 din 29.09.2016 cu privire la aprobarea unor acte normative privind ajutoarele de stat sectoriale.
- Aprobarea Regulamentelor privind acordarea ajutorului de stat în sectorul forestier (Hotărârea Plenului Consiliului Concurenței nr. 4 din 25.12.2015), privind evaluarea ajutorului de stat acordat pentru finanțarea aeroporturilor și ajutorului la înființare pentru companiile aeriene (Hotărârea Plenului Consiliului Concurenței nr. 4 din 25.07.2014), privind evaluarea ajutorului de stat acordat pentru dezvoltarea rapidă a rețelelor de comunicații electronice în bandă largă (Hotărârea Plenului Consiliului Concurenței nr. 5 din 25.09.2014).

## Asistență financiară și dispoziții antifraudă și de control

### Asistență financiară

UE a continuat să sprijine Republica Moldova prin intermediul programelor de asistență în implementarea obiectivelor și angajamentelor asumate. Prioritățile de asistență pentru 2014-2017 au fost negociate și stabilite în Memorandumul de Înțelegere semnat la 6.11.2014 [http://amp.gov.md/portal/sites/default/files/inline/2298478\\_md\\_mou\\_eu\\_support.pdf](http://amp.gov.md/portal/sites/default/files/inline/2298478_md_mou_eu_support.pdf). Acesta prevede suma de circa 350-410 mln Euro în calitate de sprijin financiar pentru RM direcționat în special pentru susținerea reformei administrației publice, dezvoltării rurale și agriculturii, reformei poliției și managementului frontierei. Dacă în 2014 nivelul asistenței acordate de UE Republicii Moldova se ridică la circa 130 mln Euro anual, rezultând în cel mai mare coeficient pe cap de locuitor din rîndul țărilor Parteneriatului Estic, atunci în 2015 acest indicator a scăzut considerabil (sub 60mln Euro), drept consecință a suspendării de către UE a programelor de suport bugetar.

Avînd în vedere faptul că condițiile pentru relansarea programelor de asistență vizau stabilizarea politică și cea economică, în 2016, odată cu instituirea noului Guvern și avansarea negocierilor cu FMI, au fost întreprinse eforturi susținute inclusiv pentru deblocarea asistenței oferite de UE. Astfel, în luna decembrie 2016 au fost recepționate 6 tranșe pentru 4 programe în valoare totală de circa 45,3 mln Euro. Acesta rămîne a fi un indicator destul de bun pentru RM, programele fiind realizate în proporție de circa 87%.

În trimestrul IV 2016 au fost lansate și discuțiile cu UE privind noul Cadru Multianual de acordare a asistenței pentru 2017-2020 (SSF 2017-2020). În cadrul ședinței Comitetului Interministerial de Planificare Strategică din octombrie 2016 au fost preliminar identificate următoarele priorități: reforma administrației publice și livrarea serviciilor publice; infrastructură și interconexiunile; comerț, business, angajare și educație; justiție, securitate și controlul frontierelor.

În vederea gestionării eficiente a asistenței autoritățile naționale, în special Cancelaria de Stat în calitate de coordonator național al procesului, au întreprins un șir de măsuri, printre care aprobarea în 2015 de Guvern a redacției noii a *Regulamentului cu privire la cadrul instituțional și mecanismul de coordonare a asistenței externe acordate Republicii Moldova de organizațiile internaționale și țările donatoare* și a consolidarea Platformei online pentru Gestionarea Asistenței Externe, inclusiv a portalului public al acesteia <http://amp.gov.md/portal/>

O atenție aparte a fost acordată în 2016 reluării activității Comitetului Interministerial de Planificare Strategică, inclusiv în vederea coordonării eficiente a programelor de asistență.

De asemenea, pe parcurs au fost implementate mai multe proiecte destinate consolidării capacităților instituțiilor naționale în gestionarea acestor fonduri (participarea funcționarilor publici la training-uri privind gestionarea asistenței UE: programe de suport bugetar; programe de twinning și de asistență tehnică).

Deși a fost lansată în 2010, în baza solicitărilor părții moldovenești, dar și evaluărilor interne ale UE privind contribuția misiunii la randamentul RM în implementarea agendei europene mandatul Misiunii Consilierilor UE de Nivel Înalt (EUHLPAM) a fost extins de 3 ori. În perioada 2014-2015 în RM au activat circa 15 Consilieri de Nivel Înalt, sprijinind autoritățile naționale în procesul de implementare a Acordului, iar din ianuarie 2016 și-a început activitatea echipa EUHLPAM IV 2016-2018 care include 26 de Consilieri de nivel înalt.

În rezultatul cooperării cu Banca Europeană de Investiții, portofoliul de proiecte implementate în RM a depășit la sfîrșitul perioadei de referință 700 milioane Euro, acestea acoperind mai multe sectoare cheie pentru dezvoltarea economiei RM, inclusiv sectorul drumurilor, agricultura și energetica. Intensificarea cooperării a determinat și deschiderea în octombrie 2014 a unui oficiu BEI la Chișinău, devenit pe deplin operațional în 2016.

### Dispoziții antifraudă și de control

Prin Hotărârea Guvernului nr. 767 din 19.09.2014 este implementată Legea nr. 325 din 23.12.2013 privind testarea integrității profesionale. Astfel, prin Anexa 1. la HG nr. 767/2014 a fost aprobat Regulamentul – Cadru cu privire la evidența cazurilor de influență necorespunzătoare. Acesta stabilește procedura de comunicare și evidență a influențelor necorespunzătoare exercitate asupra agenților publici, modul de completare și gestionare a registrului pentru denunțarea influențelor necorespunzătoare.

La 26.10.2015 a fost semnat Aranjamentul Administrativ de Cooperare dintre CNA și Oficiul European de Luptă Antifraudă, în vederea intensificării cooperării la nivel operațional și schimbului de informații cu instituțiile abilitate

antifraudă din UE. Urmare a aranjamentului semnat, la 19.12.2016 a fost aprobată Hotărârea Guvernului nr. 1365 privind desemnarea punctului principal de contact pentru OLAF. Astfel, Centrul Național Anticorupție a fost desemnat în calitate de punct principal de contact pentru OLAF, responsabil de cooperarea și schimbul de informații cu OLAF privind cazurile de obținere frauduloasă, utilizare contrar destinației, delapidare a mijloacelor din fondurile externe oferite de Uniunea Europeană, corupție și alte acte conexe, care pot prejudicia interesele financiare ale Uniunii Europene.

Remarcăm adoptarea de către Parlament a Legii nr. 105 privind modificarea și completarea Codului Penal din 25.05.2016, în vederea incriminării faptelor de utilizare contrar destinației, obținere frauduloasă și delapidarea mijloacelor din fonduri externe. Prin această lege și Hotărârea de Guvern nr. 1365/19.12.2016 se va asigura protejarea intereselor instituțiilor europene, buna gestionare a mijloacelor financiare, se va preveni și combate fraudele financiare și, nu în ultimul rând, se vor consolida politicile europene și cadrul legislativ național privind protecția intereselor financiare ale instituțiilor date. Necesitatea protejării intereselor financiare ale Uniunii Europene reprezintă un obiectiv important atât al instituțiilor comunitare, cât și al autorităților naționale.

În ceea ce privește identificarea și instituirea mecanismului de recuperare a veniturilor ilicite la nivel național, menționăm crearea la 8.06.2015, în cadrul CNA a Secției recuperarea activelor, care urmărește și combaterea corupției la nivel înalt. Pentru îmbunătățirea cadrului legal și instituțional în domeniul recuperării veniturilor ilicite a fost contractat un expert străin care a efectuat o analiză a cadrului legal și instituțional în acest domeniu - Studiul analitic privind mecanismul de recuperare a activelor și confiscarea extinsă în Republica Moldova. Recomandările de ordin legislativ și instituțional incluse în Studiul respectiv au fost preluate în vederea îmbunătățirii activității din domeniu. Totodată, sub egida CNA, a fost instituit un Grup de lucru inter-instituțional format din reprezentanți ai CNA, Procuraturii Anticorupție, Curții Supreme de Justiție, Ministerului Justiției și societății civile. Grupul de lucru a asigurat revizuirea și ajustarea legislației procesual-penale în vederea facilitării procesului de recuperare a activelor provenite din infracțiuni, în special din infracțiuni de corupție și spălarea banilor. Astfel, proiectul de lege privind Agenția de recuperare a bunurilor infracționale a fost adoptat de Parlament, în prima lectură, la 15.12.2016.

Reformele au vizat și Comisia Națională de Integritate, care a fost reformată prin Legea nr. 132 din 17.06.2016 și a devenit Autoritatea Națională de Integritate. De asemenea, conform legii urmează ca instituția să fie condusă de un președinte, ajutat de un vicepreședinte, ambii numiți de către Președintele Republicii Moldova, dar selectați în bază de concurs organizat de Consiliul de Integritate. La 27.12.2016, Consiliul de Integritate a fost format. Cei șapte membri au fost desemnați conform legii de: comisia juridică din Parlament, Guvernul, Consiliul Superior al Magistraturii, Consiliul Superior al Procurorilor, Congresul Autorităților Locale din Moldova, societatea civilă cu activitate în domeniul drepturilor omului, juridic sau prevenirii corupției. Prima ședință a Consiliului de Integritate a avut loc la 30.12.2016 unul dintre subiectele abordate fiind lansarea concursului pentru alegerea Președintelui și vicepreședintelui ANI.

A fost creat și fortificat mecanismul de declarare on-line a averilor conflictelor de interese și incompatibilităților, fapt stipulat în Legea cu privire la Autoritatea Națională de Integritate. În contextul creării și implementării Sistemului E-integritate, ANI a semnat acorduri de accesare și utilizare a platformei de interoperabilitate cu Centrul de Guvernare Electronică și alți actori. Acestea includ prevederi privind obligativitatea deținătorilor de registre publice precum Serviciul Fiscal, CNAS, Poliția de Frontieră, ÎS „Cadastru”, ÎS „Registru” să asigure interoperabilitatea datelor în cadrul sistemului M-conect, dar și a metodelor pentru integrarea Sistemului e-Integritate în platforma.

Pe durata perioadei de referință, au fost organizate numeroase instruirii în vederea consolidării capacităților profesionale în domeniul prevenirii și combaterii corupției. De exemplu, specialiștii CNA au beneficiat de 150 instruirii tematice desfășurate peste hotarele țării.

În ceea ce privește *auditul*, Curtea de Conturi a aprobat la 17.11.2015 Hotărârea nr.42 cu privire la rezultatele misiunii de audit-pilot a performanței în domeniul auditării asistenței externe consiliată de experții europeni „Așteptările suportului oferit de Uniunea Europeană în domeniul securității frontierei de stat pot fi realizate numai în condițiile funcționării unui mecanism eficient de coordonare a asistenței externe”.

În vederea interacțiunii inter-instituționale în cazuri de fraude, corupție și nereguli, la 21.03.2016, Curtea de Conturi a aprobat prin Hotărârea nr.8 „Regulamentul privind procedurile aplicate în cadrul Curții de Conturi în cazul identificării/determinării de către auditori a riscului de fraudă/corupție”, care definește rolul și responsabilitățile auditorilor publici în cazul suspiciunilor de fraudă și corupție, precum și stabilește procedura de conlucrare a Curții de Conturi cu organele de drept responsabile de investigarea cazurilor de fraudă și corupție.

**Statutul aproximării actelor legislative ale UE din Titlul IV al Acordului de Asociere  
- Planificat AA vs. Realizat -**

		La intrare în vigoare	În termen de 1 an	În termen de 1,5 ani	În termen de 2 ani	În termen de 3 ani	În termen de 4 ani	În termen de 5 ani	În termen de 6 ani	În termen de 7 ani	În termen de 8 ani	În termen de 9 ani	În termen de 10 ani	În termen de 12 ani	În termen de 16 ani	Total acțiuni	Total acte normative UE
<b>Capitolul 3</b> "Dreptul societăților comerciale, contabilitate și audit și guvernanta corporativă" (Anexa II)	Planificat				4	7	1									12	12
	Nivel de transpunere la 31.12.16				3												3
<b>Capitolul 4</b> "Ocuparea forței de muncă, politica socială și egalitatea de șanse" (Anexa III)	Planificat					10	7		1	10			13	1	1	43	39
	Nivel de transpunere la 31.12.16					9	2		1	5			3			20	17
<b>Capitolul 5</b> "Protecția consumatorilor" (Anexa IV)	Planificat		1		2	3	10									16	16
	Nivel de transpunere la 31.12.16		1		2	1	6									10	10
<b>Capitolul 8</b> "Fiscalitate" (Anexa VI)	Planificat	4			2	5		8					3			22	7
	Nivel de transpunere la 31.12.16	4			2											6	2
<b>Capitolul 9</b>	Planificat	<i>A se vedea Titlul V: Secțiunea 5: Cadrul de reglementare; Subsecțiunea 6: Servicii financiare; Art. 249: Armonizarea treptată</i>															



<b>17 "Politici climatice" (Anexa XII)</b>	Nivel de transpunere la 31.12.16																		
<b>Capitolul 18</b> "Societatea Informațională" (Anexa XXVIII B)	Planificat		1	4	4	3												12	12
	Nivel de transpunere la 31.12.16			3	2													5	5
<b>Capitolul 21</b> "Sănătate Publică" (Anexa XIII)	Planificat					1		4		9								14	14
	Nivel de transpunere la 31.12.16					1		1		4								6	5
<b>Capitolul 25</b> "Cooperare a în domeniul culturii, al politicii audiovizuale și al mass-media" (Anexa XIV)	Planificat				1													1	1
	Nivel de transpunere la 31.12.016																		
<b>TOTAL</b>	Planificat	35	5	6	40	99	75	59	18	25	7	6	20	1	1		397	269	
	Nivel de transpunere la 01.07.16	24	8	3	16	32	22	5	1	10	1	0	3	0	0		125	105	



Statutul aproximării actelor legislative ale UE din Titlul V al Acordului de Asociere - Planificat AA vs. Realizat -														
		La intrare în vigoare	În terme n de 1 an	În terme n de 1,5 ani	În terme n de 2 ani	În terme n de 3 ani	În terme n de 4 ani	În terme n de 5 ani	În terme n de 6 ani	În terme n de 7 ani	În terme n de 8 ani	În terme n de 10 ani	Total acțiu ni	Total acte normativ e UE
<b>Capitolul 3. Bariere Tehnice în calea comerțului, standardizare, metrologie, acreditare și evaluarea conformității (Anexa XVI - Lista actelor din legislația Uniunii cu un calendar de apropiere)</b>	Planificat AA	20	40	1	7	17	5						90	90
	Nivel de transpunere la 31.12.2016	9	27	1	2	1							40	40
<b>Capitolul 4. Măsuri sanitare și fitosanitare</b>	Planificat AA		6		46	74	55	58	8				253	247
	Nivel de transpunere la 31.12.2016		6		20	22	3	0	1				52	52
<b>Capitolul 5. Regimul vamal și facilitarea comerțului (Anexa XXVI -Apropierea Legislației Vamale)</b>	Planificat AA		1			3							4	4
	Nivel de transpunere la 31.12.2016		1			1							2	2
<b>Capitolul 6. Dreptul de Stabilire, Comerțul cu Servicii și Comerțul Electronic (Anexa XXVIII A - Norme aplicabile serviciilor financiare)</b>	Planificat AA	2	3			27	2	5		1		3	43	40
	Nivel de transpunere la 31.12.2016	2	3			15	1	2					23	23
<b>Capitolul. 6 Dreptul</b>		<b>A se vedea Titlul IV, Capitolul 18. Societatea Informațională</b>												

de Stabilire, Comerțul cu Servicii și Comerțul Electronic ( <b>Anexa XXVIII B - Norme aplicabile serviciilor de telecomunicații</b> )															
<b>Capitolul 6.</b> Dreptul de Stabilire, Comerțul cu Servicii și Comerțul Electronic ( <b>Anexa XXVIII C - Norme aplicabile serviciilor poștale de curierat</b> )	Planificat AA	1							1		1			3	3
	Nivel de transpunere la 31.12.2016	1												1	1
<b>Anexa XXVIII D</b> <i>Transportul maritim internațional</i>	<b>A se vedea Titlul IV, Capitolul 15. Transporturi</b>														
<b>Capitolul 8.</b> Achiziții Publice <b>Anexa XXIX B</b>	Planificat AA					2	2			1		1		6	4
	Nivel de transpunere la 31.12.2016					2								2	2
<b>Capitolul 9.</b> Drepturi de proprietate intelectuală	Planificat AA		2		2									4	4
	Nivel de transpunere la 31.12.2016		2		2									4	4
<b>Capitolul 11.</b> Aspecte energetice legate de comerț	Planificat AA	2												2	2
	Nivel de transpunere la 31.12.2016	2												2	2
<b>TOTAL</b>	Planificat AA	25	52	1	55	123	64	64	9	2	1	3	405	394	
	Nivel de transpunere la 31.12.2016	14	39	1	24	41	4	4	1	0	0	0	126	126	

Statutul aproximării actelor legislative europene din Titlul VI al Acordului de Asociere - Planificat vs. Realizat -																	
		La intrare în vigoare	În termen de 1 an	În termen de 1,5 ani	În termen de 2 ani	În termen de 3 ani	În termen de 4 ani	În termen de 5 ani	În termen de 6 ani	În termen de 7 ani	În termen de 8 ani	În termen de 9 ani	În termen de 10 ani	În termen de 12 ani	În termen de 16 ani	Total acțiuni	Total acte normative EU
<b>Capitolul 2</b> "Asistența financiară" (Anexa XXXV)	Planificat					3										3	3
	Nivel de transpunere la 31.12.16					0										3	0
<b>TOTAL</b>	Planificat					3										3	3
	Nivel de transpunere la 31.12.2016					0										3	0